

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประเด็นเนื้อหาที่ทำการศึกษาอย่างครบถ้วน ผู้วิจัยได้รายงานผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทชุมชนบ้านวังขุมเงิน

ตอนที่ 2 กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

ตอนที่ 1 บริบทชุมชนบ้านวังขุมเงิน

1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชน

ชุมชนวังขุมเงินมีประวัติการตั้งถิ่นฐานเมื่อประมาณปี พ.ศ.2410 หรือราวๆ 140 ปีมาแล้ว ชาวบ้านส่วนใหญ่อพยพมาจากอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้ชักชวนกันมาอยู่ที่บ้านแม่แฝกในปัจจุบัน สาเหตุที่ย้ายมาก็เพื่อหาที่อยู่ใหม่ที่อุดมสมบูรณ์กว่า ได้มีการอพยพมาทางเรือตามแม่น้ำปิงขึ้นฝั่งทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน และได้มีการตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณริมแม่น้ำปิงนี้ หรือบ้านแม่แฝกในปัจจุบันนั่นเอง ซึ่งเดิมเป็นป่าแพะเป็นป่าข้าง แพะหมายถึงป่า และที่เรียกว่าป่าข้าง เพราะมีต้นไม้ไผ่สำหรับเป็นอาหารของข้าง ซึ่งเมื่อก่อนมีความข้างนำข้างมาเลี้ยงที่นี่ เมื่อเวลาผ่านไปก็ได้มีคนอพยพมาอยู่กันเพิ่มขึ้น ความเป็นอยู่ตอนนั้นไม่ลำบากมากสามารถหาอยู่หากินได้ตามธรรมชาติ เช่น หาผัก หาปู หาปลา ได้ตามไร่นา

ในอดีตชุมชนประกอบอาชีพเกษตรแบบพึ่งพาธรรมชาติ เป็นการผลิตแบบพอกินพอใช้ในครอบครัว ชาวบ้านทำนาปลูกข้าวไว้กินเองภายในครอบครัว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์หาของตามป่าตามเขาเป็นอาหาร ผลผลิตที่เหลือกินเหลือใช้ก็นำไปแลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้านที่มีผลผลิตต่างกัน พออยู่แก้วแล้วว่า “เมื่อก่อนคนสันทราย คนสันกำแพง คนดอยสะเก็ดนำปลา นำเกลือ มาแลกข้าว” แรงงานที่ใช้ในไร่นาได้จากครอบครัว เครือญาติ และเพื่อนบ้านมาช่วยเหลือเอามือเอาริ้วกัน และได้จากแรงงานสัตว์ เช่น วัว ควาย การทำนาในอดีตอาศัยน้ำฝนและน้ำจากลำเหมือง และมีบางส่วนที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำก็ปลูกถั่วเหลือง พืชผักสวนครัว และเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย เป็นต้น

เดิมชาวบ้านส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำปิง ทางด้านทิศตะวันตกของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นแพะ(ป่า)เชิงเขา มีลำห้วยไหลผ่านมาจากภูเขาที่อยู่ใกล้หมู่บ้าน ทำให้บริเวณนี้มีชาวบ้านอาศัยอยู่น้อย โดยมีไม่ถึง 10 หลังคาเรือน ต่อมาเมื่อประชากรมีจำนวนมากขึ้น ชาวบ้านก็ได้มีการแผ้วถางพื้นที่ที่เป็นแพะ(ป่า)เชิงเขาเข้ามาข้างใน เพื่อจับจองพื้นที่ตั้งเป็นบ้านเรือนและพื้นที่เพาะปลูกมากขึ้น หมู่บ้านมีการขยายพื้นที่เพิ่มมากขึ้นตามการเพิ่มของประชากร หมู่บ้านมีการปกครองเป็น “ป๊อกบ้าน” มีคณะกรรมการหมู่บ้านดูแล หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ล่ำม” ซึ่งแบ่งเป็น “ป๊อกเหนือ” มีพ่อหลวงป็นเป็นหัวหน้าบ้านและ “ป๊อกใต้” มีพ่อหลวงประมวล เป็นหัวหน้าบ้าน นอกจากนี้ผู้ที่ป็นหัวหน้าบ้านปกครองดูแลชาวบ้านนั้นส่วนใหญ่จะเป็นคณะกรรมการวัดมาก่อน และมีโอกาสได้แสดงบทบาทต่างๆ ให้ชาวบ้านได้เห็น จึงเลือกมาเป็นหัวหน้าบ้าน หมู่บ้านมีวัดอยู่ 1 วัด คือ “วัดแม่แฝก” มีศรัทธา วัดทั้งบ้านป๊อกเหนือและป๊อกใต้

เมื่อหมู่บ้านมีการขยายมากขึ้น ทางบ้านป๊อกใต้ได้มีการสร้างวัดขึ้นมาอีก 1 วัด ประมาณปี พ.ศ.2523 โดยมีนายสุนทร เข้มทอง เป็นผู้บริจาคที่ดินเพื่อสร้างวัด นายสุนทร เป็นคนมีฐานะคนหนึ่งในตำบล ชาวบ้านเรียกว่า “คหบดี” เมื่อสร้างวัดเสร็จได้มีการตั้งชื่อวัดว่า “วัดวังขุมเงินราษฎร์สุนทรธรรม” หลังจากนั้นเปลี่ยนมาเป็น “วัดวังขุมเงินสุนทรราษฎร์” เพื่อให้มีชื่อของผู้บริจาคที่ดินในชื่อของวัด เนื่องจากชื่อของวัดยาวและเรียกยากเกินไป จึงได้เปลี่ยนมาเป็น “วัดวังขุมเงิน” แทน ตามชื่อของหนองน้ำใหญ่ในหมู่บ้านที่ชาวบ้านเรียกว่า “วังขุมเงิน” ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านในหมู่บ้าน ซึ่งคนเฒ่าคนแก่เล่าสืบต่อกันมาว่า ในอดีตทุกวันขึ้น 15 ค่ำ พระจันทร์เต็มดวง จะเห็นหนองน้ำมีความระยิบระยับ ถ้าเห็นปลา จะเห็นตัวปลาโปร่งใส เห็นถึงข้างในตัวปลา มีความสวยงามมาก และเมื่อเวลาถึงงานบุญ งานศพ หรือกิจกรรมต่างๆ ภายในหมู่บ้าน ชาวบ้านจะไปจุดธูปบอกกล่าวที่หนองน้ำ เพื่อขอขมาของเครื่องใช้จากวังน้ำ พอวันต่อมามากก็จะมีข้าวของเครื่องใช้ที่เป็นเครื่องเงินมากองอยู่หน้าวังน้ำ เมื่อขมมาใช้แล้วก็นำไปคืนไว้ที่เดิม พอวันต่อมามาก ข้าวของเครื่องเงินเหล่านั้นก็จะหายไป และก่อนที่จะไปหาปลา ตกเบ็ด ที่หนองน้ำนี้ต้องมีการขออนุญาตก่อนถึงจะได้ปลา ถ้าไม่ขออนุญาตก่อนถ้าได้ปลามาเมื่อไปถึงบ้านปลาที่ได้มาก็จะหายไป และได้เล่าอีกว่า เมื่อก่อนได้มีความช่างพร้อมช่าง 1 เชือก ได้นำช่างลงไปอาบน้ำในหนองน้ำนี้ และได้จมนหายไปต่อหน้าต่อตาของชาวบ้านในหมู่บ้านที่อยู่บริเวณนั้น ชาวบ้านพากันตามหาเท่าไรก็ไม่พบ จนถึงปัจจุบันก็ไม่มีคนพบเห็นอีกเลย ชาวบ้านจึงได้มีการเรียกหนองน้ำนี้ว่า “วังขุมเงิน”

เมื่อเวลาผ่านไปชาวบ้านที่ไปขมของที่วังน้ำนี้ ขมข้าวของที่เป็นเครื่องเงินไปใช้แล้วนำมาคืนไม่ครบหรือไม่นำมาคืน จึงทำให้วังน้ำนี้มีการปิดลงไป ไม่ให้มีการขมข้าวของ และ

สิ่งสวยๆ งามๆ อีกต่อไป ด้วยความศรัทธาของวังน้ำ ชาวบ้านจึงได้มีการตั้งศาลขึ้นมาใกล้ๆ หนองน้ำนี้ เรียกว่า “เจ้าพ่อวังขุมเงิน” มีการเข้าทรงเจ้าพ่ออยู่เป็นประจำ แล้วแต่จะมีคนมาให้ทรง ซึ่งการทรงเจ้าพ่อจะทรงเพื่อรักษาโรค เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย ข้าวของหาย หรือมีความทุกข์ร้อนต่างๆ นอกจากนี้ในช่วงหลังสงครามคือ วันที่ 17 เมษายน จะมีการ “คำหัวพ่อบ้าน” นั่นคือ เจ้าพ่อวังขุมเงิน มีการจัดข้าวของมาเซ่นไหว้ เพื่อความเป็นสิริมงคลช่วยปกปักรักษาหมู่บ้านและคนในหมู่บ้านให้มีความร่มเย็นเป็นสุขสืบต่อไป

หลังจากมีการสร้างวัดขึ้นมาอีก 1 แห่ง ในหมู่บ้านทางบ้านป้อก็ได้ ทำให้ชาวบ้านที่เคยเป็นศรัทธาวัดแม่แฝก มาเป็นศรัทธาวัดวังขุมเงินมากขึ้น อีกทั้งชาวบ้านทางบ้านป้อก็ได้เองก็มีจำนวนเพิ่มขึ้น พื้นที่ที่มีการขยายมากขึ้น จึงมีการแยกตัวออกมาจัดตั้งหมู่บ้านอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ.2527 เป็นหมู่ที่ 7 ของตำบลแม่แฝกใหม่ โดยตั้งหมู่บ้านตามชื่อของวัดและหนองน้ำเก่าของหมู่บ้านว่า “วังขุมเงิน” โดยมีพ่อหลวงประมวล ขุนทอง เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก (ปีพ.ศ. 2527 - 2538) ต่อมาพ่อหลวงพรหมมา ดิง เป็นผู้ใหญ่บ้าน (ปีพ.ศ. 2539 - 2546) หลังจากนั้นพ่อหลวงณัฐวุฒิ มานิตย์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน (ปีพ.ศ. 2547 - 2550) และปัจจุบันมีพ่อหลวงศักดิ์ หน่อโพธา เป็นผู้ใหญ่บ้าน (ปี พ.ศ.2551 - ปัจจุบัน)

สภาพการคมนาคมในอดีต เดินทางก็จะใช้ทางน้ำและทางบก โดยการล่องเรือไปหรือไม่กี่ใช้เกวียนในการเดินทาง จนในปี พ.ศ.2527 ได้มีการทำถนนจากหมู่บ้านเชื่อมต่อไปบ้านแม่แฝกใหม่ หมู่ที่ 1 ทำให้การเดินทางระหว่างหมู่บ้านสะดวกและสามารถเชื่อมต่อกับเส้นทางหลักที่เป็นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1001 (เชียงใหม่ - พะเยา) หลังจากนั้นก็ได้มีไฟฟ้าเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านเริ่มมีไฟฟ้าใช้ เมื่อการคมนาคมมีความสะดวกมากขึ้น ชาวบ้านสามารถเดินทางติดต่อกับหมู่บ้านอื่นๆ และสามารถนำผลผลิตทางการเกษตรออกไปขายในเมืองได้สะดวกมากขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวกเริ่มเข้ามา สินค้าานาชนิดจากในเมืองหลังไหลเข้าสู่หมู่บ้านมากขึ้น เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ตู้เย็น เป็นต้น มีรถเร่มาสินค้าเข้าไปขายในหมู่บ้าน ชาวบ้านก็ซื้อสินค้าที่เข้ามาขายได้ง่ายขึ้น มีผลทำให้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมพึ่งพาอาศัยกันเองรวมทั้งการแลกเปลี่ยนสิ่งของโดยตรงระหว่างชุมชนลดน้อยลง อีกทั้งมีการติดต่อสื่อสารกับภายนอกชุมชนมากขึ้น คนจากที่เคยเล่าเรียน และทำงานในชุมชน ก็เริ่มมีการออกไปศึกษาเล่าเรียนและทำงานภายนอกชุมชนมากขึ้น ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนก็เพิ่มมากขึ้น ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนก็ลดน้อยลงอีกด้วย

นอกจากนี้วิถีการผลิตได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เคยทำนา ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ มีวิถีความเป็นอยู่แบบพอมีพอใช้ในครอบครัว เข้าสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ มีการทำการเกษตรแผนใหม่ โดยใช้วิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในกระบวนการผลิต เดิมการผลิตอาศัย

แรงงานคน แรงงานสัตว์ มีการเอามือเอารักกัน และใช้เครื่องมือเพาะปลูกแบบพื้นบ้าน เช่น จอบ เสียม และไถนาโดยใช้แรงงานจากสัตว์ ก็เปลี่ยนมาใช้เครื่องทุ่นแรงประเภทต่างๆ เช่น รถไถนา รถแทรกเตอร์ มีการปรับเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ การใช้ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า และปุ๋ยวิทยาศาสตร์ เพื่อเร่งให้ผลผลิตต่อไร่ปริมาณและคุณภาพที่สูงขึ้น ประกอบกับการชักชวนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ใช้การเพาะปลูกแบบใหม่ เช่น เมล็ดพันธุ์ใหม่ๆ ใช้ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง เป็นต้น และในปี พ.ศ.2500 มีโรงบ่มใบยาสูบเข้ามา ชาวบ้านได้ปลูกยาสูบเป็นอาชีพเสริมหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวไปแล้ว ก่อนหน้านั้นชาวบ้านปลูกยาสูบเป็นอาชีพเสริมคนละไร่สองไร่ หลังมีโรงบ่มยา ชาวบ้านได้ปลูกกันเพิ่มมากขึ้น ท่านพระครูสมุห์วิเชียรเล่าว่า “ประมาณปี 2514-2515 ปลูกกันมาก เจ้าของโรงบ่มเป็นคนจัดหาด้านกล้ายาสูบมาขายให้โรงบ่ม การปลูกยาสูบทำกันหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ปลูกยาสูบหลังจกตีข้าวหรือระหว่างตีข้าว ปลูกเดือน 3 แล้วไปเก็บในเดือน 5 และปลูกกันในเดือนธันวาคมไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ก็สามารถเก็บใบขายได้แล้ว” พอต่อมาราคายาสูบตกต่ำชาวบ้านจึงเลิกยาสูบแล้วได้หันมาปลูกมันอูหรือมันฝรั่งแทน ได้มีการปลูกมันอูกันเต็มพื้นที่ ระยะเวลาที่มีการปลูกมันอู ใช้บริโภคนิสต์ ดังนั้นเมื่อผลผลิตออกมามากๆ ก็เกิดภาวะมันล้นตลาดและเกิดปัญหาราคามันอูตกต่ำ และมันอูส่วนใหญ่ที่ผลิตได้ไม่ใช่พันธุ์ที่สามารถนำไปใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อแปรรูปเป็นมันอูทอดได้ อีกทั้งการปลูกมันอูที่ผ่านมาก็ไม่ได้คำนึงถึงผู้บริโภค โดยเฉพาะตลาดต่างประเทศไม่นิยมบริโภคมันอูพันธุ์ที่ชาวบ้านปลูก ชาวบ้านต่างตระหนักดีถึงปัญหาที่เกิดขึ้นครั้งเปลี่ยนไปปลูกพืชอย่างอื่น ซึ่งราคาไม่แน่นอน ชาวบ้านในชุมชนบอกว่าสภาพดินหมู่บ้าน เป็นดินร่วนปนทราย ซึ่งปลูกมันอูได้ผลผลิตดีกว่าที่อื่นมาก ชาวบ้านจึงเสียดายที่จะไปปลูกพืชอย่างอื่นเป็นพืชหลัก จึงยังคงปลูกมันอูเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน หลังจากนั้นประมาณ พ.ศ.2543 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้เข้ามาแนะนำให้ชาวบ้านปลูกข้าวโพด ชาวบ้านจึงเริ่มปลูกข้าวโพดเป็นพืชหลักอีกอย่างหนึ่ง ทำให้ระบบการผลิตมีการเปลี่ยนไปเป็นการปลูกพืชตามฤดูกาลโดยปลูกหมุนเวียนกัน ไปตลอดทั้งปีดังนี้คือ ฤดูฝนปลูกข้าว ฤดูแล้งปลูกมันอู ฤดูร้อนปลูกข้าวโพด ซึ่งเป็นการการทำเกษตรแผนใหม่ที่มีต้นทุนการผลิตที่สูง ต้องใช้เงินซื้อทั้งนั้น โดยต้นทุนการผลิตก็สูงขึ้นเรื่อยๆ แต่ราคาผลผลิตกับเท่าเดิมหรือต่ำลง ทำให้ชาวบ้านต้องไปกู้หนี้ยืมสินทำให้เป็นหนี้จากแหล่งเงินกู้ต่างๆ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์(ชกส.) หนี้ในระบบที่มาจากนายทุน ญาติพี่น้อง เป็นต้น

เมื่อเวลาผ่านไปวิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชนก็มีการเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสาธารณสุข โภชนาการพื้นฐานต่างๆ มีความสะดวกสบาย สามารถติดต่อสื่อสารกับชุมชนใกล้เคียงและชุมชนภายนอกได้มากขึ้น มีวิทยาการแผนใหม่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยเข้ามาในชีวิตประจำวันและภาคการเกษตร ชาวบ้านวัยแรงงานออกไปทำงานนอกชุมชนมากขึ้น ค่าใช้จ่ายในครอบครัวมีมากค่าครองชีพในครอบครัวจึงสูงขึ้น ซึ่งทำให้เป็นหนี้เป็นสินกันมากขึ้นตามไปด้วย

1.2 ลักษณะทางกายภาพของชุมชน

บ้านวังขุมเงิน ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ประมาณ 8,443 ไร่ เป็นพื้นที่หมู่บ้านประมาณ 950 ไร่ นอกจากนั้นเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติสันทราย ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอสันทราย ไปตามทางหลวงหมายเลข 1001 (เชียงใหม่ – พริ้ว) อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 25 กิโลเมตร และห่างจากที่ว่าการอำเภอสันทรายประมาณ 8 กิโลเมตร โดยที่หมู่บ้านวังขุมเงินมีอาณาเขตติดต่อกับ 4 พื้นที่ ดังนี้คือ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	บ้านแม่แต หมู่ที่ 12 ตำบลแม่แฝก
ทิศใต้	ติดต่อกับ	บ้านแพะแม่แฝก หมู่ที่ 10 ตำบลแม่แฝกใหม่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	บ้านแม่แฝก หมู่ที่ 1 ตำบลแม่แฝกใหม่
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด

(ข้อมูลจากเทศบาลตำบลแม่แฝกใหม่ สํารวจเมื่อปี 2548 - 2549)

หมู่บ้านอยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง สามารถเดินทางสัญจรติดต่อกับตัวเมือง และหมู่บ้านใกล้เคียงได้สะดวก โดยสามารถเดินทางเข้าออกหมู่บ้านได้จาก 3 เส้นทาง คือ เส้นทางแรก บ้านแม่แฝก หมู่ที่ 1 ที่อยู่ติดกับเส้นทางหลักทางหลวงหมายเลข 1001 (เชียงใหม่ – พริ้ว) บ้านวังขุมเงินอยู่ห่างจากเส้นทางหลักประมาณ 500 เมตร สำหรับเส้นทางที่สองเดินทางได้จากบ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ที่ 3 ที่ติดกับเส้นทางหลักทางหลวงหมายเลข 1001 ผ่านบ้านเจดีย์พัฒนา หมู่ที่ 11 ผ่านบ้านแพะแม่แฝก หมู่ที่ 10 ประมาณ 2 กิโลเมตร และเส้นทางที่สาม บ้านแม่แต หมู่ที่ 12 ตำบลแม่แฝก ประมาณ 1 กิโลเมตร ส่วนทางด้านทิศตะวันออกที่ติดต่อกับตำบลหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด ไม่สามารถเดินทางได้สะดวก เนื่องจากมีภูเขาที่เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติสันทรายกั้นอยู่ (ดูแผนที่แสดงอำเภอ แสดงตำบล แสดงที่ตั้งของหมู่บ้าน)

บ้านวังขุมเงินนั้น ในปัจจุบัน (พ.ศ.2550) มีประชากรรวมทั้งหมด 227 ครัวเรือน มีประชากร 710 คน แยกเป็นผู้ชาย 333 คน และผู้หญิง 377 คน (ข้อมูลจากสถานีอนามัย ตำบลแม่แฝกใหม่ สํารวจเมื่อปี 2550)

พื้นที่บ้านวังขุมเงินเป็นพื้นที่ราบเชิงเขา มีความลาดชันไม่มากจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน เหมาะสำหรับการฟื้นฟูเป็นป่าชุมชนให้ประชาชนได้อาศัยทำมาหากินต่อไป มีคลองชลประทานแม่แฝก ด้านทิศตะวันตกของหมู่บ้าน มีลำห้วยทรายขาวไหลผ่านทางด้านทิศเหนือและมีลำห้วยแม่แฝกไหลผ่านทางด้านทิศใต้ของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่สำคัญในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพราะคนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

สภาพดินโดยทั่วไปของหมู่บ้าน เป็นดินร่วนปนทราย มีการทำการเกษตรในหมู่บ้าน คือ ปลูกข้าว มันอวลู ข้าวโพด ซึ่งเป็นพืชหลักที่ปลูกกันในชุมชน ปลูกสลับหมุนเวียนกันไปตามฤดูกาล และพื้นที่บางส่วนมีการปลูกถั่วฝักยาว บวบ แตงกวา มะระจีน ฟักทอง เพื่อเป็นรายได้เสริม ส่วนการเลี้ยงสัตว์มีการเลี้ยงไก่ ปลา วัว เป็นต้น(ข้อมูลจากเทศบาลตำบลแม่แฝกใหม่ สํารวจเมื่อปี 2548 - 2549)

แผนภาพ 1 แผนที่ที่ตั้งของอำเภอจังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : สำนักงานปกครอง ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่

แผนภาพ 2 แผนที่อำเภอสังขาราย แสดงตำบล

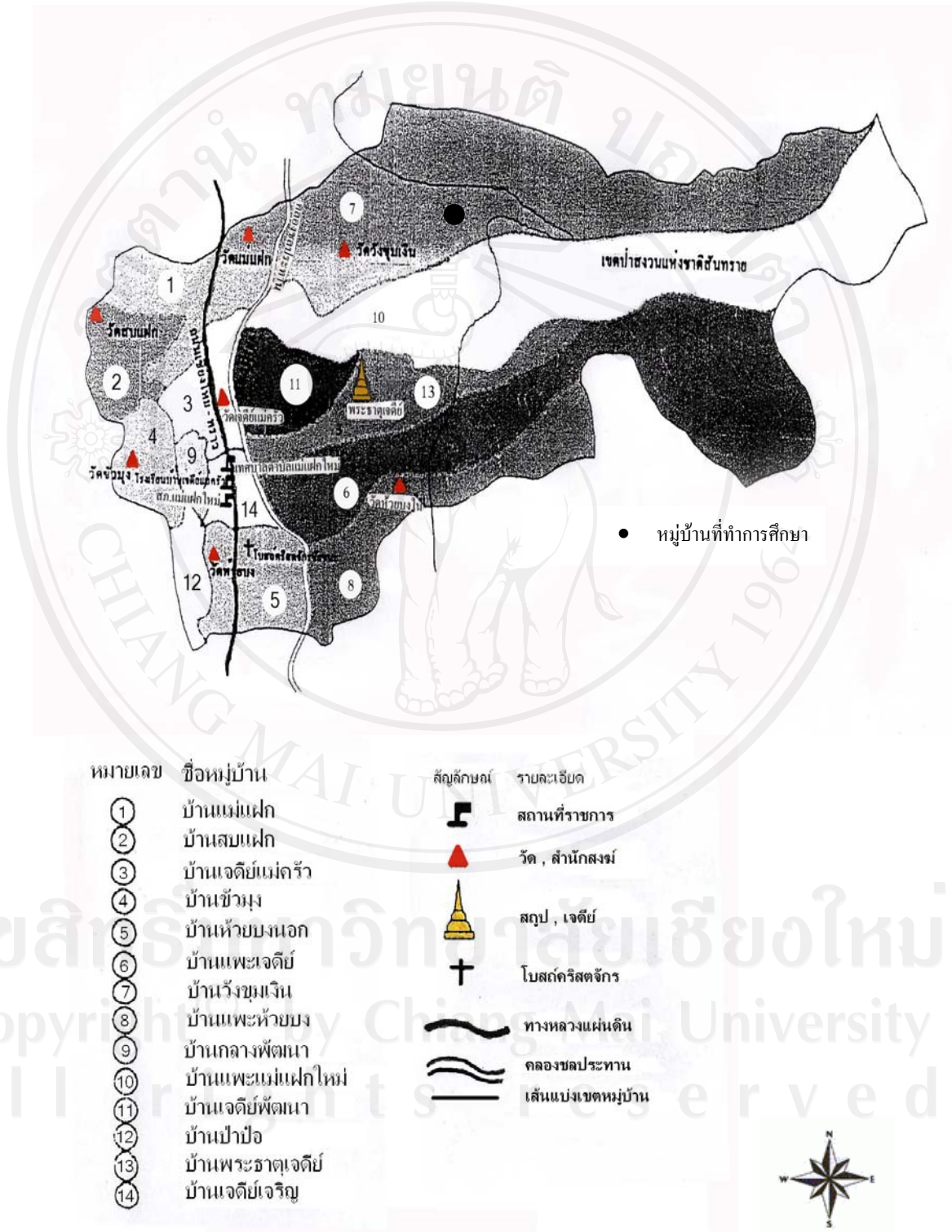
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ • ตำบลที่ทำการศึกษา

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

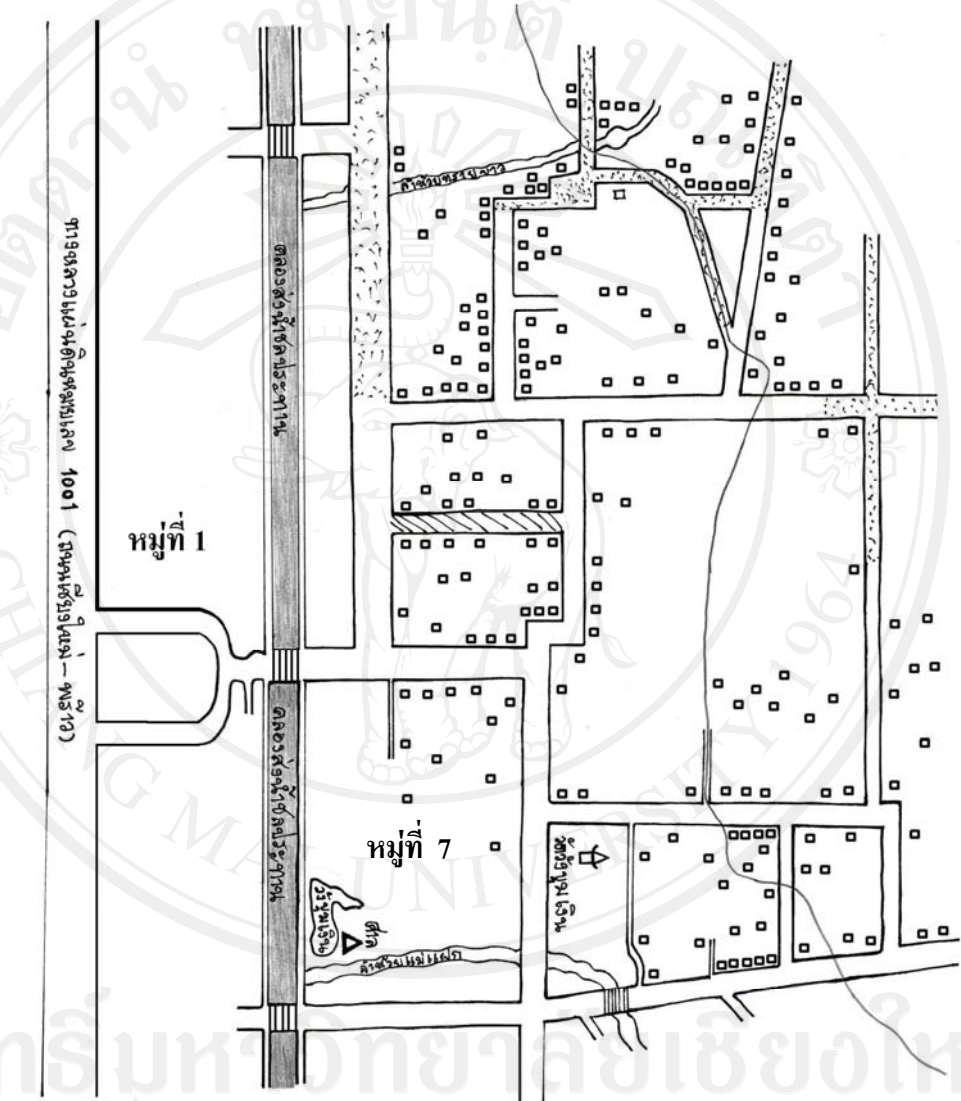
ที่มา : สำนักงานปกครอง ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่

แผนภาพ 3 แผนที่ตำบลแม่แฝกใหม่ แสดงที่ตั้งหมู่บ้าน

ที่มา : เทศบาลตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

แผนภาพ 4 ที่ตั้งบ้านเรือนและสภาพทั่วไปบ้านวังขุมเงิน หมู่ที่ 7 ตำบลแม่แฝกใหม่
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

	วัดวังขุมเงิน		พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติสันทราย (พื้นที่สิทธิทำกิน)
	บ้านประชาชน		คลองส่งน้ำชลประทาน
	ศาลเจ้าพ่อวังขุมเงิน		ถนนคอนกรีต
	หนองน้ำวังขุมเงิน		ถนนลาดยาง
	ลำห้วย		ถนนลูกรัง
			สะพาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

1.3 การศึกษา

หมู่บ้านวังขุมเงินนั้นไม่มีสถานศึกษาในหมู่บ้าน ลูกหลานของชาวบ้านจะไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนบ้านแม่แฝก หมู่ที่ 1 ซึ่งมีการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล -ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือไม่ก็ไปเรียนที่โรงเรียนบ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ที่ 3 มีการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 เด็กบางส่วนที่ต้องการเรียนต่อระดับมัธยมก็อาจจะไปเรียนที่โรงเรียนสันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีการสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 นอกจากนี้อาจไปเรียนโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยในตัวเมืองเชียงใหม่ รวมทั้งผู้ที่เข้ารับการศึกษาศึกษาจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน(กศน.) ด้วย ชุมชนแม่แฝกใหม่เองมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตั้งอยู่ที่วัดเจดีย์แม่ครัว หมู่ที่ 3 เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน โดยจะมีการเรียนการสอนในวันเสาร์ - อาทิตย์ นอกจากนี้ชาวบ้านบางส่วนก็ไม่ได้เรียนหนังสือ ซึ่งมักจะเป็นผู้สูงอายุ หรือผู้ที่ฐานะไม่ดี จึงไม่สามารถเรียนหนังสือได้ สำหรับชาวบ้านที่ได้เรียนหนังสือส่วนใหญ่เรียนจบระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมักเป็นกลุ่มผู้ใหญ่วัยทำงานและผู้สูงอายุ ส่วนผู้ที่จบการศึกษาในระดับสูงขึ้นไปคือระดับมัธยม วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย มักจะเป็นวัยรุ่นและผู้ใหญ่วัยกลางคนบางส่วน (สัมภาษณ์พ่อหลวงผัด ลุงสมชาย และพ่ออ้อย ประจักษ์, เดือนมกราคม 2550)

นอกจากนี้ชาวบ้านวังขุมเงินยังได้มีการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในวิถีชีวิต ซึ่งไม่มีการจัดระบบแบ่งแยกชัดเจนว่าเป็นการศึกษาเรียนรู้ในเรื่องใด ผู้ถ่ายทอดหรือผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดเป็นใครก็ได้ไม่มีการกำหนดไว้แน่นอน เป็นการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ ผ่านการปฏิบัติจริง โดยมีการเรียนรู้ที่หลากหลายครอบคลุมในทุกๆ ด้านของวิถีชีวิต เช่น ด้านการปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม การเรียนรู้เรื่องสมุนไพร การประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมและหัตถกรรมให้กับลูกหลาน เป็นต้น และส่วนใหญ่ผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดให้ความรู้ก็คือ พ่อ แม่ ผู้เฒ่าผู้แก่ที่มีประสบการณ์ นอกจากนี้ยังรวมถึงการรวมกลุ่มของชาวบ้านที่นำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันของชาวบ้านผ่านกระบวนการกลุ่มและปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ อาทิเช่น กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินมีกระบวนการกลุ่มและปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ ที่เสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันของชาวบ้านที่มากกว่าการออมเงิน กู้เงิน คั้นเงิน หรือมองแค่ตัวเงินเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการใช้ “เงิน” เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของชาวบ้านเพื่อให้ชาวบ้านรู้จักมีวินัย ประหยัดคอดออม สามารถพึ่งตนเองได้ มีความสามัคคี มีคุณธรรม เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งการศึกษาเช่นนี้เป็นการศึกษาเรียนรู้นอกระบบนั่นเอง (สัมภาษณ์ท่านพระครูสมุห์วิเชียร และกลุ่มผู้อาวุโส ในชุมชน, เดือนมกราคม 2550)

1.4 สาธารณสุข

บ้านวังขุมเงินไม่ได้มีสถานพยาบาลอยู่ในหมู่บ้าน เวลาเจ็บป่วยชาวบ้านจะไปใช้บริการที่สถานีอนามัยของตำบลแม่แฝกใหม่ ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ที่ 3 ถ้าเจ็บป่วยมากจะไปรักษาที่โรงพยาบาลนครพิงค์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ หรือไม่ก็เข้าไปรักษาที่โรงพยาบาล และคลินิกต่างๆ ในตัวเมืองเชียงใหม่ การบริการด้านสาธารณสุขที่ชาวบ้านได้รับนั้น ได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการ เช่น ระบบประกันสุขภาพหรือสวัสดิการสุขภาพ นอกจากนี้ภายในชุมชนยังมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือที่เราเรียกย่อๆ ว่า อสม. ซึ่งมีบทบาทในการเป็นผู้นำการดำเนินงานพัฒนาสุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน ช่วยดูแลให้คำแนะนำพฤติกรรมด้านสุขภาพอนามัยของชาวบ้านในหมู่บ้าน รวมทั้งช่วยประสานงานสาธารณสุขด้านต่างๆ ให้แก่ชาวบ้านในหมู่บ้าน และจัดกิจกรรมรณรงค์ต่างๆ ร่วมกับชาวบ้าน เช่น ปราบลูกน้ำยุงลาย ยาเสพติด จดเกล้าเข้าพรรษา เป็นต้น (สัมภาษณ์ ป้าเที่ยงคำ และพ่ออุ้ยวิรัตน์, เดือนพฤศจิกายน 2549)

นอกจากนี้ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านวังขุมเงินนี้ ยังมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานของ “กลุ่มเยาวชน” ในหมู่บ้าน เป็นที่ปรึกษาและให้การสนับสนุนแก่เยาวชนในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เยาวชนสนใจและเป็นประโยชน์แก่ตนเองรวมถึงส่วนรวมด้วย อาทิเช่น การออมทรัพย์ งานฝีมือ ปราบลูกน้ำยุงลาย เก็บขยะในหมู่บ้าน คุงานอนามัย สถานีตำรวจ วิทยุชุมชน การทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รดน้ำดำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ในวันสงกรานต์ รณรงค์จดเกล้าเข้าพรรษา เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนนั้นเป็นที่น่าสนใจของชาวบ้าน จนนำไปสู่การรวมกลุ่มที่มีการรวมกลุ่มของชาวบ้านในหมู่บ้านทุกเพศทุกวัยมารวมกันเป็น “กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน” เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้เข้ามาเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่มผ่านกระบวนการกลุ่มและปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ ที่มากกว่าการมองแค่ตัวเงินเพียงอย่างเดียว (สัมภาษณ์ป้าเที่ยงคำ และป้านิต, เดือนพฤศจิกายน 2549)

1.5 สภาพเศรษฐกิจของชุมชน

การทำมาหากินในอดีตของชาวบ้านวังขุมเงินนั้น ชุมชนประกอบอาชีพการเกษตรแบบพึ่งพาธรรมชาติเป็นการผลิตแบบพอกินพอใช้ในครอบครัว คือชาวบ้านทำนาปลูกข้าวไว้กินเองภายในครอบครัว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ หาของป่าเป็นอาหาร เช่น เห็ด ผักหวานป่า เป็นต้น ผลผลิตที่เหลือกินเหลือใช้ก็นำไปแลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้านที่มีผลผลิตที่ต่างกัน เช่น นำปลามาแลกข้าว เป็นต้น แรงงานที่ใช้ในไร่นาได้จากครอบครัว เครือญาติและเพื่อนบ้านมาช่วยเอามือเอารำ และได้จากสัตว์ เช่น วัว ควาย การทำนาในอดีตอาศัยน้ำฝนและน้ำจาก

ลำห้วย ลำเหมือง และมีบางส่วนที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำก็ปลูกถั่วเหลือง พืชผักสวนครัว และ เลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย เป็นต้น

ต่อมาประมาณ พ.ศ.2500 มีโรงบ่มเข้ามาชาวบ้านที่นี่ได้ปลูกยาสูบเป็นอาชีพเสริม หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวไปแล้ว นอกจากนั้นผู้คนในชุมชนบางส่วนก็ปลูกพืชผักอื่นๆ หลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ได้แก่ ถั่วเหลือง และพืชผักสวนครัว รวมทั้งบางส่วนมีการทำสวนผลไม้ เมื่อปัจจุบันมีระบบชลประทานเข้ามา เทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตร ทุน แรงงาน ตลาด ระบบการผลิตทางการเกษตรของผู้คนในชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไปมากโดยเฉพาะพืชหลัก แต่ข้าวยังปลูกกันอยู่เพื่อบริโภคและขาย ส่วนยาสูบ ถั่วเหลือง ส่วนใหญ่เลิกปลูกเพราะพืชเหล่านี้ราคาตกต่ำมาก แล้วได้หันมาปลูกมันนอหรือมันฝรั่งเป็นพืชหลัก และมีพื้นที่บางส่วนแบ่งไว้ปลูกพืชผักผลไม้อื่นผสมผสานกันไปเพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว และเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายทั่วไป พืชที่ปลูก เช่น บวบ มะระจีน แตงกวา ถั่วฝักยาว ฟักทอง เป็นต้น ผลไม้ที่ปลูก เช่น ลำไย มะม่วง เป็นต้น และระบบการผลิตในยุคนี้ได้เปลี่ยนไปเป็นการปลูกพืชตามฤดูกาลโดยปลูกหมุนเวียนกันไปตลอดทั้งปีดังนี้ คือ ฤดูฝนปลูกข้าว ฤดูหนาวปลูกมันนอ ฤดูร้อนปลูกข้าวโพด บางส่วนมีการหาของป่าขายตามฤดูกาล เช่น เห็ด ผักหวานป่า เป็นต้น ส่วนการเลี้ยงสัตว์มีการเลี้ยงวัว เลี้ยงไก่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีชาวบ้านบางส่วนที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย รับราชการ และมีบางครอบครัวที่ทำการเกษตรไปด้วย และมีการหาอาชีพเสริมด้วยการรับจ้างทั่วไป ซึ่งปัจจุบันชาวบ้านมีอาชีพจำแนกได้ คือ เกษตรกรรม 70 %, รับจ้าง 20 %, ค้าขาย 5 % และรับราชการ 5 % จะเห็นว่าชาวบ้านวังขุมเงินมีรายได้มาจากหลายทาง โดยมีรายได้ทั้งจากการทำการเกษตรและมีรายได้จากทางอื่นเป็นรายได้เสริม รวมทั้งมีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่นๆ อีกด้วย โดยยังมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และมีการประกอบอาชีพรองโดยการรับจ้าง รวมถึงบางส่วนมีการประกอบอาชีพอื่นไม่ว่าจะเป็น ค้าขาย หรือรับราชการ ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากการขายผลผลิตทางการเกษตร และในแต่ละปีชาวบ้านแต่ละครอบครัวจะมีการประกอบอาชีพมากกว่าหนึ่งอย่าง (สัมภาษณ์กลุ่มผู้อาวุโสในชุมชน พ่อหลวงผัด อติศ พ่อหลวงฉัฐวุฒิ ลุงสมชาย และพ่ออู๋ ประจักษ์, เดือนเมษายน 2550)

ตาราง 1 รายได้ภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรมของชาวบ้านวังขุมเงิน
ตั้งแต่ปี 2543 - 2550

ปี พ.ศ.	รายได้ (บาท/ครัวเรือน/ปี)			ร้อยละเมื่อเทียบกับมาตรฐานของ จปฐ.
	ภาคเกษตรกรรม	นอกภาคเกษตรกรรม	รวมทั้งสิ้น	
2543	67,500	3,480	70,980	83.51%
2544	71,825	3,600	75,425	88.74%
2545	74,700	3,845	78,545	92.41%
2546	81,430	3,505	84,935	99.92%
2547	82,255	3,875	86,130	101.33%
2548	87,720	4,035	91,755	107.95%
2549	91,300	4,250	95,550	112.41%
2550	97,000	4,500	101,500	119.41%

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยรายได้มาตรฐานของ จปฐ. คือ 85,000 บาท/ครัวเรือน/ปี
ที่มา : ผู้นำทางการของบ้านวังขุมเงิน หมู่ที่ 7 ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย
จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อนำรายได้รวมของภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรมของชาวบ้านวังขุมเงินมาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยรายได้มาตรฐานของ จปฐ. ทำให้เห็นว่ารายได้ขึ้นตั้งแต่ปี 2543 เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ 83.51% ถึง 119.41% และเริ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยรายได้มาตรฐานของ จปฐ. ในปี 2547 อยู่ 1.33% โดยเพิ่มขึ้นต่อไป ตามลำดับ

สำหรับบ้านวังขุมเงินนั้น มีพื้นที่อยู่อาศัย 610 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 340 ไร่ ซึ่งประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมและบางส่วนจะมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองประมาณครัวเรือนละ 1 - 3 ไร่ แต่บางส่วนจะไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง โดยผู้ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีการไปเช่าที่ดินของผู้อื่นเพื่อทำการเกษตร หรือไม่ก็ประกอบอาชีพรับจ้างในภาคเกษตรกรรม อย่างไรก็ตามแม้ว่าเกษตรกรจะไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง แต่ชาวบ้านทุกคนล้วนมีที่ดินเพื่อสร้างบ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัยทุกครัวเรือน

ฉะนั้น ที่ดินของหมู่บ้านจึงมีการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ไม่มีการปล่อยให้รกร้างว่างเปล่า นอกจากนี้พื้นที่ภายในหมู่บ้านส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติสันทราย และเป็นพื้นที่ป่าชุมชนของหมู่บ้าน ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ “สิทธิทำกิน” (สทก.) ของหมู่ จึงเป็นที่ดินที่ไม่สามารถทำเป็นโฉนดและไม่สามารถซื้อขายได้ แต่เป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับทำกินและอยู่อาศัย สามารถสืบทอดไปยังรุ่นลูกหลานต่อไปได้ (สัมภาษณ์พ่อหลวงผัด อติตพอลวงฉัฐวุฒิ และลุงสมชาย, เดือนมีนาคม 2550)

1.6 ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรม

สำหรับในเรื่องของศาสนา ความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรม มีการสัมภาษณ์กลุ่มผู้อาวุโสในชุมชน โดยได้เล่าว่า ชาวบ้านวังขุมเงินนับถือศาสนาพุทธกันทั้งหมู่บ้าน และในหมู่บ้านมีวัด 1 แห่ง คือ วัดวังขุมเงิน สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นส่วนใหญ่ และเวลามีกิจกรรมของชาวบ้านก็จะไปอาศัยที่วัดในการทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมของกลุ่มก็จะระดมทรัพย์ เป็นต้น เวลาในงานระดับตำบลก็มีการทำกิจกรรมที่วัดเจดีย์แม่ครัว หมู่ที่ 3 ซึ่งการจัดกิจกรรมทางศาสนาต่างๆ นั้น ช่วยทำให้ชาวบ้านสามารถพบปะ พูดคุยแลกเปลี่ยนกัน ได้รับทราบถึงความเป็นไปของหมู่บ้านได้อีกด้วย นอกจากนี้ชาวบ้านมีสำนึกร่วมกันในทางศาสนาว่าเป็น “ศรัทธาวัดเดียวกัน” ซึ่งศรัทธาทุกคนถือว่าสิ่งของทุกอย่างในวัดเป็น “ของส่วนรวม” หรือเรียกว่า “ของหน้าหมู่” ชาวบ้านทุกคนมี “สิทธิใช้ของหน้าหมู่” เท่าเทียมกัน โดยทุกคนมีสิทธิยืมเครื่องใช้ต่างๆ ไปใช้ในกิจกรรมของตน เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพ เป็นต้น และมีกฎว่า ถ้าสิ่งของที่ยืมไปชำรุดเสียหายหรือสูญหาย ผู้ที่ยืมจะต้องซื้อสิ่งของนั้นมาคืน ชาวบ้านมี “สิทธิในการใช้” สมบัติของวัดร่วมกัน โดยมีระบบกฎเกณฑ์การยืมคืน และการใช้คืนที่ทุกคนถือปฏิบัติเป็นจารีต แม้ในปัจจุบันก็ยังคงถือปฏิบัติกันอยู่

สำหรับในเรื่องความเชื่อนั้น ชาวบ้านมีความเชื่อเรื่อง “ผี” โดยชาวบ้านตั้งแต่ระดับครอบครัว ไปจนถึงระดับชุมชนมีความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายที่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ภายใต้ความเป็นเครือญาติและความเชื่อเรื่อง “ผีเดียวกัน” ผีจึงเป็นตัวเชื่อมเครือข่ายระดับครอบครัว และชุมชน ซึ่งจะมีผีประจำครอบครัวและผีชุมชน โดยในระดับผีโคตรตระกูลหรือเรียกว่า “ผีปู่ย่า” เป็นการสืบทอดฝ่ายหญิง เป็นการสืบทอดแก่ผีที่ดูแลเครือญาติกันสืบมา และในตระกูลหนึ่งๆ มีญาติพี่น้องฝ่ายหญิงหนึ่งคนเป็นผู้รับผีประจำตระกูลซึ่งจะลำดับผู้สืบทอดกันมา เริ่มจากบุตรสาวคนโตก่อนและตกทอดสืบมาสู่บุตรสาวคนรองๆ ตามลำดับ การเลี้ยงผีนั้น ชาวบ้านเชื่อกันว่ามีคุณค่าเท่ากับการเลี้ยงดูมารดา และยังมีการเลี้ยงผีเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยโดยไม่

ทราบสาเหตุ และหลังจากหายเจ็บป่วยแล้วมีการนำข้าวของไปสักการะผู้ปู่ย่า เครื่องสักการะ มีเหล้า ไก่ ดอกไม้ธูปเทียน หมาก พลุ (ใส่ในกรวยใบตอง) และในปัจจุบันความเชื่อเรื่องผีปู่ย่า ก็ยังได้รับการเคารพสักการะอยู่

ในการเลี้ยงผีระดับหมู่บ้าน เรียกว่า “เสื่อบ้าน” นั่นก็คือ “เจ้าพ่อวังขุมเงิน” ซึ่งมีพิธีเลี้ยงกันในเดือนเมษายนช่วงวันสงกรานต์ โดยชาวบ้านวังขุมเงินมีการ “คำหัวพ่อบ้าน” หรือ “เจ้าพ่อวังขุมเงิน” มีการจัดข้าวของมาเช่นไหว้ เพื่อความเป็นสิริมงคลช่วยปกป้องรักษาหมู่บ้านและคนในหมู่บ้านให้มีความร่มเย็นเป็นสุขสืบต่อไป และช่วยคุ้มครองผลิตผลในไร่นา และสวนมิให้เสียหายจากสัตว์หรือแมลงที่มากัดกินผลผลิต ปัจจุบันประเพณีนี้มีการสืบทอดกันอยู่ในชุมชน เมื่อถึงเวลากลุ่มผู้สูงอายุจะเรียกลูกหลานมารวมตัวกันเพื่อประกอบพิธีกรรมนี้

ส่วนการเลี้ยงผีในระดับของวัดหรือเรียกว่า “เสื่อวัดเสื่อวา” จะจัดพร้อมกับการเลี้ยงเสื่อบ้าน มีการ “คำหัว” มีการจัดข้าวของมาเช่นไหว้ เพื่อให้ช่วยปกป้องรักษาหมู่บ้านและคนในหมู่บ้านให้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ซึ่งปัจจุบันความเชื่อเรื่องผีเสื่อวัดเสื่อวาก็ยังได้รับการปฏิบัติอยู่

ไม่ต่างกับความเชื่อในผีปู่ย่า ซึ่งเป็นหน่วยสังคมเล็กๆ ที่มีอำนาจผูกพันหลายครอบครัวในชุมชนที่ตั้งอาศัยอยู่ร่วมกันเป็น “โคตรตระกูล” โดยต่างก็มีความเกี่ยวข้องกันด้วยการสมรสหรือการสืบต่อทางเครือญาติ ซึ่งจะอาศัยในหมู่บ้านเดียวกันหรือต่างหมู่บ้าน สมาชิกในแต่ละตระกูลจะมีกฎจารีต ประเพณี และพิธีกรรมที่สำคัญของโคตรตระกูลที่สมาชิกต้องถือปฏิบัติ เช่น การเช่นไหว้ผีปู่ย่าร่วมกันก่อนฤดูทำนาทุกปี ซึ่งสมาชิกทุกคนในตระกูลจะเดินทางมาจากที่ต่างๆ เพื่อร่วมในพิธีนี้ ถือเป็นการพบปะสังสรรค์ของคนในตระกูลเดียวกัน และทุกคนจะถือว่าตนเป็นคนในกลุ่ม “ผีเดียวกัน” สมาชิกผีปู่ย่าแต่ละตระกูลมีจำนวนมากหรือน้อยแตกต่างกันไป แต่จากการสัมภาษณ์พบว่า การปฏิบัติเช่นนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ส่วนใหญ่จะไม่มีพิธีเลี้ยงกันเป็นหมู่เครือญาติเหมือนในอดีต เพราะสมาชิกที่เป็นลูกหลานบางส่วนต่างแยกย้ายกันออกอยู่ต่างถิ่นหรือไปทำงานที่อื่น จึงมีเพียงการบอกกล่าว และคนในตระกูลผีเดียวกันก็จะส่งเงินมาให้ญาติที่ดูแลเจ้าผีเป็นผู้จัดการเลี้ยงตามประเพณีเท่านั้น

สมาชิกในโคตรตระกูลหรือผีเดียวกัน จะมีข้อห้ามต่างๆ เช่น สมาชิกผีเดียวกันทุกคนต้องรักใคร่สามัคคีกัน ห้ามทะเลาะวิวาทกัน แต่มีข้อห้ามที่สำคัญคือ ห้ามลูกหลาน “ผีเดียวกัน” แต่งงานกันเองโดยเด็ดขาด และห้ามสมาชิกฝ่ายหญิงทุกคนไปมีความสัมพันธ์กับชายหนุ่มที่ยังไม่ได้แต่งงานกัน ไม่เช่นนั้นจะถือว่า คนนั้นกระทำ “ผิดผี” ซึ่งเชื่อว่าผีปู่ย่าจะโกรธและอาจจะลงโทษ เช่น สมาชิกคนอื่นๆ ในตระกูลผีเดียวกันเจ็บไข้ได้ป่วย วัควายสัตว์เลี้ยงล้มตาย ข้าวในนาเสียหาย เป็นต้น เมื่อสมาชิกคนใดเป็นผู้ละเมิดกฎ สมาชิกผู้นั้นก็ต้องเดินทาง

ไปเช่นไหว้ และขอมาผีปู้ย่า เป็นการชี้ให้เห็นว่า ความเชื่อในเรื่องผีปู้ย่าเป็นการควบคุมทางสังคมอย่างหนึ่งที่ยังมีใช้อยู่บ้างในชุมชน ดังนั้นชุมชนผีปู้ย่าต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามจารีตหรือกฎข้อห้ามอย่างเคร่งครัด ในอดีตนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า “ผีปู้ย่า” มีบทบาทสำคัญในการสร้างเครือข่ายระดับตระกูลของหมู่บ้านเช่นเดียวกับหมู่บ้านอื่นๆ ในล้านนา ส่วนในปัจจุบันความเชื่อในเรื่องดังกล่าวยังมีอำนาจอยู่บ้างในระดับครัวเรือนซึ่งเป็นตระกูลเดียวกัน นอกจากนี้ สมาชิกชุมชน “คนผีเดียวกัน” ยังมีสำนึกร่วมกันว่าตนเป็นเครือญาติเดียวกัน ถ้ามีโอกาสทางประเพณีพิธีกรรม ญาติพี่น้องผีเดียวกันมักจะไปมาหาสู่และช่วยเหลือเกื้อกูลกันในทุกเรื่องที่ช่วยกันได้

ชุมชนผีปู้ย่าได้ช่วยสร้างศีลธรรมจารีตที่ดำรงและถูกต้องสำหรับกลุ่ม โดยทุกคนมีทั้ง “สิทธิ” และ “หน้าที่” ต่อกัน สมาชิกชุมชนผีปู้ย่าทุกคนมี “สิทธิร่วม” โดยธรรมชาติไม่ว่าจะเป็น มีสิทธิในการบนบานขอให้ผีปู้ย่าปกป้องรักษาครอบครัวของตนให้อยู่ดีมีสุข ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย และรอดพ้นจากภัยพิบัติต่างๆ เมื่อมีสมาชิกบางคนในครอบครัวจะต้องเดินทางไปทำธุระหรือค้าขายที่อื่น ก่อนการเดินทางทุกครั้งแม่บ้านที่เป็นเจ้าผีจะบนบานบอกกล่าวขอให้ผีปู้ย่าได้ติดตามไปคุ้มครองคนที่เดินทางไปปลอดภัย เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันบทบาทเครือข่ายและชุมชนคนผีเดียวกันในหมู่บ้านยังเชื่อถือและปฏิบัติกันอยู่ แต่จะเป็นการปฏิบัติโดยกลุ่มผู้สูงอายุเป็นแกนหลัก และเมื่อถึงเวลากลุ่มผู้สูงอายุจะเรียกลูกหลานมารวมตัวกันเพื่อประกอบพิธีกรรมนี้ ซึ่งบางคนอาจจะมาไม่ได้ ก็จะส่งเงินมาช่วยแทน หรือบางคนก็เริ่มไม่ค่อยเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ เพราะการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมประเพณีอื่นๆ ทำให้ความเชื่อเรื่องผีปู้ย่ามีโอกาสเลือนหายไปได้

ในส่วนของประเพณีสงกรานต์นั้น เป็นประเพณีที่สืบทอดมาเป็นเวลานานตั้งแต่โบราณกาล โดยชาวล้านนาจะเรียกอีกอย่างว่า “ประเพณีปีใหม่เมือง” ตรงกับวันที่ 13 เมษายน ซึ่งวันนี้จะถือว่าเป็นวันสิ้นสุดของศักราชเก่าเป็นวันส่งท้ายปีเก่า โดยในวันนี้จะมีการทำกิจกรรมในครอบครัว พอเช้าวันรุ่งขึ้นหัวหน้าครอบครัวจะนำสมาชิกในครอบครัวทำความสะอาดปิดกวาดภายในบ้านเรือนให้สะอาด มีการนำเสื้อผ้า ผ้าปูที่นอนไปซัก และเอาที่นอน หมอน มุ้ง มาตากฝั่งแดด ถือว่าวันนี้เป็น “วันสาธารณสุขของครอบครัว” วันนี้ทุกคนจะทำอารมณ์ให้แจ่มใสไม่ขุ่นมัว เพราะเป็นวันที่จะเริ่มชีวิตใหม่จะต้องเตรียมจิตใจใหม่ให้พร้อมที่จะต่อสู้กับชีวิตในปีต่อไป นอกจากนี้ยังมีการสระหัวดำเกล้า ชำระร่างกายให้สะอาด แล้วก็ทำการแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าใหม่ ซึ่งยังมีการปฏิบัติกันมาจนถึงปัจจุบัน

วันที่ 14 เมษายน ซึ่งชาวล้านนาเรียกว่า “วันเนา” หรือ “วันเนา” วันนี้จะมีการทำกิจกรรมทางศาสนา ไม่ว่าจะการทำบุญ จะเป็นช่วยกันขนทรายเข้าวัด แล้วก็มีการก่อเจดีย์ทราย

กันขึ้นมา โดยที่จะมีการจัดเตรียมตัดกระดาษสีต่างๆ ทำเป็นธง หรือ ตุ้ง รูปสามเหลี่ยม หรือ ทำเป็นรูปยาวๆ และก็จะทำลวดลาย หลังจากนั้นก็เอาไม้ไผ่มาทำคันธง หรือติดตุ้ง ซึ่งจะนำมาปักที่เจดีย์ทรายที่ได้ก่อไว้แล้ว เพื่อเตรียมที่จะถวายในวันรุ่งขึ้น ในวันนี้ชาวบ้านจะไม่ทำอะไรที่ไม่เป็นมงคล จะไม่ด่าว่ากัน จะไม่พูดคำหยาบ หรือทะเลาะวิวาทกัน เพราะเชื่อกันว่าวันนี้ หากผู้ใดด่าทอ พูดหยาบคายกันแล้ว ปากของคนคนนั้นจะเน่า และก็จะไม่มีการทำอะไรที่ผิดศีล 5 หากมีการด่าว่า พูดหยาบคาย หรือทะเลาะกันในวันนี้ จะไม่เป็นมงคลตลอดปี แต่ถ้าหากไม่มีอะไรเป็นการล่วงเกินก็มักจะไม่นิย้อสาหาความกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะจะทำให้เป็นมงคลแก่ชีวิตตลอดปี นอกจากนี้แล้ววันนี้ยังเป็น “วันดาเครื่องไทยทาน” ซึ่งหมายถึง วันเตรียมข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ที่จะทำบุญ เตรียมอาหาร และทำขนมต่างๆ สำหรับทำบุญในวันรุ่งขึ้น ที่เหลือก็เก็บไว้รับประทาน หรือเอาไว้สำหรับต้อนรับแขกที่มาเยือนในวันนั้นอีกด้วย แต่ในปัจจุบันการทำธงหรือตุ้ง ที่จะนำมาปักที่เจดีย์ทราย ไม่ได้ทำกันเองแล้ว จะมีการไปหาซื้อมาแทน

วันที่ 15 เมษายน ซึ่งชาวล้านนาเรียกว่า “วันพญาวัน” โดยเป็นวันเริ่มศักราชใหม่ วันนี้จะมีการทำบุญ และคำหัว ตอนเช้าชาวบ้านจะนำอาหารและของทำบุญที่เตรียมไว้ไปทำบุญที่วัด เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษหรือญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว พระสงฆ์จะให้ศีลให้พร ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูตวกตเวทีต่อบรรพบุรุษของตน หลังจากทำบุญเสร็จแล้ว ได้มีการนำตุ้งหรือธงที่เตรียมไว้ พร้อมนำขมิ้นส้มป่อย ไม้้งาม สำหรับค้ำต้นโพธิ์ ไม้ค้ำโพธิ์ (คนละ 1 เล่ม) มีความหมายว่า เป็นการค้ำจุนพระพุทธศาสนาให้มีอายุยืนนาน และจะนำนก ปลา ที่จะทำพิธีปล่อยสะเดาะเคราะห์ในวันนี้ด้วย ส่วนการถวายเจดีย์ทรายนั้น เป็นการนำเอาทรายเข้ามาคืนวัดเพื่อทดแทนที่เคยเข้ามาในวัดแล้วอาจเหยียบเอาดินทรายติดเท้าออกจากวัดไปด้วย ส่วนการทางตุ้งหรือธง เพื่อให้บรรพบุรุษ ญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้วได้เกาะหางธงรอดพ้นจากขุมนรก เมื่อเสร็จสิ้นจากการถวายทานตุ้งหรือธงแล้ว จากนั้นจะมีการสงฆ์พระพุทธรูป และพระ เณรในวัด ช่วงบ่ายจะมีการ “คำหัว” ผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา ญาติพี่น้อง ผู้เฒ่าผู้แก่ เป็นการแสดงความเคารพ ขอบมาลาโทษ และขอพรจากท่าน เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต และในปัจจุบันนี้ไม้ค้ำโพธิ์จากที่เคยใช้คนละ 1 เล่ม เปลี่ยนมาเป็นการใช้ไม้เพียง 1 เล่ม เพื่อไม่ให้เป็นการสิ้นเปลืองไม้ โดยชาวบ้านจะหาไม้ใหญ่พอประมาณมา 1 เล่ม แล้วมาช่วยกันแกะสลักให้สวยงามแล้วร่วมกันแห่เข้าวัด

วันที่ 16 เมษายน จะเรียกว่า “วันปากปี” จะมีการไปค้าหัวตามวัดต่างๆ ของหัววัด และศรัทธาวัด และในวันที่ 17 เมษายน จะเรียกว่า “วันปากเดือน” วันนี้ถ้าทำกิจกรรมต่างๆ ที่ควรจะทำในวันสงกรานต์หรือวันปีใหม่เมืองยังไม่เสร็จก็จัดแจงทำให้เรียบร้อย และในวันนี้ก็จะมีการทำพิธีกรรมทางไสยศาสตร์สะเดาะเคราะห์อีกด้วย นอกจากนี้ชาวบ้านวังขุมเงิน จะมีการ “ค้าหัวพ่อบ้าน” นั่นคือ เจ้าพ่อวังขุมเงิน และ “ค้าหัวเสี้ยววัดเสี้ยว” จะมีการช่วยกันจัดข้าวของมาเช่น ไห้ว เพื่อความเป็นสิริมงคลช่วยปกป้องรักษาหมู่บ้าน และคนในหมู่บ้านให้มีความร่มเย็นเป็นสุขสืบต่อไป แต่ปัจจุบันในการ “ค้าหัวพ่อบ้าน” หรือ “เจ้าพ่อวังขุมเงิน” และ “ค้าหัวเสี้ยววัดเสี้ยว” จะเปลี่ยนมาจัดในวันที่ 15 เมษายน หรือ 16 เมษายนแทน อยู่ที่ความสะดวกของลูกบ้าน เพื่อให้ไม่เป็นการเสียเวลา เพราะผู้คนต้องทำมาหากิน คนที่ทำงานอยู่ที่อื่นอาจต้องกลับไปทำงานไม่สามารถอยู่ร่วมงานได้ จึงมีการปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสม และให้คนในชุมชนมีโอกาสร่วมกิจกรรมได้อย่างถ้วนหน้า

สำหรับประเพณีลอยกระทงเป็นประเพณีดั้งเดิมที่สืบเนื่องกันมาแต่โบราณกาล โดยก่อนที่จะถึงวันเพ็ญเดือนสิบสองได้ (เดือนยี่เป็งเป็นของภาคเหนือ) พวกชาวบ้านจะจัดการปิดกวาดแ้วถางบ้านเรือนให้สะอาดเรียบร้อยประดับด้วยธงทิว หรือตุ่ง จัดเปลี่ยนดอกไม้บนหิ้งบูชาพระจัดเทียนประทีปและเทียนไว้สำหรับจุดบูชาพระ จะหาประทีปมาเตรียมไว้เพื่อจะใช้จุดไฟให้สว่างในวันยี่เป็ง ตามวัดวาอารามหรือสถานที่สำคัญต่างๆ ชาวบ้านจะมาช่วยกันจัดตกแต่งสถานที่ให้สวยงามเป็นพิเศษ ที่ซุ้มประตูของวัดจะตกแต่งด้วยดอกไม้ และโคมไฟที่สวยงาม รอบ ๆ พระเจดีย์จะจุดบูชาด้วยเทียนหรือตามประทีปไว้รอบ ๆ เพื่อเป็นการระลึกถึงพระพุทธเจ้า อีกทั้งจะมีการทำบุญตักบาตรในตอนเช้าและฟังเทศน์ นอกจากการทำบุญฟังเทศน์แล้วจะมีการปล่อยโคมลอย ซึ่งตามประเพณีเพื่อเป็นพุทธบูชาจุฬามณีบนสวรรค์ ตอนกลางคืนจะมีการจุดไปตามประทีปโคมไฟตามวัด และตามบ้านต่างๆ ไป การลอยกระทงจะมีการลอยกระทงถึงสองวัน คือในวันยี่เป็งนั้นชาวบ้านจะนำกระทงเล็กที่จัดทำขึ้นด้วยใบตองกาบกล้วย ปล่อยในแม่น้ำ นอกจากนี้ชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านจะมีการมาร่วมกันทำกระทงใหญ่ในรูปแบบต่างๆ ตกแต่งอย่างสวยงามตามแต่ละหมู่บ้านแตกต่างกันไปเพื่อนำมาประกวดกันภายในตำบลพร้อมกับการจัดขบวนแห่อีกด้วย

นอกจากนี้ในเรื่องของพิธีกรรมงานบวช งานแต่งงาน ทำบุญขึ้นบ้านใหม่ และงานศพ นั้น ท่านพระครูสมุห์วิเชียรเล่าว่า “เมื่อถึงงานบุญ งานศพ ชาวบ้านก็จะมาช่วยเหลือกันโดยอัตโนมัติ เมื่อก่อนชาวบ้านจะช่วยเหลือกันลงแรงและข้าวของต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้าวสาร กระทียม หอม พริกทอง พริกแก้ว ไม้พิน แต่ตอนนี้การช่วยเหลือกันด้วยข้าวของไม่ค่อยมีแล้ว จะช่วยเหลือเป็นเงินทองและให้เจ้าภาพไปหาซื้อข้าวของเอาเองแทน ส่วนลงแรง

ช่วยกันก็ยังมียอยู่” จะเห็นว่าเมื่อเวลาผ่านไปวิถีชีวิตของคนเปลี่ยนไป การช่วยเหลือกันของคนในชุมชนก็มีการเปลี่ยนรูปแบบไป แต่ก็ไม่ได้สูญหายไปจากชุมชนการช่วยเหลือกันก็ยังคงมีให้เห็นอยู่จนทุกวันนี้

จะเห็นว่าคนในชุมชนยังให้ความสำคัญกับ “ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรม” แม้เวลาจะผ่านไป กิจกรรมต่างๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไป แต่สิ่งที่ยังคงมีให้เห็นและสะท้อนออกมานั้นก็คือ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเคารพความเชื่อที่มีต่อพุทธศาสนาและวิถีชีวิตของชาวบ้านเอง รวมถึงการแสดงออกถึงความเคารพความกตัญญูที่มีต่อบรรพบุรุษ และผู้เฒ่าของตน นอกจากนี้ยังการแสดงให้เห็นถึงการร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้าน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันเวลามีงานสาธารณะหรืองานหน้าหมู่บ้านของชุมชนที่ยังคงมีอยู่อีกด้วย

1.7 ความสัมพันธ์ทางสังคมของคนในชุมชน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้อาวุโสในชุมชน ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนบ้านวังขุมเงินนั้น มีลักษณะเกี่ยวข้องกันเป็นเครือญาติ มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมาตั้งแต่ยุคที่มีการบุกเบิกและก่อตั้งเป็นชุมชนขึ้นมา ชาวบ้านมีการช่วยเหลือกันในเรื่องต่างๆ เช่น การบวช แต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ งานศพ เป็นต้น ส่วนใหญ่จะมีการช่วยเหลือกันทั้งในเรื่องกิจกรรมส่วนตัวและกิจกรรมส่วนรวมของชุมชน แต่ก่อนจะมีการช่วยเหลือกันด้วยการลงแรงและสิ่งของต่างๆ เช่น ข้าวสาร กระทียม หอม ไม้ฟัน เป็นต้น แต่ในปัจจุบันการช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของอาจมีการเปลี่ยนมาเป็นการช่วยเหลือด้วยเงินทองแทน ส่วนการลงแรงช่วยเหลือกันนั้นก็ยังคงมีอยู่จนถึงทุกวันนี้

ในอดีตชุมชนวังขุมเงินมีความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายที่ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายใต้ความเป็นเครือญาติและความเชื่อเรื่อง “ผีเดียวกัน” หรือเรียกว่า “ผีปู่ย่า” เป็นการสืบทอดฝ่ายหญิง เป็นการสืบทอดเก้าผีที่ดูแลเครือญาติกันสืบมา และในตระกูลหนึ่งๆ มีญาติพี่น้องฝ่ายหญิงหนึ่งคนเป็นผู้รับผีประจำตระกูลซึ่งลำดับผู้สืบทอดกันมา เริ่มจากบุตรสาวคนโตก่อน และตกทอดสืบมาสู่บุตรสาวคนรองๆ ตามลำดับ การเลี้ยงผีนั้น ชาวบ้านเชื่อกันว่ามีคุณค่าเท่ากับการเลี้ยงคุณมารดา และยังมีการเลี้ยงผีเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุ และหลังจากหายเจ็บป่วยแล้ว มีการนำข้าวของไปสักการะผีปู่ย่า เครื่องสักการะมีเหล้า ไก่ ดอกไม้รูปเทียนหอม พลุ (ใส่ในกรวยใบตอง) และในปัจจุบันความเชื่อเรื่องผีปู่ย่าก็ยังคงได้รับการเคารพสักการะอยู่

สำหรับลักษณะครอบครัวของชาวบ้านวังขุมเงินในปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นแบบครอบครัวเดี่ยวเกือบทั้งหมด โดยที่ลูกหลานเมื่อแต่งงานแล้ว มีการย้ายออกไปอยู่ต่างหากจากพ่อแม่ บางส่วนที่มีการแต่งงานกับคนนอกหมู่บ้านก็ย้ายไปอยู่ที่อื่น หรือมีคนข้างนอกย้ายเข้ามาอยู่ในหมู่บ้าน เพราะมีการติดต่อกับสังคมภายนอกมากขึ้นกว่าในอดีต ทำให้ลักษณะครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงไปจากครอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวกันมากขึ้น จึงก่อให้เกิดความสัมพันธ์อีกแบบหนึ่งที่ไม่เกี่ยวกับเครือญาติในตระกูล เป็นความสัมพันธ์แน่นแฟ้นเสมือนญาติก็คือ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ด้วยการแต่งงาน ซึ่งญาติทั้งสองฝ่ายก็จะเป็นดอกร่วมกัน เป็นสะใภ้ เป็นเขยกัน หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “เป็นไป ไช้เว้เขย” จึงทำให้สังคมในชุมชนต่างเป็นความสัมพันธ์ในทางเครือญาติ

อีกทั้งความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติจะมีความแน่นแฟ้นในหมู่ที่มาจากสกุลเดียวกัน และจะลดความแน่นแฟ้นในหมู่ที่มาจากสกุลต่างกัน ในหมู่บ้านมีสกุลใหญ่ๆ ดังนี้คือ คำจม วันตา สมจันทร์ มอญสร้อย อย่างไรก็ตามเนื่องจากส่วนใหญ่มาจากหมู่บ้านเดียวกัน มีความผูกพันมาแต่ดั้งเดิม นับถือกันเสมือนบ้านพี่บ้านน้อง ถึงจะมีโชติญาติโดยสายเลือด แต่มีความสัมพันธ์นับถือเสมือนญาติโดยสายเลือด จึงสามารถนำมาสู่ความร่วมมือและการยอมรับซึ่งกันและกันได้อีกด้วย

จะเห็นว่าความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชนวังขุมเงินยังคงมีอยู่แม้ว่าวิถีชีวิตของคนในชุมชนจะมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเป็นความสัมพันธ์ที่อยู่ภายใต้ความเป็นเครือญาติ ความเป็นเพื่อน เป็นพี่น้องกัน เชื่อมโยงผู้คนให้มีความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลกันในเรื่องกิจกรรมส่วนตัวและกิจกรรมสาธารณะของชุมชนได้เป็นอย่างดี

1.8 การเมืองการปกครอง

คนในหมู่บ้านจะถือว่าเป็น “คนบ้านเดียวกัน” สมาชิกทุกคนมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของหมู่บ้าน ทุกคนจะได้รับ “สิทธิ” เท่าเทียมกัน เช่น สิทธิในการเข้าถึงและใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิทธิในการได้รับความคุ้มครองจากหัวหน้าหมู่บ้านในกรณีมีข้อพิพาทต่างๆ ทุกคนต่างก็มีหน้าที่ต่อหมู่บ้าน ในการช่วยพัฒนาสถานที่สาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน เช่น ถนน วัด เป็นต้น คนในหมู่บ้านจะสร้าง “จิตสำนึก” ร่วมกัน โดยการอบรมสั่งสอนคนในหมู่บ้านให้รู้จักเคารพกฎจารีต รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนในหมู่บ้าน เช่น พระสงฆ์สอนญาติโยม คนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านอบรมสั่งสอนคนในหมู่บ้าน พ่อแม่สั่งสอนสอนลูกที่สั่งสอนน้อง เป็นต้น อีกทั้งคนในหมู่บ้านที่มีหน้าที่ร่วมกันดูแลและควบคุมความประพฤติของเพื่อนบ้าน มิให้กระทำการชั่วร้ายและเป็นภัยอันตรายแก่คนอื่น หน้าที่บางอย่างในชุมชน

อาจจะเป็นหน้าที่ทางจริยธรรม และไม่อาจจะใช้กฎหมายบังคับได้ กรณีเช่นนี้ถ้าคนในชุมชนไม่เคารพและปฏิบัติตาม คนในชุมชนก็อาจจะใช้วิธีลงโทษกับผู้ที่ไม่เคารพและปฏิบัติตามจารีตของชุมชนได้อีกด้วย (สัมภษณีย์ ท่านพระครูสมุหวิเชียร, ปี 2550)

หลังจากที่บ้านวังชุมเงินแยกเขตการปกครองออกมาจากหมู่ที่ 1 บ้านแม่แฝกใหม่ มาปกครองตนเองในปี พ.ศ.2527 ได้มีการปกครองเหมือนหมู่บ้านอื่นๆ ทั่วไป และมีผู้นำทางการของหมู่บ้าน คือ ผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันนี้รวม 4 คน ในการปกครองดูแล คือ พ่อหลวงประมวล ขุนทอง เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก ในปีพ.ศ. 2527 - 2538 ต่อมา มีพ่อหลวงพรมมา ดิง เป็นผู้ใหญ่บ้าน ในปีพ.ศ. 2539 - 2546 หลังจากนั้น มีพ่อหลวงฉัฐวุฒิ มานิตย์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน ในปีพ.ศ. 2547 - 2550 และปัจจุบันมีพ่อหลวงผัด หน่อโพธา เป็นผู้ใหญ่บ้าน ในปี พ.ศ.2551 - ปัจจุบัน (สัมภษณีย์อดีตพ่อหลวงฉัฐวุฒิ และพ่อหลวงผัด, ปีพ.ศ. 2549 และ ปี 2551 ตามลำดับ)

1.9 ผู้นำชุมชน

ในชุมชนนั้นมีผู้นำอยู่ 2 ลักษณะ คือ ผู้นำโดยตำแหน่ง และผู้นำโดยธรรมชาติ ผู้นำโดยตำแหน่งจะได้รับการเลือกมาจากคนในชุมชนแล้วแต่งตั้งจากทางราชการ ส่วนผู้นำโดยธรรมชาติ เป็นผู้นำที่เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนและเลือกขึ้นมาเป็นผู้นำ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.9.1 ผู้นำโดยตำแหน่ง คือ ผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันมีทั้งหมด 4 คน ดังนี้คือ

- พ่อหลวงประมวล ขุนทอง เป็นผู้ใหญ่บ้าน เมื่อปีพ.ศ.2527 - พ.ศ.2538 จนเกษียณอายุ มีบุคลิกคล้ายกับนักแสดงแต่ไม่ใช่นักแสดง เพราะเคยเป็นนักมวยมาก่อน มีฐานะดี มีอิทธิพล เป็นที่เกรงขามของชาวบ้าน ได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการวัดของหมู่บ้าน ทำให้มีบทบาทในงานหน้าหมู่บ้านหรืองานของส่วนรวม และแต่ก่อนวัดนอกจากจะเป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรมทางศาสนาแล้ว วัดยังเป็นที่ทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนอีกด้วย ทำให้ผู้ที่ เป็นคณะกรรมการวัดในสมัยนั้นจะเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้าน ดังที่ท่านพระครูสมุหวิเชียร เล่าว่า “แต่ก่อนเวลามีงานอะไรก็ทำกันที่วัด คนก็จะได้แสดงบทบาทกันเวลามีงานหน้าหมู่บ้าน กรรมการวัดก็จะมียุทธศาสตร์มาก ใครเป็นกรรมการวัดชาวบ้านก็จะชอบ จะเกรง ให้ความนับถือกัน” ทำให้พ่อแยกหมู่บ้านออกมาชาวบ้านจึงเลือกพ่อหลวงประมวลมาเป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก พอได้มาเป็นก็ทำหน้าที่ได้เป็นอย่างดี ชาวบ้านให้ความเชื่อถือ สามารถสั่งการงานได้ เป็นที่พึ่งพาของชาวบ้าน และยังมีคุณธรรมอีกด้วย ทำงานตามจริง เช่น ปี 2527 ได้

งบประมาณจากทางกรมมาทำถนนภายในหมู่บ้าน ก็ได้มีการบริหารจัดการได้อย่างดี สามารถทำถนนในหมู่บ้านให้มีคุณภาพตามที่ทางการกำหนด ใช้วัสดุอุปกรณ์ได้คุ้มค่างบประมาณ และใช้งบประมาณในการทำถนนตามจริง อีกทั้งสามารถทำถนนได้เกินกว่ากำหนดจากที่กำหนดให้ทำ 50 เมตร แต่ทำได้เกินมาได้อีก 10 เมตร เป็น 60 เมตร เป็นต้น

- พ่อหลวงพรมมา ดิง เป็นผู้ใหญ่บ้าน เมื่อปีพ.ศ.2539 - พ.ศ.2546 มีบุคลิกเป็นคนขยันหมั่นเพียรในการทำมาหากิน ทำให้มีฐานะดีมั่นคง เป็นคนที่สามารถเข้าได้กับคนในชุมชน มีความซื่อสัตย์เที่ยงตรง เวลาทำงานมีความตั้งใจกับการทำงาน สมัยนั้นได้เป็นคณะกรรมการวัด ได้มีโอกาสแสดงบทบาทในกิจกรรมหน้าหมู่บ้านหรือส่วนรวม เวลาที่มีกิจกรรมทางศาสนาหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่วัด จึงทำให้เป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้าน และเลือกมาเป็นผู้ใหญ่บ้าน เมื่อเข้ามาเป็นผู้ใหญ่บ้านก็ทำงานเสมอต้นเสมอปลาย ทำงานได้จนครบวาระ ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดเรื่องวาระการทำงานของผู้ใหญ่บ้านให้เป็นได้เพียง 2 วาระ พ่อหลวงพรมมาอาจจะเป็นผู้ใหญ่บ้านมาเรื่อยๆ โดยท่านพระครูสมุห์วิเชียรเล่าว่า “ พ่อหลวงพรมมาเป็นคนขยันทำไรทำสวน มีฐานะดี ชาวบ้านพึ่งได้ แกไม่มีพรรคมีพวก เวลาทำงานแจะตั้งใจจริงจัง เที่ยงตรง ตอนปี 2537 พระในวัดกินเหล้าแล้วไปแสดงอาการไม่เหมาะสม พ่อหลวงพรมมาแก็เอาพระไปขังในห้องไว้ และบอกว่าจะอยู่จนปอยหลวงหรือจะรอปอยหลวงเสร็จก่อน ให้พระปรับปรุงตัว แต่พระก็ทำอีก ชาวบ้านก็ไม่พอใจไม่ไหวกับพฤติกรรมพระรูปนี้ด้วย พ่อหลวงแก็เลยจับพระตีก่อนปอยหลวง แล้วยแก็มาช่วยจัดการดูแลวัดไม่ให้เกิดเรื่องอีก”

- พ่อหลวงฉัฐวุฒิ มานิตย์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน เมื่อปีพ.ศ.2547 - พ.ศ.2550 หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า พ่อหลวงหน้อย พ่อหลวงหน้อยไม่ใช่คนในชุมชน แต่มาแต่งงานกับคนในชุมชนจึงได้มาเป็นเขยของที่บ้านวังขุมเงิน แล้วย้ายเข้ามาอยู่ที่ชุมชน ด้วยความที่เป็นคนมาอยู่ใหม่ เวลาที่มีกิจกรรมอะไรของชุมชนก็จะกระตือรือร้นเข้ามาช่วยเป็นประจำ ทำให้ชาวบ้านรู้จักและเห็นบทบาทที่ทำในกิจกรรมชุมชนที่แสดงให้ชาวบ้านเห็น อีกทั้งได้มาเป็นเขยของ “พ่อคำ” ซึ่งเป็นคนที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือเช่นกัน เพราะเคยบวชเป็นพระมาก่อน รวมถึงภรรยาของพ่อหลวงหน้อยเป็นครูสอนหนังสือ ชาวบ้านก็เคารพนับถือด้วย นอกจากนี้เมื่อมาช่วยกิจกรรมของชุมชนเป็นประจำ ทำให้รู้จักและคุ้นเคยกับพ่อหลวงพรมมา พ่อหลวงพรมมาเห็นความกระตือรือร้นในการทำงาน และเข้ามาช่วยงานชุมชนประจำ เมื่อใกล้หมดวาระการเป็นผู้ใหญ่บ้าน จึงได้สนับสนุนพ่อหลวงหน้อยให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านศรัทธาในพ่อหลวงพรมมาและเห็นบทบาทของพ่อหลวงหน้อยที่เข้ามาช่วยกิจกรรมของชุมชน รวมทั้งพ่อตานั้นก็คือ พ่อคำ และภรรยาของพ่อหลวงหน้อย ก็เป็นที่เคารพนับถือของ

ชาวบ้านอีกด้วย ทำให้พ่อพ่อหลวงพรมมาห่มดวงระการเป็นผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านจึงเลือกพ่อหลวงหนุ่ยมาเป็นผู้ใหญ่บ้าน

- พ่อหลวงผัด หน่อโพธา เป็นผู้ใหญ่บ้าน เมื่อปีพ.ศ.2551 - ปัจจุบันเกิดมาจากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน เนื่องจากกลุ่มสัจจะฯเป็นกลุ่มที่มีบทบาทมากในชุมชน เวลาที่มีกิจกรรมของชุมชนหรือกิจกรรมส่วนรวม กลุ่มสัจจะฯเป็นแกนหลักในการทำกิจกรรม จึงทำให้คนในชุมชนมีโอกาสได้แสดงบทบาทให้ชาวบ้านได้เห็น พ่อหลวงผัดก็เป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะฯ เวลาชุมชนมีกิจกรรมก็ช่วยเหลือเป็นอย่างดี เป็นคนที่เสียสละเพื่อส่วนรวมได้ โดยป้านิดเล่าว่า “เวลามีงานอะไรพ่อหลวงผัดแกก็จะมาช่วยตลอด จะใช้รถแกก็ไม่เกี่ยง ก็ให้ใช้รถ ตอนที่กลุ่มสัจจะฯจับฉลากกันถ้าแกจับได้ก็ไม่เอาไม่ว่าปีไหน เพราะเราจับกันทุกปีตอนที่ครบปีกลุ่ม ถ้าแกจับได้ตอนไหนแกจะสละให้ชาวบ้านได้จับ แกบอกว่าที่บ้านมีแล้ว ไม่จำเป็นต้องเอาอีก เอาให้คนอื่นจับดีกว่า” การที่พ่อหลวงผัดช่วยเหลืองานสาธารณะของชุมชน เสียสละเพื่อส่วนรวมได้ ทำให้ชาวบ้านเคารพนับถือ ศรัทธา เลือกมาเป็นผู้ใหญ่บ้านจนทุกวันนี้

1.9.2 ผู้นำโดยธรรมชาติ คือ ผู้นำที่เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนและเลือกขึ้นมาเป็นผู้นำ คือ

- ผู้นำทางศาสนา คือ พระครูสมุห์หิวเชียร คุณธุมโม เป็นพระภิกษุในทางพระพุทธศาสนา เป็นพระนักพัฒนาที่ทำงานเพื่อชุมชนและส่วนรวมมาตลอด เนื่องมาจากการที่ตัวท่านเข้ามาบวชเป็นพระอยู่วัด ได้ไปช่วยเหลือบริจาคสิ่งของต่างๆ แก่คนที่ได้รับความเดือดร้อน และวัดก็เป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของคนในชุมชน ฉะนั้นท่านจึงได้ทราบถึงปัญหาของชุมชนเป็นอย่างดี ท่านบอกว่า “ความทุกข์ของชาวบ้าน ก็เหมือนความทุกข์ของท่านเองด้วย” และพยายามร่วมกับชาวบ้านช่วยกันแก้ไขปัญหาเสมอมา โดยท่านได้มีการทำงานพัฒนาอย่างจริงจังมาตั้งแต่ปี 2540 - ปัจจุบัน ถ้ามองจากภายนอกจะเห็นได้ชัดว่าท่านเป็นพระที่เคร่งขรึม คนที่ไม่รู้จักกันจะมองว่าท่านเป็นพระที่ยิ้มยาก ตรงจุดนี้เป็นเพราะว่าท่านเป็นพระที่จริงจังมากกับการทำงาน แต่โดยความเป็นจริงท่านเป็นพระที่ใจดี ยิ้มง่าย คนที่ทำงานกับท่านก็จะรู้สึกว่ายิ้มง่าย เพราะว่า เมื่อครั้งทำงานแล้วพบเจอกับปัญหาและอุปสรรคแล้วท่านก็จะให้คำแนะนำ การให้คำแนะนำของท่าน ท่านไม่บอกสูตรสำเร็จในการทำงานเลย หากแต่ว่าท่านจะให้ผู้ทำงานลองทำก่อนแล้วจึงค่อยแนะนำไปในตัว ท่านบอกว่า “ถ้าบอกให้สูตรสำเร็จให้เลยก็เท่ากับว่าคนทำนั้นไม่ได้คิดอะไรเลย เราต้องให้เขาคิดก่อนแล้วทำ หากผิดพลาดอย่างไรก็ค่อยชี้แนะให้” นอกจากนี้การทำงานของพระครูสมุห์หิวเชียรเน้นถึงการรวมกลุ่มกัน เพราะท่านเชื่อว่า “สุชา สุขุมสุส สามัคคี : ความพร้อมเพรียงแห่งหมู่คณะ

เป็นเหตุนำสุขมาให้” นอกจากนี้ท่านเองก็ต้องการเห็นชาวบ้านได้พึ่งพาตนเอง พึ่งภายนอกให้น้อย ให้ชาวบ้านได้รู้ปัญหาปัญหาดั้งเดิมอันเป็นของมีอยู่ในชุมชนให้กลับมีขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ต้องการเห็นชุมชนเข้มแข็งรวมกันเป็นกลุ่มมากขึ้น ดังนั้นการทำงานของ ท่านจึงเป็นไปเพื่อ “กระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม” โดยในปัจจุบันท่านเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายพระนักพัฒนาชุมชนภาคเหนือ (คพชน.) ที่เป็นการรวมกลุ่มกันของพระสงฆ์ที่ทำงานพัฒนา ร่วมกับชุมชนบนฐานคิดในทางพระพุทธศาสนา ทำให้ท่านได้แลกเปลี่ยนทัศนะ ความรู้ และประสบการณ์ระหว่างพระสงฆ์ที่ทำงานกับชุมชนเหมือนกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่นี้เองที่ทำให้ท่านได้มีประสบการณ์ที่หลากหลายหลายในการนำมาพัฒนาชุมชนของตนเอง

- ผู้นำท้องถิ่น คือ ป้าเกียงคำ ดาววิ เป็นประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านวังขุมเงิน เป็นที่ปรึกษากลุ่มเยาวชนหมู่บ้านและตำบล ปัจจุบันเป็นประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน ในระยะแรกคนไม่ยอมรับป้าเกียงคำ เพราะมองว่ามีฐานะยากจน จะมาเอาเงินที่ทำกิจกรรมชุมชนไปใช้ มาทำงานชุมชนเพื่อหวังผลประโยชน์ ชาวบ้านบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยก็ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งป้าเกียงคำต้องพิสูจน์ตัวเองด้วยการทำให้ดูทำให้เห็นประจักษ์ และการที่ทุกวันนี้ชาวบ้านยอมรับป้าเกียงคำเป็นผู้นำนั้น เนื่องจากป้าเกียงคำเป็นคนเที่ยงตรง ตรงไปตรงมา กล้าคิด กล้าตัดสินใจ เป็นคนทำงานเอาจริงเอาจัง โปร่งใส เปิดเผยการทำงาน ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนได้ตรวจสอบการทำงานเสมอมา มีความเด็ดขาดเวลาที่ควรจะเด็ดขาดในการทำงาน เป็นที่ปรึกษาของชาวบ้าน สามารถนำชาวบ้านได้ มีใจในการทำงานชุมชนมาตลอด และเป็นแกนนำหลักในการทำงานชุมชนมาตลอด เวลาที่มีกิจกรรมอะไรก็จะนำชาวบ้านมาร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นแกนหลักที่สำคัญในการจัดตั้งกลุ่มสัจจะฯมาตั้งแต่แรกอีกด้วย

1.10 กลุ่ม/องค์กรในชุมชน

การทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหมู่บ้านจะต้องได้รับความร่วมแรงร่วมใจจากคนในหมู่บ้าน ในหมู่บ้านวังขุมเงินมีกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชน แต่ละกลุ่มมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไป แต่เป้าหมายในการจัดตั้งกลุ่มต้องการทำประโยชน์และความเจริญให้กับท้องถิ่นของตน นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือและแสดงความคิดเห็นนั้น เป็นประโยชน์ต่อการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นลักษณะของการพัฒนาชนบทแนวใหม่ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเองและทำงานในระบบกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีลักษณะการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1.10.1 กลุ่มสตรีแม่บ้าน มีการจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2526 โดยการรวบรวมสมาชิกจากแม่บ้านทุกครัวเรือน มีการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน เพื่อให้แม่บ้านฝึกฝนทำสิ่งต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย รวมทั้งเป็นการฝึกอาชีพเสริม เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง ซึ่งกิจกรรมที่กลุ่มแม่บ้านทำ ได้แก่ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอย่างมันนอตุ การทำไม้กวาด น้ำยาล้างจาน งานจักรสาน งานเย็บเสื้อผ้า งานหัตถกรรมต่างๆ เป็นต้น และกลุ่มยังคงมีกิจกรรมดำเนินการอยู่ในลักษณะร่วมกันเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เวลามีกิจกรรมชุมชนอีกด้วย

1.10.2 กลุ่มผู้สูงอายุ มีการจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2542 มีการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน การดูแลรักษาสุขภาพ การประกอบอาชีพเสริมสร้างรายได้แก่ผู้สูงอายุที่มีความหลากหลาย เช่น กิจกรรมการเย็บปักถักร้อย งานทอผ้า ทำข้าวซ้อมมือ กิจกรรมออกกำลังกายปฏิบัติธรรม เป็นต้น เป็นการช่วยพัฒนาชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น ในทุกๆ เดือนจะมีการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เวลามีกิจกรรมชุมชนก็จะมีส่วนร่วมเป็นอย่างดี

1.10.3 กลุ่มเยาวชน มีการจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2546 มีเยาวชนอายุ 6 - 14 ปี ได้รวมเป็นกลุ่มเยาวชน และมีความสนใจที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ที่เยาวชนสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้แก่ตนเองและผู้อื่น รวมทั้งเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ จึงได้ปรึกษากับผู้ใหญ่ที่เป็นแกนนำหมู่บ้าน นั่นก็คือ ป้าเที่ยงคำ ที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อหาแนวทางในการทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มเยาวชน ป้าเที่ยงคำจึงได้นำเรื่องนี้ไปปรึกษากับท่านพระครูสมุห์วิเชียร คุณธรรมโม เพราะท่านเป็นพระนักพัฒนาและเป็นผู้นำคนสำคัญของชุมชน ท่านแนะนำให้มีการออมทรัพย์กันเอาเงินมาออมกันไว้เพื่อเป็นทุน แล้วก็เป็นการฝึกความรับผิดชอบ คุณธรรม ฝึกวินัยของเยาวชนไปในตัว จึงมีการออมเงินกันวันละบาท แล้วก็มีการขอความอนุเคราะห์เงินและข้าวของสนับสนุนจากผู้ใจบุญ ห้างร้านต่างๆ ในชุมชน เพราะไม่ต้องการรบกวนเงินของชาวบ้าน เพื่อนำเงินมาสนับสนุนให้เยาวชนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ชาวบ้านเห็นว่าลูกหลานเรียนรู้จากการทำกิจกรรม ไม่ได้ไปเกรที่ไหน ทำให้ผู้ที่สนับสนุนกลุ่มเยาวชนเห็นว่าเงินและข้าวของของที่สนับสนุนมาได้สูญเปล่า กลุ่มเยาวชนมีการทำกิจกรรมหลากหลาย เช่น ออมทรัพย์ ทำงานฝีมือ ปราบลูกน้ำยุงลาย เก็บขยะในหมู่บ้าน คุงานอนามัย สถานีตำรวจ วิทยุชุมชน คุงารทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รดน้ำดำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ในวันสงกรานต์ รมรงค์ดเหล่าเข้าพรรษา เป็นต้น เวลาทางตำบลมีกิจกรรมต่างๆ กลุ่มเยาวชนจะเข้าร่วมกิจกรรมของตำบลอย่างสม่ำเสมอ เมื่อชาวบ้านได้เห็นกิจกรรมของเยาวชน ทำให้ชาวบ้านส่วนหนึ่งตื่นตัวและสนใจในการทำกิจกรรมของเยาวชนว่าทำได้

อย่างไร ซึ่งกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเป็นการช่วยกระตุ้นความคิดของชาวบ้านกลุ่มผู้ใหญ่ให้สนใจในการทำกิจกรรมกลุ่มได้อีกด้วย

1.10.4 กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน มีการจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2547 โดยเกิดขึ้นจากการเห็นกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน ทำให้ชาวบ้านส่วนหนึ่งตื่นตัวและสนใจในการทำกิจกรรมกลุ่ม จึงได้มีการนำแนวคิดเรื่องการรวมกลุ่มเข้ามาเพื่อระดมเงินออมและช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน โดยการนำของท่านพระครูสมุห์วิเชียร ได้นำแนวคิดเรื่องกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของหลวงพ่อสุบิน ปณฺโฑ จากวัดไผ่ล้อม จังหวัดตราด และต่อมาประมาณเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ.2546 ท่านพระครูสมุห์วิเชียรได้มีการนำตัวแทนของหมู่บ้านประกอบด้วย ป้าเที่ยงคำ และตัวแทนเยาวชน ไปเรียนรู้เกี่ยวกับการออมทรัพย์ที่วัดไผ่ล้อม จังหวัดตราด 4 วัน 4 คืน หลังจากกลับมาจึงได้พยายามนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่แก่ชาวบ้าน จึงได้มีการประกาศเชิญชวนชาวบ้านมาร่วมประชุม แต่ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจ เพราะไม่เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการออมทรัพย์ ไม่รู้ว่าเป็นเช่นไร ทำให้ต้องเปลี่ยนมาเป็นการเชิญชวนผู้ที่สนิทสนมกันและมีบทบาทในการทำงานชุมชนอยู่แล้ว มาร่วมหารือทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการออมทรัพย์ ผู้ที่ร่วมพูดคุยในครั้งนั้น มี 7 คน ประกอบด้วย ป้าเที่ยงคำ ป้านิด(นฤมล) ป้าเพ็ญ(จันทร์เพ็ญ) ลุงศรีนวล ลุงพายัพ ลุงสุนทร และป้าสีไล ร่วมกันเป็นแกนหลักในการก่อตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ขึ้นมา ต่อมาได้มีการขยายแนวคิดไปสู่ผู้ที่สนิทสนม เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้อง ทำให้มีจำนวนผู้สนใจเข้าร่วมเพิ่มเป็น 47 คน ในการตั้งกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการขึ้น ต่อมาช่วยกันนำไปถ่ายทอดเรื่องการออมทรัพย์แก่ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านให้เข้าใจในเรื่องนี้ หลังจากนั้นได้มีการกำหนดวันจัดตั้งกลุ่ม และเปิดรับสมัครผู้ที่สนใจเข้าร่วมกลุ่มมาเป็นสมาชิกภายในกลุ่มอย่างเป็นทางการแล้วได้มีการประกาศเชิญชวนชาวบ้านที่สนใจมาสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ โดยได้มีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2547 มีผู้สนใจเข้าร่วมกลุ่มในครั้งนั้น ประมาณ 75 คน มีเงินสัจจะสะสมครั้งแรก 3,600 บาท ปัจจุบันปี พ.ศ.2551 มีสมาชิก 220 คน มีเงินสัจจะสะสม 233,574 บาท การรวมกลุ่มช่วยให้รู้จักประหยัดอดออม มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รวมถึงช่วยลดปัญหาหนี้สินลงได้อีกด้วย ถึงแม้ว่าสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินในรุ่นแรกมี 75 คน และมีเงินสัจจะสะสมปีแรก 62,575 บาท แต่ทุกคนก็มีโอกาสได้เข้ามาเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม และได้มีการมาออมเงิน ส่งเงินกู้คืนอย่างสม่ำเสมอ และปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เป็นแนวทางร่วมกันของกลุ่มด้วยดีเสมอมา ทำให้กลุ่มมีสมาชิกและเงินสัจจะสะสมเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมกลุ่มและสมาชิกกลุ่มให้มีความเข้มแข็งอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็น

เป็นการทำบุญ ฟังเทศน์ ทำความสะอาดสถานที่วัด ประชุมพูดคุยประจำเดือน ศึกษาดูงาน
สรุปรงานประจำปี กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมกีฬาหมู่บ้านอยู่ การพบปะพูดคุยเยี่ยมเยียน
ตามบ้านสมาชิก กิจกรรมลอยกระทง กิจกรรมการลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา การรักษา
อุโบสถศีล และการเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่
จนกลายเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้จากกลุ่ม/องค์กรภายนอก

ตอนที่ 2 กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

โดยกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน
ประกอบด้วย

2.1 ก่อนเกิดกลุ่ม (การเตรียมกลุ่ม / การก่อร่างสร้างกลุ่ม)

เนื่องจากท่านพระครูสมุห์วิเชียร ได้มีโอกาสเข้าไปเรียนรู้ร่วมกับเครือข่าย
พระนักพัฒนาภาคเหนือเมื่อประมาณปี 2540 และเริ่มทำงานพัฒนาชุมชนอย่างจริงจังตั้งแต่นั้น
เป็นต้นมา พอในปี 2545 ทางเครือข่ายพระนักพัฒนาชุมชนภาคเหนือมีการทำโครงการเพื่อไป
ศึกษาดูงานกลุ่มประสบความสำเร็จและเข้มแข็ง จึงได้มีการเลือกไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับกลุ่ม
สัจจะสะสมทรัพย์ของพระสุบิน ปณีโต ที่วัดไผ่ล้อม จังหวัดตราด และให้ตัวแทนแต่ละ
พื้นที่ได้ไปศึกษาดูงานในครั้งนี้ด้วย เพื่อนำแนวคิดที่ได้จากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดไผ่ล้อม
มาเป็นแนวทางในการทำงานพัฒนาในชุมชนของตนเองต่อไป ซึ่งครั้งแรกที่ไปดูงานนั้นได้มี
การนำแกนนำของบ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ที่ 3 ตำบลแม่แฝกใหม่ เป็นตัวแทนเพื่อไปศึกษาดูงาน
ในครั้งนี้ เมื่อกลับมาแล้วหมู่ที่ 3 ได้มีการนำแนวทางของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดไผ่ล้อม
มาปฏิบัติ โดยการจัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านเจดีย์แม่ครัวขึ้นมา และปฏิบัติเป็นไปด้วยดี
ทำให้ชาวบ้านหมู่อื่นๆ ในตำบลแม่แฝกใหม่เริ่มสนใจ ท่านพระครูสมุห์วิเชียรจึงต้องการ
สนับสนุนให้ชาวบ้านหมู่อื่นๆ ที่สนใจทำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ได้มีโอกาสได้เรียนรู้และ
รวมตัวกันทำกลุ่มขึ้นมา กอปรกับในช่วงปี 2546 นั้นหมู่ที่ 7 บ้านวังขุมเงิน ตำบลแม่แฝก
ใหม่ มีกลุ่มเยาวชนในหมู่บ้านที่มีอายุระหว่าง 6 - 14 ปี มารวมกลุ่มกัน โดยบ้านวังขุมเงิน
เป็นหมู่บ้านแรกในตำบลที่มีการรวมกลุ่มเยาวชนขึ้นมา เพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ที่เยาวชนสนใจ
และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้แก่ตนเองและผู้อื่น รวมทั้งเป็นการหาเวลาว่างให้เป็น
ประโยชน์ในวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์ จึงได้มีการพูดคุยปรึกษากับผู้ใหญ่ที่เป็นแกนนำหมู่บ้าน
นั่นก็คือ ป้าเกียงคำ ที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และเป็นแกนนำหลักในการทำ
กิจกรรมของชุมชน เพื่อหาแนวทางในการทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มเยาวชน ป้าเกียงคำจึงได้
นำเรื่องนี้ไปปรึกษากับท่านพระครูสมุห์วิเชียร คุณธรมุ โม เพราะท่านเป็นพระนักพัฒนาและ

เป็นผู้นำคนสำคัญของชุมชน โดยป่าเถิงคำได้ไปปรึกษากับท่านพระครู ท่านแนะนำให้มีการออมทรัพย์ โดยเอาเงินมาออมเพื่อเป็นทุน แล้วก็เป็นการฝึกความความรับผิดชอบ คุณธรรม ฝึกวินัยของเยาวชนไปในตัว เมื่อมีเยาวชนที่สนใจ จึงมีการออมเงินกันวันละบาท สองบาทแล้วแต่กำลัง แล้วทำหนังสือขอการสนับสนุนเงิน และข้าวของจากหมู่ผู้ใจบุญ ห้างร้านต่างๆ ในชุมชน เพราะไม่ต้องการรวบรวมนเงินของชาวบ้าน ไม่ต้องการให้ชาวบ้านเดือดร้อน ชาวบ้านเองก็มีค่าใช้จ่ายมาก เมื่อได้เงินมาสนับสนุน ก็นำมาให้เยาวชนได้เรียนรู้ ในสิ่งที่ต้องการอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ให้ชาวบ้านได้เห็นว่าคุณหลานได้มาเรียนรู้จากการทำกิจกรรม ไม่ได้ไปเกรที่ไหน ทำให้ผู้ที่สนับสนุนกลุ่มเยาวชนเห็นว่าเงินและข้าวของที่สนับสนุนมาไม่ได้สูญเปล่าอีกด้วย ดังกับที่ป่าเถิงคำ เล่าว่า “ละอ่อนเปิดต้องการทำกิจกรรมในวันหยุดของเปิด หาเวลาว่างหื้อเป็นประโยชน์ ป่าเถิงก็ว่าเป็นสิ่งที่ดีช่วยหื้อหมู่ละอ่อนหูตาคว้างไกลได้เขียนฮู้จากข้างนอก นอกจากเขียนหนังสือ แต่การทำกิจกรรมมันก็ต้องมีแผน กิจกรรมบางอย่างก็ต้องใช้เงิน ป่าก็เลยไปปรึกษากับท่านพระครู ท่านก็แนะนำหื้อมีการออมทรัพย์กัน เอาเงินมาออมกันไว้เพื่อเป็นทุน แล้วก็เป็นการฝึกความความรับผิดชอบ คุณธรรม ฝึกวินัยของละอ่อนเปิดด้วยไปในตัว แล้วก็หื้อเฮาช่วยกันขอการสนับสนุนเงินทอง ข้าวของต่างๆ แก่ผู้ใจบุญ เพื่อมาช่วยหนุนกิจกรรมของหมู่ละอ่อนลูกหลานบ้านเฮาหื้อได้เขียนฮู้ ป่าก็เอาคำแนะนำของท่านมาปฏิบัติ ก็มาถามละอ่อนเปิดว่าสนใจจะออมเงินกันกะหมู่ละอ่อนเปิดก็สนใจ ก็เลยหื้อละอ่อนเปิดออมเงินกันวันละบาทสองบาทแล้วแต่กำลัง แล้วก็ทำหนังสือขอเงิน และข้าวของสนับสนุนจากหมู่ผู้ใจบุญ ห้างร้านต่างๆ ในชุมชน เพราะเฮาบ่ต้องการรวบรวมนเงินของชาวบ้าน บ่อยากหื้อเปิดเดือดร้อน เปิดก็มีค่าใช้จ่ายของเปิด มีภาระของเปิด เฮาบ่อยากกวน แล้วเฮาก็เอาเงินที่เฮาได้มามาสนับสนุนละอ่อนของเฮาหื้อได้เขียนฮู้ ในสิ่งที่เปิดต้องการ หื้อออกมาเป็นรูปธรรม หื้อชาวบ้านเห็นว่าลูกหลานของเฮาได้มาทำกิจกรรม ได้มาเขียนฮู้ตรงนี้ บ่ได้ไปเกรที่ไหน หื้อคนที่ทำการสนับสนุนเปิดได้ฮู้ว่าเงินและข้าวของของเปิดที่ให้มาบ่สูญเปล่า เฮาเอามาหื้อละอ่อนเปิดได้ทำกิจกรรมและเขียนฮู้จริงๆ”

โดยเยาวชนมีการทำกิจกรรมหลากหลาย อาทิ การออมทรัพย์ งานฝีมือ ปรากฏผู้นำขุญลาย เก็บขยะในหมู่บ้าน คุงานอนามัย สถานีตำรวจ วิทยุชุมชน การทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รดน้ำดำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ในวันสงกรานต์ ธรรมรงค์ดเหล่าเข้าพรรษา เป็นต้น เวลาทางตำบลมีกิจกรรมต่างๆ กลุ่มเยาวชนได้มีการเข้าร่วมกิจกรรมของตำบลอย่างสม่ำเสมอ

เมื่อชาวบ้านได้เห็นกิจกรรมของเยาวชน ทำให้เป็นที่โจษจันของชาวบ้าน ชาวบ้านส่วนหนึ่งตื่นตัวและสนใจในการทำกิจกรรมของเยาวชนว่าทำได้อย่างไร โดยแม่จวน เล่าว่า “แม่หันละอ่อนเปิดมาฮวมกลุ่มทำกิจกรรมกันที่วัด หันเปิดทำอะไรกัน เดียวก็กวาดวัด

ภายนอกเข้ามาครอบงำเรา และเราก็ไปตามกระแส ก็เหมือนกับตัวอย่างที่เห็นกันอยู่ในเรื่องของธนาคารทุกวันนี้ คนชอบเอาเงินไปฝากธนาคาร ชอบอยู่กับธนาคาร เป็นหนี้กับธนาคาร แล้วก็มาคิดดอกเบี้ยเรา ต้องเอาทรัพย์สินไปค้ำประกัน ถึงวันหนึ่งถ้าเราคืนเงินไม่ได้ตามที่กำหนด ก็จะมายึดเอาทรัพย์สินของเราไป แต่ถ้าเราลุกขึ้นมาทำกลุ่มของเราเองทำธนาคารของเราเอง มาออมทรัพย์มาสู้กันเอง คิดดอกเบี้ยแบบไม่แพงช่วยเหลือกัน เราจะไม่ไปตกอยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารภายนอก แต่คนเราส่วนใหญ่เวลาจะมาให้ทำกลุ่มกันเอง จะไม่ค่อยสนใจที่จะทำ เอาเงินมาฝากไว้กับกลุ่มเชื่อถือไม่ได้ กลัวจะโกงกัน เอาเงินไปฝากธนาคารจะดีกว่า มาทำกลุ่มเสียเวลา แต่ลองมาเปรียบเทียบกันดูแล้วว่าเราจะไปธนาคารเราต้องเสียอะไรบ้าง ไม่ว่าจะค่ารถค่าน้ำมันไปธนาคาร ค่าเสียเวลากว่าจะรอคิวธนาคาร ถ้ายังเอือมเราไปเจออุบัติเหตุระหว่างไปธนาคารเราก็ต้องมาเสียเงินเสียทองโดยใช้เหตุอีก เหล่านี้เป็นต้น คนเราชอบที่จะไปไว้ใจเชื่อใจคนนอกมากกว่าคนในชุมชนเดียวกัน ทั้งๆ ที่คนนอกเป็นใครก็ไม่รู้ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนกับไปไว้ใจเค้า แต่คนบ้านเดียวกันกับไม่เชื่อใจกลัวจะโกง ถ้าเราลองกลับมาเชื่อใจไว้วางใจคนบ้านเดียวกัน คิดว่าธนาคารเป็นใครกันทำไมต้องมาสั่งเรา ลองดูว่าเราน่าจะมาร่วมกันสร้างระเบียบที่เข้ากับชุมชนของเราเองได้ รักษาระเบียบกันได้ มาคิดค่ารถค่าน้ำมัน ค่าเสียเวลา ค่าเสื่อมต่างๆ ที่จะตามมา แต่ถ้าเราอยู่บ้านเราจะเสียอะไรหรือไม่ แล้วเราจะได้อะไรบ้าง ถ้าเราเอาเงินที่ต้องจ่ายไปกับการไปธนาคารภายนอกมาออมมาเก็บไว้จะดีกว่าหรือไม่ ที่จะต้องมาเสียไปกับสิ่งเหล่านั้น ถ้าเรามารวมกลุ่มกันทำธนาคารของเราเอง ทำกลุ่มออมทรัพย์ของเรา เราอยู่บ้านเราก็ยังมีเงินออมได้ สามารถกู้เงิน ดอกเบี้ยไม่แพง ยังมีประกันชีวิตให้เราได้อีกจากสวัสดิการกลุ่มออมทรัพย์ การจัดการกลุ่มเราก็สามารถทำได้เพราะทุกคนมีศักยภาพในตัวอยู่แล้ว ลองคิดว่าถ้าเราสามัคคีกันช่วยเหลือกันลุกขึ้นมาทำมาต่อสู้อย่างไม่หวังหนีตัวใครตัวมัน ทำไมจะทำไมไม่ได้ ก็คงไม่อยากเกินความสามารถของเรา และถ้าเรามีผู้นำที่ดีไม่พาเราวิ่งหนี ระดมพลังชุมชนพาดคนในชุมชนเกาะกลุ่มร่วมมือกัน เราก็จะสามารถสู้ระบบภายนอกได้เช่นกัน” จะเห็นว่าพระสุบินมีวิธีการกระตุ้นความคิดของคนให้รู้จักหยุดคิด ทบทวน ตระหนักถึงปัญหาและสาเหตุ และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้คนต้องการแก้ไขปัญหา ชุมชนของตน นอกจากนี้มีการฝึกให้แต่ละชุมชนที่ไปศึกษาดูงานในครั้งนี้ได้แสดงความคิดเห็น พูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างกัน และดูงานที่ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดไผ่ล้อมทำ รวมทั้งมีการฝึกอบรมวิธีการทำบัญชีเงินออมทรัพย์ เงินกู้ยืม คิดดอกเบี้ย และแนวทางการจัดสรรสวัสดิการให้แก่สมาชิกกลุ่ม ซึ่งป่าเถิงเล่าว่า “ท่านพระครูพาเฮาไปเสียนัฐที่วัดไผ่ล้อม 4 วัน 4 คืน มีป่าและลูกป่าที่เป็นประธานกลุ่มเยาวชนไป เป็ลสอนเฮาให้ได้คิดได้เห็นปัญหา เป็ลเล่านิทานเสือกกับวัวฮือเฮาฟัง สอนฮือเฮาก็คิดตาม ป่าก็คิดตามที่เป็ลสอน มันก็จริง

อย่างที่เปลี่ยว่า เปลี่ยให้เขาแสดงความเห็น ให้เขาอุ้งถึงชุมชนเขาแลกเปลี่ยนกันกับที่อื่น ที่อื่นเขา มีมาอุ้งฮือเขาฟังมากมาย แต่ของเขาบ่ค่อยมีอะฮยังอุ้งฮือเปลี่ยฟัง ที่อื่นเขาทำนั้ทำนั้กัน แต่ของเขาบ่ค่อยมี แต่เขาก็ได้คึ่คึ่คึ่ขึ้น อยากทำอย่างเปลี่ยทำกันที่วัดไผ่ล้อมฟอง คึ่คิดว่าถ้า กลับมาเขาจะทำอย่างเปลี่ย แล้วเปลี่ยยังมีสอนทำบุญชืออมทรัพย์ ป้าก็ไปหัดทำ ก็พออุ้งฟอง แต่บ่จ้างนั้ก ต้องฝึกฝนอีก”

หลังจากแกนนำที่เป็นตัวแทนกลับมาจากการศึกษาดูงานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดไผ่ล้อมแล้ว มีหลายๆ หมู่บ้านในตำบลแม่แฝกใหม่ต้องการทำกลุ่ม แต่พอไปปรึกษาหารือกัน ในหมู่บ้านของตนก็ต่างบอกว่ายังไม่มีความพร้อมที่จะทำในทันที ซึ่งต่างจากกับบ้านวังขุมเงิน หมู่ที่ 7 ที่แกนนำที่เป็นตัวแทนไปศึกษาดูงานนั้นก็คือ ป้าเกียงคำ เมื่อกลับมาแล้วก็มี ความกระตือรือร้นพยายามนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่แก่ชาวบ้านในช่วงเดือนสิงหาคม ปี 2546 ซึ่งก่อนหน้านี้ชาวบ้านก็เริ่มสนใจในกิจกรรมที่กลุ่มเยาวชนได้ทำ แต่ไม่รู้ว่าจะทำเช่นไร เมื่อป้าเกียงกลับมาจากศึกษาดูงาน จึงได้มีการประกาศเชิญชวนชาวบ้านมาร่วมประชุมพูดคุย แต่ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจ เพราะไม่เข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องการออมทรัพย์ ไม่รู้ว่าเป็นเช่น ทำไม่ต้องทำกลุ่มเพื่อออมทรัพย์ ป้าเกียงคำได้มีการปรึกษาหารือกับท่านพระครูสมุห์วิเชียร เพื่อหาวิธีการว่าจะทำเช่นไรให้ชาวบ้านเข้าใจ เกี่ยวกับการมารวมกลุ่มนำการออมทรัพย์มาเป็นเครื่องมือช่วยแก้ปัญหาให้กับชาวบ้านเอง จึงเปลี่ยวิธีการใหม่ด้วยการเชิญชวนผู้ที่สนิทสนมกันและมีบทบาทในการทำงานชุมชนอยู่ แล้ว มาร่วมพูดคุยทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการออมทรัพย์ในช่วงเดือนกันยายน ปี 2546 มีการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาจากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดไผ่ล้อมมาบอกเล่าอธิบายให้คนที่เข้า ร่วมในครั้งนี้ ที่ไม่ได้ไปดูงานให้เข้าใจและได้เรียนรู้ร่วมกัน มีผู้ที่ร่วมพูดคุยในครั้งนั้น 7 คน ประกอบด้วย ป้าเกียงคำ ป้านิด(นฤมล) ป้าเพ็ญ(จันทร์เพ็ญ) ลุงศรีนวล ลุงพายัพ ลุงสุนทร และป้าสีไล โดยป้าเกียงคำได้มีการเชิญท่านพระครูมาร่วมพูดคุยกระตุ้นความคิดของคนให้ เห็นถึงข้อดีข้อจ้กัคของชุมชนและคนในชุมชน ให้ความรู้เกี่ยวกับการออมทรัพย์ และสอน วิธีการทำบุญชือการออมทรัพย์ การกั้ยืม การคิดดอกเบี้ย และจัดสรรสวัสดิการอีกแรงหนึ่ง เป็นเวลา 2 วัน โดยวันแรกมีการพูดคุยกันเกี่ยวกับสิ่งที่ไปศึกษาดูงานมาจากกลุ่มสัจจะสะสม ทรัพย์วัดไผ่ล้อม ไม่ว่าจะเปลี่ย เล่าถึงกลุ่มสัจจะที่ไปดูงานมาให้ฟัง เล่านิทานเรื่องเสือกับวัว ให้ทุกคนฟัง แล้วให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น รวมทั้งให้ช่วยกันระดมความคิดและสรุปข้อดี ข้อจ้กัคของหมู่บ้านตัวเองออกมา ก็พอสรุปออกมาได้ว่า “ข้อดี คือ คนในชุมชนยังมี ความสามัคคีกันอยู่เวลามีงานมีกิจกรรมอะไรก็จะมาช่วยกันโดยอัตโนมัติ ทรัพยากรของ ชุมชนยังมีอยู่สามารถหาของป่าจากป่าในชุมชนได้ ศาสนา ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม

ต่างๆ ยังเป็นจุดศูนย์รวมของคน ผู้นำของชุมชนเป็นที่เคารพนับถือสามารถพึ่งพาช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนได้ ทั้งผู้นำโดยธรรมชาติอย่าง ท่านพระครูสมุห์วิเชียร และป่าเกี๋ยงคำ หรือผู้นำโดยตำแหน่ง อย่างพ่อหลวง สำหรับข้อจำกัด คือ ปัญหาเรื่องปากเรื่องท้อง ในครอบครัว การทำมาหากินบางทีขายได้ไม่พอกับรายจ่าย ทำให้ต้องเป็นหนี้สินทั้งในและนอกระบบ เพราะคนในชุมชนส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรมมักเป็นหนี้สินกัน เพราะต้นทุนการผลิตสูง บางทีลูกหลานเรียนหนังสือก็ต้องมีค่าใช้จ่าย หรือไม่กี่ชื่อข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ในครัวเรือนก็ทำให้เป็นหนี้ได้ โดยเฉพาะของฟุ่มเฟือย เช่น รถ โทรทัศน์ ตู้เย็น เป็นต้น” สิ่งเหล่านี้ทำให้คนที่มาได้คิดและเรียนรู้มากขึ้น และในวันที่ 2 ฝึกอบรมเกี่ยวกับการบัญชี โดยท่านพระครูกับป่าเกี๋ยงช่วยกันสอนคนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการออมทรัพย์ การกู้ยืม การคิดดอกเบี้ย และจัดสรรสวัสดิการต่างๆ ดังที่ป่าเกี๋ยงคำเล่าว่า “แม้ป่าจะไปอบรมมาก็พอเข้าใจ แต่ป่าเองก็ยังบ่จ้างเรื่องทำบัญชีมากนัก ก็เลยเชิญท่านพระครูเป็ลมาช่วยเฮอีกแรง จ้างกันกับท่านสอนหมู่เป็ลอีก 6 คน ตอนนั้นรวมป่าก็ 7 คน จำได้เลยว่าท่านมาจ้าง 2 วัน สอนกันที่วัดวังขุมเงิน วันแรกท่านพระครูเป็ลก็มาสอนหื้อเฮาก็ดึงข้อดีข้อด้อยของชุมชนเฮว่ามีอะฮยังฝ่อง เฮาก็จ้างกันกิด พอวันต่อมาเฮก็มาปุ่เสือกันนั่งหัดทำบัญชี คนไหนเมื่อยเป็ลก็นอนทำ ป่าเมื่อยป่าก็นอนหัดทำไปด้วย ม้วนขนาดตอนนั้น ป่าเองก็เข้าใจมากขึ้น ได้ความรู้กันนักเลย”

การมาร่วมกิจกรรมกันในครั้งนี้ ทำให้ทั้ง 7 คน ได้มีโอกาสเรียนรู้ได้รู้จักหยุดคิด และทบทวนเกี่ยวกับชุมชนของตนว่ามีปัญหาอะไร ได้รู้ว่าคนเราก็มียศถาภที่จะทำอะไรได้อีกมาก ถ้าคิดที่จะลุกขึ้นมาทำ ดังที่ป่านิดผู้เข้าร่วมครั้งนี้เล่าว่า “เมื่อปี 2546 ที่ป่าจำได้นะ น่าจะเดือนกันยายน ท่านพระครูเป็ลมาอบรมหื้อเฮา วันนั้นก็มากัน 7 - 8 คน ป่าเกี๋ยงเป็ลก็มาเล่าหื้อเฮาฟังที่ไปดูงานที่วัดไผ่ล้อมมา เป็ลมาเล่านิทานเสือกับวัวพวกเฮาฟัง เฮาก็ได้กิดตามเป็ลนะ มันก็จริงอย่างเป็ลว่า ท่านพระครูเป็ลยังฮื้อเฮาก็ดื้อเฮาทำข้อดีข้อเสียของเฮา เฮาก็จ้างกันกิด ทุกวันนี้เฮามีปัญหาเรื่องปากเรื่องท้อง เฮาเป็นหนี้กันนักจริงๆ บ้านเฮาก็มีอะฮยังดึอยู่ แต่เฮาบได้ฝ่อมัน เฮาลืมมัน พอเป็ลมาฮื้อเฮาฟัง เฮาก็กิดได้ อย่างความสามัคคีที่เป็ลบอกเฮา เฮาก็ว่าบ้านเฮาก็มีนะ เวลามีงานอะฮยังกันเป็ลก็มาจ้างเฮาอัดโนมดี เฮายังหาของป่าได้จากป่าบ้านเฮา แต่เฮาบได้กิดว่ามันเป็นข้อดีของเฮา เฮากับมองว่ามันก็เป็นเรื่องธรรมดาแต่อันนี้มันก็เป็นจุดเริ่มอะไรดึๆ หื้อเฮาได้เหมือนกัน พอเป็ลมาฮื้อก็ทำหื้อเฮาก็ดึกันนะ มันก็ทำหื้อหมู่เป็ลที่มาอบรมด้วยกันเป็ลก็อยากทำกลุ่มกัน” อีกทั้งแม่เพ็ญก็เล่าให้ฟังอีกว่า “จำได้เลย วันนั้นท่านพระครูเป็ลมาเป็นองค์ประธานให้เฮา มาอบรมให้ ท่านก็สอนทำบัญชี ป่าเกี๋ยงเป็ลก็มาฮื้อเรื่องที่ไปดูงานไปอบรมมาให้ฟัง ป่าเองก็มีหนี้สินติดไว้กับธนาคารเหมือนกัน เป็ลมาฮื้อ

เรื่องเสือเรื่องวัว เขาก็คิดว่ามันจริงอย่างเป็ดอุ๊ย ท่านพระครูเป็ดก็หือเขาก็คิดกันว่าเขามีอะหยังดี ฟ่อง อะหยังปดีฟ่อง ก็ช่วยกันคิด ปัญหาเขาก็มี ข้อดีเขาก็มี ทำไมเขาบ่เอาข้อดีหรือทำอะหยัง สักอย่างหือเขาดีขึ้น ท่านพระครูเป็ดก็อุ้มมาค้ำนึ่งว่า ถ้าเขาบ่ช่วยกันแล้วใครจะมาช่วยเขา มันก็ ยิ่งทำหือป่ากิดได้ ป่าก็เลยอยากทำกลุ่มกับเป็ด”

เมื่อเรียนรู้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อดีข้อจำกัดของชุมชนตนเอง รวมทั้งเรียนรู้ใน เรื่องออมทรัพย์และฝึกหัดทำบัญชีกันเรียบร้อยผ่านไป แล้ว ทำให้ทั้ง 7 คน เป็นแกนหลักของ บ้านวังขุมเงินในการก่อตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ขึ้นมา ต่อมาก็ได้มีการปรึกษาหารือกัน ใน การหาวิธีการกระตุ้นความคิดของคนในหมู่บ้าน และเผยแพร่ความรู้เรื่องการรวมกลุ่มกัน นำการออมทรัพย์มาเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือชาวบ้านให้ชาวบ้านได้เข้าใจ เมื่อพูดคุย ปรึกษาหารือกันแล้ว ได้วิธีการออกมาว่าควรจะมีการพูดคุยเริ่มจากกลุ่มเล็กๆ คนใกล้ชิดสนิท สนมกันก่อนไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน ทั้ง 7 คน จึงได้ช่วยกันนำไปพูดคุย กระตุ้นให้เห็นถึงข้อดีข้อจำกัดของหมู่บ้าน รวมทั้งทำความเข้าใจในเรื่องการออมทรัพย์ให้กับ ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านได้เข้าใจในเรื่องนี้ การทำด้วยวิธีนี้ช่วยทำให้ชาวบ้านส่วนหนึ่งได้คิด มากขึ้น เริ่มเข้าใจการรวมกลุ่มและการออมทรัพย์ แต่ยังไม่เข้าใจทั้งหมดแต่ก็พอมองภาพ ออกว่าการรวมตัวทำกลุ่มออมทรัพย์นั้นน่าจะช่วยเหลือชาวบ้านได้ไม่มากนักน้อย ดังที่พ่อหลวง ผัดผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบันเล่าว่า “ตอนแรกหันละอ่อนเป็ดทำกิจกรรมกันเขาก็อยากทำฟ่อง แต่ไม่ฮู้จะทำไฉนจะไฉน พอพวกป่าเกียงเป็ดมาชวนทีแรกก็บ่เข้าใจ ก็เลยบ่ได้สนใจ พอตอนหลัง พวกเป็ดมาเล่ามาฮู้จาหือเขาฟังให้หันถึงข้อดีข้อเสียของบ้านเขา มาอธิบายเรื่องออมทรัพย์ ลูกก็ พอจะเข้าใจฟ่อง ก็คิดว่าถ้าเฮมารวมตัวกันเอาเงินมาฮอมกันมันน่าจะช่วยเหลือเขาได้ เพราะคน บ้านเขาก็มีปัญหากันนั้ก ทั้งเรื่องปากท้องการทำมาหากิน ไหนจะเรื่องหนี้สิน ลูกก็เลยสนใจ อยากเข้าร่วมกับเป็ดด้วยคน ก็เลยมาร่วมด้วยตั้งแต่แรกที่เป็ดรับสมาชิก”

จะเห็นว่ากลุ่มเกิดจากความต้องการจะช่วยเหลือ/เยาวชนที่รวมกลุ่มกัน ได้ทำกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ จึงได้ไปปรึกษาพระซึ่งเป็นพระนักพัฒนา พระแนะนำให้มีการออมทรัพย์ และทำกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งเด็ก/เยาวชนสามารถทำได้ ดังนั้นผู้นำที่มีส่วนร่วมจึงได้เกิดความคิดที่ จะทำให้ผู้ใหญ่ได้รวมกลุ่มทำกิจกรรมบ้าง จึงปรึกษาพระนักพัฒนา พระจึงได้ชักชวนผู้สนใจ ไปศึกษาดูงานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดไผ่ล้อม จังหวัดตราด ซึ่งที่นี่มีพระสุบินเป็นผู้นำใน การพัฒนาเช่นกัน เมื่อได้เรียนรู้แล้วจึงกลับมาร่วมกันคิดก่อตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ขึ้น โดยมีการเผยแพร่แนวความคิดการดำเนินงานกลุ่ม การกระตุ้นให้สมาชิกตระหนักรับรู้ปัญหา เกิดความสนใจในการเข้าร่วมกลุ่ม ผู้นำจัดให้มีการประชุมสมาชิก เพื่อชี้แจงหลักการ แนวคิด และความมุ่งหมายของกลุ่มในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ เริ่มจากกลุ่มคนที่สนใจ

ซึ่งช่วงแรกมีอยู่ 7 คน ประกอบด้วยป้าเกียงคำ ป้านิด(นฤมล) ป้าเพ็ญ(จันทร์เพ็ญ) ลุงศรีนวล ลุงพ่าย ลุงสุนทร และป้าสีไล โดยผู้นำมีการกระตุ้นความคิดของคน ให้เห็นถึงข้อดีข้อด้อย ของชุมชนและคนในชุมชน แล้วให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น อีกทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับการ ออมทรัพย์ และสอนวิธีการทำบัญชีการออมทรัพย์ การกู้ยืม การคิดดอกเบี้ย และจัดสรร สวัสดิการ ทำให้ทั้ง 7 คน ร่วมกันเป็นแกนหลักในการก่อตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ขึ้นมา ต่อมาได้มีการขยายแนวคิดไปสู่ผู้ที่สนิทสนม เพื่อนบ้าน และญาติพี่น้อง ทำให้มีจำนวน ผู้สนใจเข้าร่วมเพิ่มเป็น 47 คน ในการตั้งกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการขึ้น

2.2 การดำเนินงานกลุ่ม (การสร้างกลุ่ม/ ขั้นตอนทำกิจกรรม)

ในช่วงเดือนตุลาคม ปี 2546 ทางแกนนำทั้ง 7 คน ได้เชิญชวนชาวบ้านที่สนใจ รวมกลุ่มกันมาประชุมพูดคุยปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่ม การจัดทำกฎระเบียบการออม การกู้ยืม ค่าบำรุง(ดอกเบี้ย) และการจัดสรรสวัสดิการ ซึ่งมี ชาวบ้านมาร่วมกลุ่มประชุมปรึกษาหารือกันและร่วมกันก่อตั้งกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ 47 ราย สมาชิกได้เลือกคณะกรรมการกลุ่ม ประกอบด้วย 7 คน ที่เป็นแกนหลักในการก่อตั้งกลุ่มเป็น คณะกรรมการ และเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้สูงอายุมาเป็นคณะกรรมการผู้ตรวจสอบ 4 คน รวมมีคณะกรรมการดำเนินการทั้งหมด 11 คน ประกอบด้วย

1. นางเกียงคำ	ดาววิ	ประธาน
2. นายศรีนวล	ชัยลังกา	รองประธาน
3. นางนฤมล	คำจม	เลขานุการ
4. นายพ่าย	กันธา	เลขานุการ
5. นายสุนทร	ปินตา	เหรัญญิก
6. นางจันทร์เพ็ญ	พรมมา	คณะกรรมการ
7. นางสีไล	บุญพิณ	คณะกรรมการ
8. นายวิรัตน์	มอญยั้ง	คณะกรรมการผู้ตรวจสอบ
9. นายประจักษ์	กาวัล	คณะกรรมการผู้ตรวจสอบ
10. นายแดง	คำฟู	คณะกรรมการผู้ตรวจสอบ
11. นายแก้ว	เสาร์คำ	คณะกรรมการผู้ตรวจสอบ

การเลือกป่าเถิงคำเป็นประธานกลุ่ม เนื่องจากป่าเถิงเป็นแกนนำหลักในการทำงาน ชุมชนมาตลอด เวลาที่มีกิจกรรมอะไรก็จะนำชาวบ้านมาร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี เป็นคนทำงานเอาจริงเอาจัง ตรงไปตรงมา กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความเด็ดขาดในการตัดสินใจ เป็นที่ปรึกษาของชาวบ้าน สามารถนำชาวบ้านได้ มีใจในการทำงานชุมชนมาตลอด และยังเป็นแกนหลักที่สำคัญในการจัดตั้งกลุ่มตั้งแต่แรก ดังที่พ่ออุ้ยแดงเล่าว่า “ในบ้านเขาพ่อก็หันเถิงนี้แหละ เวลาถึงงานหน้าหมู่บ้านเปิดก็จะนำคนบ้านเขามาร่วมกันทำอย่างสงกรานต์เปิดก็เอาลูกหลานเขามารดน้ำดำหัวพ่ออุ้ยแม่อุ้ยเปิด คุณเปิดเป็นทำงานจริงจัง ตรงไปตรงมา เอาชาวบ้านอยู่ จะหื้อทำอะไรยังหื้อจ้วยอะยังฮ้องเปิด เปิดก็ทำหื้อได้ เปิดก็บ่อใจคนรำรวย เปิดมาทำงานเปิดก็บ่อได้เงินทองอะยัง แต่เปิดก็ยังทำหื้อคนบ้านเขาพอนับถือใจเปิดเลย” ส่วนลุงศรีนวลรองประธานกรรมการก็จะมาช่วยกิจกรรมของชุมชนอยู่เป็นประจำ มีอะไรก็ปรึกษาได้ เป็นคนขยัน เวลาทำงานก็จะตั้งใจทำ มีความยุติธรรม จึงเลือกมาเป็นรองประธานกลุ่ม และเวลาป่าเถิงไม่อยู่หรือมาทำกิจกรรมไม่ได้ เป็นตัวแทนป่าเถิงคำในการทำงานได้ ป่านิด(นฤมล) กับลุงพ่ายพ ทำงานมากับป่าเถิงคำตั้งแต่แรก เป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรม คอยจดบันทึกการทำงาน และเป็นที่ปรึกษาให้ป่าเถิงคำเวลาทำงานร่วมกัน เวลาที่มีกิจกรรมอะไรจะช่วยกันไปด้วยกันเป็นประจำ สามารถทำหน้าที่สื่อทางการเอกสารต่างๆ ได้ เช่น การเขียนโครงการ เป็นต้น จึงมีการเลือกมาเป็นเลขานุการกลุ่ม ลุงสุนทร เป็นคนซื่อตรง ขยันทำงาน เวลาที่มีกิจกรรมชุมชนจะเป็นผู้ดูแลเรื่องเงิน เรื่องค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมเป็นประจำอยู่แล้ว และไม่ค่อยจะมีปัญหาเรื่องการดูแลเงิน เป็นคนที่ไว้ใจได้ จึงเลือกมาเป็นเหรัญญิกกลุ่ม ป้าจันทร์เพ็ญ กับ ป้าสิไล ช่วยงานชุมชนมากับป่าเถิงคำอยู่เป็นประจำ ตั้งใจทำงาน เวลาที่มีกิจกรรมชุมชนสามารถช่วยกิจกรรมชุมชนได้เป็นอย่างดี จึงเป็นคณะกรรมการกลุ่ม สำหรับคณะกรรมการผู้ตรวจสอบนั้นชาวบ้านเลือกตัวแทนผู้สูงอายุมา 4 คน ไม่ว่าจะเป็น ลุงวิรัตน์ ลุงประจักษ์ ลุงแดง และลุงแก้ว เนื่องจากเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของชุมชน มีความซื่อตรง ชาวบ้านให้การเคารพนับถือไว้วางใจ เป็นทั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการวัด เป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้กับหมู่บ้านอยู่แล้ว จึงได้เลือกท่านเหล่านี้มาเป็นคณะกรรมการผู้ตรวจสอบให้กับกลุ่มตั้งแต่สมทรวัด

ต่อมาหลังจากนั้นได้มีการปรึกษาหารือกันระหว่างท่านพระครู และคณะกรรมการกลุ่ม เกี่ยวกับการเปิดรับสมัครผู้ที่สนใจเข้าร่วมกลุ่มมาเป็นสมาชิกภายในกลุ่มอย่างเป็นทางการ และร่วมกันจัดทำกฎระเบียบของกลุ่มขึ้นมา โดยนำกฎระเบียบของกลุ่มตั้งแต่สมทรวัดไปใส่ล้อมเป็นแนวทาง แล้วร่วมกันปรับกฎระเบียบให้เหมาะสมกับกลุ่ม อีกทั้งกลุ่มตั้งแต่สมทรวัด จะมีหลักว่า “ต้องไม่คิดใหญ่ ทำใหญ่” เพราะจะไปไม่รอด จัดการไม่ได้

หรือจะจัดการได้ก็มีเป้าหมายผิดพลาด เพราะใช้เงินเป็นตัวตั้ง ซึ่งถ้าหันทิศทางไปอย่างนั้นแล้ว ก็ไม่สามารถใช้กลุ่มเพื่อแก้ปัญหาได้ ไม่สามารถฟื้นฟูจิตใจของตนได้ “ถ้าปัญหาที่แท้จริงของชุมชนคือปัญหาวิถีคิด ปัญหาของการรวมตัวกัน ปัญหาของความไม่สามัคคีกันแล้ว ต้องเริ่มแต่น้อยเท่านั้นจึงจะรอดและอย่าไปเร่งเร้าให้โตเร็ว หรือทำให้ใหญ่เพราะการรวมตัวเร็วเกินไปใหญ่เกินไป แทนที่จะรอดก็มีโอกาสพាក់ล้มเหลวได้ จึงมีการค่อยๆ พัฒนาการทำงานไปที่ละเล็กละน้อยตามความสามารถของกลุ่ม ไม่ทำอะไรเกินตัวจนเกินไป

นอกจากนี้ท่านพระครูได้มีการเสนอแนะว่าน่าจะมีการทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ ช่วยทำความสะอาดสถานที่ของวัดวังขุมเงินที่ทางกลุ่มต้องไปใช้เป็นสถานที่วัดทำกิจกรรมของกลุ่มก่อนทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อเป็นการสอดแทรกคุณธรรมไปในตัวผ่านวิธีการเหล่านี้อีกด้วย รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมของชาวบ้านก่อนทำกิจกรรม ให้มีใจรวมกัน ให้ตระหนักถึงความรักความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อจิตใจสงบแล้วก็พร้อมทำกิจกรรมต่อไปได้ด้วยดี ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มก็เห็นด้วยกับที่ท่านพระครูแนะนำ โดยประมาณช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2547 ได้มีการประกาศเชิญชวนชาวบ้านผ่านเสียงตามสายในหมู่บ้าน และคณะกรรมการกลุ่มก็ช่วยกันเดินบอกกล่าวเชิญชวนคนภายในหมู่บ้านที่สนใจมาสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม รวมทั้งผู้ที่มาประชุมพูดคุยก่อตั้งกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการในครั้งแรก 47 คน ก็มีการไปเชิญชวนบอกกล่าวญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านให้มาร่วมกิจกรรมกลุ่ม แล้วเชิญชวนให้ชาวบ้านมาร่วมกันทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ ทำประโยชน์ด้วยการทำความสะอาดวัด และได้มีการตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน” เนื่องจากในการทำงานกลุ่มจะมีการนำหลักธรรมเข้ามาสอดแทรก จึงมีการนำธรรมะในเรื่อง “สัจจะ” เข้ามาใช้ในการทำงานร่วมกันของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ซึ่งในหลักธรรมได้กล่าวถึงเรื่อง “สัจจะ” คือ “ความจริง” และเป็นความจริงที่ “ใจ” ที่มีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ไม่ว่าจะต่อหน้าหรือลับหลัง นับว่าเป็นธรรมพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ที่สำคัญยิ่ง

โดยกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน หมู่ที่ 7 ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการขึ้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2547 ซึ่งในครั้งนี้มีผู้ที่สนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม 75 คน มีจำนวนเพิ่มจากที่เคยมาประชุมกันครั้งแรกเมื่อเดือนตุลาคม ปี 2546 ได้มีการนำอาหารมาร่วมกันทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ ทำความสะอาดสถานที่วัดก่อนทำกิจกรรมกลุ่ม และได้ตกลงกันว่าอย่างน้อยทุกเดือนที่มีการทำกิจกรรมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ นั้น ทางสมาชิกกลุ่มจะมีการทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ ทำความสะอาดสถานที่วัดก่อนเริ่มทำกิจกรรม เพื่อเป็นการสอดแทรกคำสอนทางพระพุทธศาสนา ได้มีโอกาสพูดคุยปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน รวมทั้ง

ฝึกการทำประโยชน์ร่วมกันเพื่อสาธารณะ อย่างการทำความสะอาดสถานที่ของวัดที่ทางกลุ่มได้มาใช้สถานที่ทำกิจกรรม โดยแม่นิดเล่าว่า “วันนั้นก็เชิญชวนชาวบ้านเปิดมาทำบุญกันมาช่วยกันกวาดลานวัด เพ็รียวถางหญ้า เปิดก็ยังห่อข้าวมาด้วยมาใส่บาตรกัน ท่านพระครูเป็ลก็สั่งว่า เมื่อเขาได้บุญแล้ว เขายังได้กินแสม โดยที่บ่เสียของท่านสอนพวกเขาไปในตัวด้วยแล้วท่านก็เทศน์อีกว่าสัจจะบ่ใจแค่อำเงินมารวมกันบ่ตาย แต่มั่นเป็นการเอาใจมารวมกันรวมความฮักความสามัคคี ฟั้นฟูคนระดับรากหญ้าอย่างเขาที่บ่มีใฝ่คุณแล มาดูแลกันเอง” ท่านพระครูได้มีการอธิบายเกี่ยวกับการออมทรัพย์ให้ชาวบ้านฟัง รวมทั้งสอดแทรกคุณธรรมและกระตุ้นความคิดของชาวบ้านก่อนทำกิจกรรมกลุ่มต่อไป เมื่อกิจกรรมทางศาสนาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็มาเริ่มทำกิจกรรมกลุ่ม และในการรวมกลุ่มนั้นได้มีการตกลงกันว่าจะมีการมาทำกิจกรรมการออม การกู้เงิน คั้นเงินกู้ รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ของกลุ่มในทุกวันที่ 7 ของแต่ละเดือน และตกลงกับสมาชิกกลุ่มถึงกำหนดเวลาการทำกิจกรรมในแต่ละเดือนว่าจะทำกิจกรรมกันช่วงเวลาไหน จนได้ข้อตกลงออกมาว่าจะมีการทำกิจกรรมในช่วงเวลา 8.00 - 14.00 น. เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่สมาชิกส่วนใหญ่ว่าง และพอหลังจาก 14.00 น. จะเป็นเวลาของครอบครัวที่สมาชิกจะกลับไปทำภาระหน้าที่ในครอบครัวต่อ เช่น จำยตลาด ทำกับข้าว ทำงานบ้าน เป็นต้น ไม่ต้องการกวนเวลาสมาชิกมากเพราะทุกคนย่อมมีหน้าที่ความรับผิดชอบอื่นๆ อีกนอกเหนือจากกิจกรรมกลุ่ม ก็ต้องให้สมาชิกได้มีโอกาสไปทำอย่างอื่นด้วย ไม่ใช่เอาแต่เวลามาทำกิจกรรมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ จนไม่สนใจครอบครัว ซึ่งนั่นไม่ใช่สิ่งที่ทางกลุ่มต้องการ เพราะกลุ่มต้องการให้ทั้งสมาชิกและครอบครัวหรือภาระหน้าที่อื่นๆ ไปด้วยกันได้ไม่เสีย รวมทั้งเป็นการทำให้สมาชิกรู้จักมีวินัยตรงต่อเวลาอีกด้วย อีกทั้งมีการชี้แจงให้ชาวบ้านได้ทราบถึงอุดมการณ์ วัตถุประสงค์ คุณธรรม การปลูกฝังนิสัยของสมาชิก กฏระเบียบของกลุ่มไม่ว่าจะเป็นการออม การกู้ยืม ค่าบำรุง(ดอกเบี้ย) และสวัสดิการที่จะได้รับให้แก่ชาวบ้านที่มาสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มได้รับทราบร่วมกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อุดมการณ์กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน

“จะทำการสิ่งใดต้องมั่นใจ ร่วมแรงกันแข็งขันไม่หวั่นไหว เลิกเป็นคนเห็นแก่ตัวเร่งกลัวภัย แยกกันตายรวมกันอยู่คิดดูเอา”

วัตถุประสงค์ของกลุ่มสัจจะทรัพย์บ้านวังขุมเงิน

“พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบนฐานพุทธธรรม”

1. พัฒนาคอนให้มีคุณธรรม มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ขอมรับการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม

2. พัฒนาเศรษฐกิจ รู้จักประหยัดคอออม พัฒนาสังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เน้นการงานพื้นฐานอาชีพ และความมั่นคงของชุมชน สามารถพึ่งตนเองได้

3. พัฒนาคอนให้มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ทั้งอนามัยบุคคลและส่วนบุคคล

คุณธรรม 5 ประการ “ธรรมใดใคร่ก็ไร้ค่าถ้าไม่ทำ”

1. มีความซื่อสัตย์ซึ่งกันและกัน
2. มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม
3. มีความรับผิดชอบร่วมกัน
4. มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน
5. มีความไว้วางซึ่งกันและกัน

การปลูกฝังนิสัยสมาชิกให้เกิดคุณธรรม 7 ประการ

1. พึ่งตนเองมีความสามัคคี เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว

2. มีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ
3. ให้ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ประหยัด คอออม
4. ให้รู้จักคิด วิจารณ์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
5. ให้มีขันติธรรม ต่อการวิจารณ์ รู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือหมู่เหล่า

6. มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่นๆ

7. ให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักการเป็นผู้ให้ก่อนเป็นผู้รับ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เอาใจเขามาใส่ใจเรา แล้วรู้จักพิจารณาเหตุผลนั้นๆ

กฎระเบียบกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน

การสะสมทรัพย์

1. สมาชิกของกลุ่มฯ คือ ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านเท่านั้น และได้สมัครเป็นสมาชิกของ “กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ” ซึ่งทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯจะรับสมัครสมาชิกปีละ 1 รุ่น หรือ 1 ครั้ง/วัน เท่านั้น

2. การสะสมทรัพย์ คือ การฝากเงินไว้กับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯเป็นประจำทุกเดือน ๆ ละ 1 ครั้ง ในวันทำการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ อย่างสม่ำเสมอ

3. กำหนดจำนวนเงินฝาก ไว้เป็น “หุ้น”ๆ ละ 10 บาท จะฝากกี่หุ้นก็ได้ แต่ต้องไม่เกิน 10 หุ้น หรือไม่เกิน 100 บาทต่อเดือน และจะต้องฝากตามจำนวนที่เริ่มต้นในเดือนแรกอย่างสม่ำเสมอ จะเพิ่มหรือลดจำนวนเงินฝากได้ เมื่อครบทุก 1 ปี

4. สมุดบันทึกการฝากเงินของสมาชิกแต่ละคน เล่มแรกทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ขอเป็นค่าธรรมเนียมเล่มละ 10 บาท ถ้าทำสูญหายจะทำเล่มใหม่ต้องจ่ายค่าบำรุงเพิ่มเล่มละ 50 บาท และสมาชิกจะต้องเก็บรักษาไว้ด้วยตนเองให้ดี

5. การฝากต้องฝากประจำทุกๆ เดือนๆ ละ 1 ครั้ง ต้องบันทึกการฝากทุกครั้ง และการฝากเงินทุกเดือนให้เจ้าของบัญชี บันทึกจำนวนเงินฝากจำนวนหุ้นหรือเงินฝากด้วยตนเอง หรือจะให้ผู้อื่นบันทึกก็ได้ แต่ต้องไม่ใช่กรรมการที่ทำหน้าที่ในวันนั้นๆ และจะต้องเตรียมเงินฝากให้พอดี ถ้าเงินเกินจะถือเป็นเงินบริจาคเป็นเงินกองทุนสวัสดิการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ไม่มีการแลกหรือถอนเงิน

6. การฝากเงินต้องนำสมุดฝากมาด้วยตนเอง ห้ามให้ใครถือสมุดฝากมาฝากให้

7. ถ้าสมาชิกขาดฝากเงินในเดือนใด ในเดือนถัดไปถ้ามาฝากจะปรับเป็นเงินค่าบำรุงเพิ่ม 10 บาท ถ้าไม่ชำระค่าปรับในเดือนนั้นๆ ทางคณะกรรมการจะไม่เซ็นรับเงินฝาก จะถือว่าเดือนนั้นขาดฝากเงิน ถือว่าไม่มีสัจจะความจริง

8. ถ้าสมาชิกคนใดขาดการฝากเงินติดต่อกัน 3 เดือน และไม่มีหนี้สินผูกพันในเดือนที่ 4 เป็นต้นไป ทางคณะกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มีสิทธิ์ที่จะประกาศขายหุ้นของสมาชิกคนนี้ให้กับบุคคลอื่นได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้สมาชิกคนนั้นทราบ เพราะถือว่าสมาชิกทุกคนต้องรู้กฎระเบียบอยู่แล้ว และจะคืนเงินหุ้นเท่ากับจำนวนเงินที่ฝากสะสมไว้ ถือว่าหมดสภาพการเป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ไม่ได้รับสิทธิ์ประโยชน์ใดๆ จากกลุ่ม

9. ในข้อ 8 ผู้ที่ซื้อหุ้นดังกล่าว จะต้องจ่ายเงินเท่ากับเงินหุ้นที่ฝากไว้แล้ว บวกด้วยเงินหุ้นตามจำนวนที่ขาดฝาก และบวกด้วยค่าปรับบำรุงกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯเดือนละ 10 บาท ตามจำนวนเดือนที่ขาด แต่ไม่เกิน 50 บาท จึงจะถือว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ สิทธิประโยชน์ต่างๆ จะได้รับต่อเนื่องจากสมาชิกคนเดิม ยกเว้นการกู้ยืม ต้องผ่านไปก่อนอย่างน้อย 6 เดือน ถึงจะกู้ได้

10. ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ เนื่องจากถูกขายหุ้นก็ดี, ลาออกก็ดี, จะเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ใหม่ได้ ก็ต่อเมื่อได้ออกไปแล้วเป็น

เวลาอย่างน้อย 3 ปี ทางกลุ่มจะสะสมทรัพย์ฯ จึงจะรับพิจารณาเข้าเป็นสมาชิก แต่ถ้าผ่านไป 3 ปี นิสัยยังไม่คืออยู่ที่ไม่รับเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มจะสะสมทรัพย์ฯ

11. สมาชิกสามารถสะสมทรัพย์ควบคู่กันไปกับการคืนหนี้และค่าบำรุง(ดอกเบี้ยย)ได้

การกู้ยืม และการส่งคืน

1. สมาชิกที่มีสิทธิ์ในการกู้ยืมจะต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มจะสะสมทรัพย์ฯ 6 เดือนขึ้นไป ยกเว้นสมาชิกรุ่นที่ 1 และจะต้องยื่นเรื่องขอกู้ต่อคณะกรรมการกลุ่มฯ ไว้ก่อนล่วงหน้า 1 เดือน ว่าจะกู้และกู้เท่าไรก่อนวันทำการในเดือนถัดไป เพื่อทางคณะกรรมการจะได้พิจารณากันตามกฎระเบียบและความจำเป็นเร่งด่วน เช่น มีสัจจะหรือไม่ ออมทรัพย์ตรงต่อเวลามาตลอดหรือไม่ เนื่องจากอาจมีผู้ขอกู้ยืมหลายคน และเงินอาจมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอกับทุกคน และผู้ที่ได้รับการพิจารณาให้กู้ยืมได้ จะได้รับเงินที่ขอกู้ยืมจากคณะกรรมการกลุ่มฯ ในวันทำการถัดไป (กรณีกู้ยืมในกลุ่มไม่เกิน 5,000 จะพิจารณาให้แล้วแต่เงินออมทรัพย์มากน้อย)

2. การค้ำประกันในการกู้ยืมนั้น ผู้กู้จำเป็นต้องมีสมาชิกในกลุ่มจะสะสมทรัพย์ฯ เป็นผู้ค้ำประกันให้ 2 คน และสมาชิกแต่ละคน จะเป็นผู้ค้ำประกันให้สมาชิกที่กู้ยืมได้ไม่เกิน 2 คน

3. การส่งคืนเงินที่กู้ยืมไป จะต้องแบ่งเงินที่กู้ยืมไปทั้งหมดเป็น 10 ส่วน ต้องส่งคืนเงินกู้และค่าบำรุงหรือดอกเบี้ยยร้อยละ 2 บาทต่อเดือนของเงินต้นที่คงค้าง ให้ส่งเงินคืนทุกเดือนเป็นระยะเวลาทั้งหมด 10 เดือน เช่น กู้ 1,000 บาท ก็ส่งคืนเดือนละ 120 บาท เดือนที่ 2 ก็ 118 บาท จะลดดอกเบี้ยยไปจนครบ 10 เดือน จนดอกเบี้ยยหมด

4. สมาชิกที่ไม่บรรลุนิติภาวะอายุไม่ถึง 18 ปี คนชรา สามารถกู้ยืมได้โดยไม่ต้องมีผู้ค้ำประกันในจำนวนที่ไม่เกินเงินหุ้นที่ฝากไว้ ถ้าเป็นเด็ก/เยาวชน อายุไม่เกิน 18 ปี จะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองก่อน

5. ถ้ามีสมาชิกไม่ชำระเงินที่กู้ยืมไปในเดือนใด ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบจ่ายแทน แต่ถ้าผู้ค้ำประกัน หรือไม่มีใครรับผิดชอบในเดือนนั้น หรือเดือนถัดไป คณะกรรมการจะยังไม่ปล่อยให้มีการกู้ยืมเงินให้แก่สมาชิกคนใดทั้งสิ้น จนกว่าจะแก้ไขปัญหานี้สินของคนที่กู้ยืมเงินไปและไม่ส่งคืนนั้นให้เสร็จก่อน

6. ผู้กู้และผู้ค้ำประกัน จะลาออกในขณะที่ยังมีพันธะผูกพันกับการกู้ยืมเงินของกลุ่มจะสะสมทรัพย์ฯ ไม่ได้ เมื่อทางกลุ่มจะสะสมทรัพย์ฯ เห็นว่าทั้งผู้กู้และผู้ค้ำประกันไม่สามารถรับผิดชอบเงินที่กู้ยืมไปจากกลุ่มได้ หรือไม่ตามไปชำระหนี้ที่มีผู้อื่นอาจชำระแทน

หรือโดยปล่อยให้เป็นการของผู้อื่น ทางกลุ่มจะสะสมทรัพย์สินฯ จะพิจารณาดำเนินการตาม ขั้นตอนๆ ละไม่เกิน 1 เดือน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 เดือนทั้ง “ผู้กู้” และ “ผู้ค้ำประกัน” ด้วยวาจา หรือหนังสือ
- ขั้นตอนที่ 2 ขึ้นชื่อผู้กู้ บนป้ายคนไว้สัจจะ เพื่อประกาศให้สมาชิกทั้งหมดได้รับทราบ ป้องกันการไปก่อความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น
- ขั้นตอนที่ 3 หักเงินฝากสะสมของผู้กู้ ชำระหนี้สินที่มีอยู่ ถ้ายังไม่ครบจะหักเงินฝากสะสมของ “ผู้ค้ำประกัน” ทั้งสองคน ถ้ายังไม่ครบจะหักเงินฝากสะสมของสมาชิกที่มีความผูกพันหรือคนในครอบครัวของผู้กู้และผู้ค้ำประกันมาชำระก่อนจนกว่าจะครบ
- ขั้นตอนที่ 4 นำตัวแทนของสมาชิกทุกครอบครัวตามไปทวงถาม ถึงบ้านหรือที่ทำงาน สมาชิกครอบครัวใดไม่ไปร่วม ทางกลุ่มจะสะสมทรัพย์สินฯ จะพิจารณาหักเงินหุ้นของทุกคนในครอบครัวนั้นๆ ที่ฝากไว้กับกลุ่มจะสะสมทรัพย์สินฯ มาชำระหนี้ของผู้ที่ขาดส่งเงินกู้ นั้น หรือปรับจากเงินปันผล หรือลด หรือตัดสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่จะพึงได้รับจากกลุ่มจะสะสมทรัพย์สินฯ
- ขั้นตอนที่ 5 ดำเนินการตามกฎหมาย และสัญญาที่ได้ทำไว้กับกลุ่มจะสะสมทรัพย์สินฯ

7. ในขั้นตอนที่ 3 ผู้กู้ ถือว่าหมดสถานะภาพการเป็นสมาชิกของกลุ่มจะสะสมทรัพย์สินฯ ส่วนผู้ค้ำประกันและสมาชิกที่มีความผูกพันหรือคนในครอบครัวของผู้กู้และผู้ค้ำประกัน ถ้าถูกหักเงินฝากสะสมชำระหนี้สินจนหมดบัญชี ถ้าไม่ฝากเงินสะสมทรัพย์สินฯ อยู่อย่างต่อเนื่อง จะยังถือว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มจะสะสมทรัพย์สินฯ อยู่ แต่ถ้าทางกลุ่มจะสะสมทรัพย์สินฯ ยังแก้ไขปัญหาลักษณะหนี้สินที่ผูกพันอยู่ยังไม่หมด เงินที่ฝากมานั้นจะถูกหักชำระหนี้ทุกเดือน จนกว่าทางกลุ่มจะสะสมทรัพย์สินฯ จะได้เงินที่กู้ยืมไป พร้อมเงินค่าบำรุงจนครบ

8. ในขั้นตอนที่ 5 ถ้าคณะกรรมการสามารถฟ้องเรียกเรื่องเงินต้น พร้อมค่าบำรุง ค่าเสียหาย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทั้งหมดได้ ทางคณะกรรมการจะพิจารณาคืนเงินหุ้นให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในครอบครัวของผู้ค้ำประกัน และครอบครัวของผู้กู้ และผู้ค้ำประกัน ให้ได้มากที่สุด

9. ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการแจ้งความฟ้องร้อง ในข้อที่ 8 ขั้นตอนที่ 5 อาจเป็นกรรมการ หรือสมาชิกคนใดคนหนึ่งของกลุ่มจะสะสมทรัพย์สินฯ ที่ได้รับมอบหมายและเห็นชอบจากคณะกรรมการกลุ่มจะสะสมทรัพย์สินฯ

สวัสดิการ

เมื่อสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ สะสมทรัพย์ครบ 1 ปี คณะกรรมการจะพิจารณาและนำค่าบำรุง(ดอกเบี้ยย)ที่ได้ตลอดปีมารวมกัน แล้วหักออกมา โดยค่าบำรุง(ดอกเบี้ยย) ร้อยละ 2 บาท แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1 บาท ปันผลคืนให้แก่สมาชิกที่ออมทรัพย์มาตลอดปี โดยดูจากการสะสมทรัพย์ของสมาชิกแต่ละคนซึ่งจะมากน้อยต่างกันไป เหลืออีก 1 บาท จะนำเก็บไว้เป็นเงินกองกลาง นำไปใช้เมื่อมีสมาชิกเจ็บป่วยที่ต้องนอนโรงพยาบาล จะมีการปันเงินส่วนที่เป็นสวัสดิการ 100 บาท เพื่อซื้อของไปเยี่ยมไข้ หลังจากนั้นได้เปลี่ยนมาให้ เป็นเงินสวัสดิการเจ็บป่วยเมื่อต้องนอนโรงพยาบาล 100 บาท/วัน/คน จะให้เงินช่วยค่านอน โรงพยาบาลไม่เกิน 5 วัน ฉะนั้นในปีแรกที่เป็นสมาชิกครบปีใน 2548 จะได้เงินช่วยเหลือวัน ละ 100 บาท เป็นสมาชิกครบสองปีในปี 2549 ให้เพิ่มเป็นวันละ 150 บาท และเป็นสมาชิก ครบสามปีในปี 2550 ให้เพิ่มอีกวันละ 200 บาท ผู้เป็นสมาชิกตั้งแต่ปีแรกจนถึงปัจจุบันปี 2551 ยังคงไม่มีการเพิ่มจะได้วันละ 200 บาท แต่ถ้ามีสมาชิกเข้ามาให้ก็จะให้ตามสวัสดิการ ตรงนี้ไปตามลำดับปีของการเข้าเป็นสมาชิก ถ้ามีสมาชิกเสียชีวิตจะนำเงินไปช่วยงานศพ 500 บาทต่อศพ อีกทั้งนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ทั้งของกลุ่มและกิจกรรมส่วนรวมของ หมู่บ้าน เช่น กีฬาหมู่บ้าน/เยาวชน การรณรงค์ต่างๆ คำหัวผู้สูงอายุในวันสงกรานต์ เป็นต้น นอกจากนี้นำไปจ่ายค่าน้ำค่าไฟฟ้าให้แก่วัดวังขุมเงิน เพราะทางกลุ่มจะไปใช้สถานที่วัดเป็นประจำเวลามีกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ สำหรับส่วนที่เหลือนั้นเก็บไว้ใน มือกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เป็นทุนสำรองฝากธนาคารต่อไป

สิทธิประโยชน์ที่สมาชิกพึงจะได้รับจากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

1. สามารถขอกู้ยืมเงินจากกลุ่มได้ เมื่อจำเป็น
2. เป็นสมาชิกครบ 1 ปี จะรับเงินปันผลคืนให้ตามสัดส่วนเงินหุ้นที่ฝากไว้ทุกปี
3. เป็นสมาชิกครบ 1 ปี ขึ้นไป จะได้รับการช่วยเหลือ เมื่อเจ็บป่วยต้องนอนพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ไม่ว่าจะกรณีใดๆ และเมื่อเสียชีวิต ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ
4. สมาชิกที่เข้ามาก่อนจะได้รับการพิจารณาเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้ทุกปี คนเข้าก่อนจะได้สิทธิประโยชน์มากกว่าคนที่เข้าทีหลัง
5. สมาชิกทุกคนมีสิทธิ์ และสามารถขอตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการได้ทุกวันทำการ
6. คณะกรรมการบริหารกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ จะต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ (เว้นแต่กรรมการที่ปรึกษาหรือกรรมการผู้ตรวจสอบ) และได้มาจากการคัดเลือก

ของสมาชิกในกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ เว้นแต่กรรมการรุ่นที่ 1 อาจได้มาจากการขับเคลื่อน และร่วมอุดมการณ์สัจจะสะสมทรัพย์ฯ และคณะกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มีวาระ 1 ปี เมื่อครบ 1 ปี จะต้องมีการคัดเลือกใหม่ ซึ่งอาจเป็นคณะกรรมการชุดเดิมก็ได้

7. ถ้าคณะกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ทำผิดกฎระเบียบเอง จะต้องถูกปรับเพิ่มเป็น 5 เท่าของสมาชิกทั่วไป

8. คณะกรรมการที่มีพฤติกรรม ไม่ซื่อสัตย์ ไม่โปร่งใส ในการทำงาน หรือละเลย ในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ เมื่อพ้นตำแหน่งไปแล้ว ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ห้ามเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ อย่างน้อย 5 ปี ถ้ามีพฤติกรรมไม่ดีครบ 5 ปี ก็ไม่ควรให้เข้ามามีส่วนร่วมบริหารกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ

หมายเหตุ - สมาชิกรุ่นเดียวกันอาจได้สิทธิประโยชน์มากน้อยต่างกัน ขึ้นอยู่กับ ความมีคุณธรรมมากน้อยเพียงใด เช่น การให้ความร่วมมือในกิจกรรมของ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ความมีสัจจะ สามัคคี มีวินัย ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เป็นต้น

- สมาชิกที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม เช่น ไม่ให้ความร่วมมือกับกลุ่ม สัจจะสะสมทรัพย์ฯ ทำผิดกฎหมาย ศีลธรรมประเพณีอันดีงาม หรือยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขต่าง ๆ ก่อการทะเลาะวิวาท สร้างความเดือดร้อนแก่ชุมชน อันเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชน หรือมีองค์กร อื่น ๆ เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น ขอความร่วมมือมาอาจถูกลด หรือตัดสิทธิ ประโยชน์ต่างๆ ที่พึงจะได้รับจากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ และจะถูกบันทึกประพฤติกรรมไว้ในสมุดบันทึก วุฒิ ปวส.(ประวัตินิสัย) เพื่อประกอบการพิจารณา ในการให้สวัสดิการต่างๆ ทั้งการกู้ยืม การเจ็บป่วย และการเสียชีวิต

เมื่อแรกตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินนั้น ได้มีการทำกิจกรรมการสะสม ทรัพย์ และการกู้ยืม มีเงินสัจจะสะสมที่ชาวบ้านที่มาสมัครเป็นสมาชิกเอามาฝากนั้นเป็น จำนวน 3,600 บาท และได้มีการให้สมาชิกที่จำเป็นกู้ยืมเงินในครั้งแรกได้ทันที จะได้มีเงิน หมุนเวียนภายในกลุ่มเพิ่มมากขึ้นในเดือนถัดไป ทำให้เงินในกลุ่มที่ออมครั้งแรกไม่ได้เหลือ ไว้ในมือของทางกลุ่ม แต่ทางกลุ่มมีเงินสำรองที่ทางท่านพระครูให้มาเป็นทุนของกลุ่มสัจจะ สะสมทรัพย์ฯ 5,000 บาท และถ้าเรียกเงินคืนเมื่อไรค่อยนำมาคืนให้ท่านพระครู ซึ่งท่านบอก ว่า เงินนี้ให้เป็นที่ฝากไว้ที่กลุ่ม เอาไว้ใช้ภายในกลุ่มเวลาจำเป็น แต่ไม่ได้ให้ไปเลย เมื่อถึง เวลาขอคืนเมื่อไรค่อยนำมาคืน เพื่อเป็นการฝึกทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ให้รู้จักใช้เงิน รู้จัก อุดหนุนภายในกลุ่ม ไม่ใช่เงินโดยเปล่าประโยชน์ ใช้เงินไปในทางที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์

โดยส่วนรวม ซึ่งเมื่อครบปีสรุปแล้วในปี 2547 ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน มีสมาชิกทั้งหมด 75 คน มีเงินสัจจะสะสมทั้งสิ้น 62,575 บาท

เมื่อมีการรวมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ในปี 2547 เรียบร้อยแล้ว มีการมาทำกิจกรรมกัน ทุกวันที่ 7 ของเดือน และในการมาทำกิจกรรมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ในแต่ละเดือนนั้น ป้าเที่ยงคำมีการประกาศเสียงตามสายผ่านเครื่องกระจายเสียงของหมู่บ้าน และช่วยกันบอกกล่าวสมาชิกตามบ้านอีกทีหนึ่งก่อนวันทำกิจกรรมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ 1 วัน เพื่อเป็นการเตือนสมาชิกกลุ่มให้มีการมาร่วมทำกิจกรรมกลุ่มให้สม่ำเสมอพร้อมเพรียงกัน เนื่องจากในปีแรกสมาชิกกลุ่มยังไม่เคยชินกับการทำกิจกรรมกลุ่ม และบางส่วนละเลยยังไม่เห็นความสำคัญกับการทำกิจกรรมกลุ่มมากเท่าที่ควร ทำให้จำวันทำกิจกรรมกลุ่มไม่ค่อยได้ พอถึงวันและเวลาทำกิจกรรมสมาชิกก็จะมากันพร้อมหน้า และเริ่มด้วยการทำบุญ ฟังเทศน์ ทานพระครูและพระในวัดมีการพูดให้กำลังใจสมาชิกกลุ่มว่า “พวกเราทำดีแล้ว สิ่งไหนที่เป็นสิ่งดีมีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวมก็ช่วยกันทำ” ช่วยทำให้สมาชิกมีกำลังใจมากขึ้น เมื่อทำบุญเรียบร้อยก็นำอาหารมากินกัน และนั่งพูดคุยกัน ก็ทำให้สมาชิกได้มีโอกาสคุยกัน ได้ทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่และทุกข์สุขของกันและกันมากขึ้นอีกด้วย เพราะทุกวันนี้ในเวลาที่ไม่มีการชุมนุมชนชาวบ้านก็ต่างทำมาหากินกันไม่มีเวลาพูดคุยกันมากเท่าไรนัก อย่างมากก็ทักทายกันคุยกันเล็กๆ น้อยๆ ตามประสานบ้านเดียวกัน จะได้พูดคุยกันก็เวลามีกิจกรรม ชุมชน และกิจกรรมก็ไม่ได้มีเป็นประจำทุกวัน ทำให้นานๆ ที่ชาวบ้านได้มีโอกาสคุยกันอย่างจริงๆ จังๆ ซึ่งการมารวมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ก็เป็นโอกาสดีที่ทำให้ชาวบ้านได้พูดคุย แลกเปลี่ยนกันมากขึ้น แล้วก็มาช่วยกันทำความสะอาดสถานที่ของวัด หลังจากนั้นมีการชี้แจงทำความเข้าใจถึงกฎระเบียบต่างๆ เพื่อเป็นการย้ำให้ชาวบ้านเข้าใจและไม่ลืมกฎระเบียบ แล้วก็ประชุมพูดคุยกันภายในกลุ่ม เวลามีข่าวสารอะไรคณะกรรมการก็มาแจ้งให้สมาชิกทราบ เช่น จะมีการไปศึกษาดูงานในพื้นที่อื่นที่ประสบความสำเร็จและเข้มแข็ง ก็มาแจ้งให้สมาชิกทราบ โดยมีการส่งตัวแทนไปศึกษาดูงาน ก็ให้ชาวบ้านมาช่วยกันเลือกว่าจะให้ใครเป็นตัวแทน เป็นต้น แล้วก็พูดคุยแลกเปลี่ยนกัน ไม่ว่าใครมีปัญหาอะไร เรื่องอะไรดีๆ อยากทำอะไร ก็พูดคุยแลกเปลี่ยนเสนอแนะกันได้ เช่น สมาชิกมีการเสนออยากให้มีการจัดกิจกรรม กีฬาหมู่บ้านขึ้นมา ก็มีการพูดคุยถกเถียงกัน แสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ว่าควรทำหรือไม่ควรทำ อะไรดีไม่ใช่อะไร จนได้ข้อสรุปออกมาว่าจะมีการจัดกิจกรรมกีฬาหมู่บ้านขึ้นมา เพื่อให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้เรียนรู้การแพ้ชนะ การให้อภัย เป็นต้น แต่ในช่วงแรกสมาชิกยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นกันมากนัก มีเพียงไม่กี่คนที่กล้าแสดงความคิดเห็นออกมา ต่อจากนั้นก็ทำกิจกรรมการออม การกู้เงิน ส่งเงินคืนพร้อมค่าบำรุง

(ดอกเบ็ญ) และส่งเรื่องรับเรื่องกู้ยืม เมื่อเรียบร้อยแล้วคณะกรรมการก็มาสรุปและทำบัญชีรวมทั้งพิจารณาเรื่องการให้กู้ยืมว่าจะให้ใครบ้าง เช่น ดูจากความประพฤติ ความจำเป็น การออมเงินสม่ำเสมอ ถ้าคนที่เคยกู้ไปแล้วและส่งเงินคืนสม่ำเสมอไม่มีประวัติเสีย เป็นต้น แล้วป่าเถิงคำประธานกลุ่มก็เซ็นอนุมัติ โดยมีท่านพระครูคอยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ นอกจากนี้มีคณะกรรมการผู้ตรวจสอบมาคอยดูแลและตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการกลุ่มก็จะสะสมทรัพย์สินทุกชั้นตอนเพื่อให้เกิดความสุจริตและโปร่งใส

นอกจากนี้กลุ่มก็จะสะสมทรัพย์สินมีการทำกิจกรรมอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของสมาชิกกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น

1. การศึกษาดูงาน ประมาณเดือนกรกฎาคม ปี 2547 ได้มีการไปดูงานที่ “บ้านสามขา ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง” เนื่องจากท่านพระครูสมุห์หิวีเชียร ได้มีการเข้าร่วมกับเครือข่ายพระนักพัฒนาชุมชนภาคเหนือตอนบน(คพชน.) จึงได้มีโอกาสไปเรียนรู้และทำกิจกรรมต่างๆ เป็นประจำ แล้วก็นำมาพัฒนาชุมชน เวลาที่มีโครงการจะทำอะไรก็นำไปเสนอทางเครือข่ายพระนักพัฒนาฯ เมื่อได้รับการอนุมัติก็จะมียงบประมาณมาสนับสนุนการทำกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งท่านพระครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายพระนักพัฒนาฯ และได้ทราบว่ามิกกลุ่มหรือพื้นที่อื่นๆ ที่มีการทำกลุ่มหรือการพัฒนาชุมชนของตนให้เข้มแข็งและประสบความสำเร็จ โดยหนึ่งในนั้นก็คือ บ้านสามขา ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ที่ประสบปัญหาต่างๆมากมาย โดยเฉพาะปัญหาหนี้สิน จนทุกวันนี้สามารถแก้ไขปัญหานี้สินเหล่านั่นได้ และกว่าจะมาถึงทุกวันนี้ต้องผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ต่างมามากมาย กว่าที่ประสบความสำเร็จ จึงคิดว่าที่นี้น่าจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชนได้ ท่านจึงนำมาพูดคุยปรึกษากับกลุ่มก็จะสะสมทรัพย์สินบ้านเจดีย์แม่ครัว และกลุ่มก็จะสะสมทรัพย์สินบ้านวังขุมเงิน ซึ่งเป็นกลุ่มก็จะสะสมทรัพย์สินกลุ่มแรกๆ ที่ตั้งขึ้น รวมทั้งพูดคุยกับหมู่บ้านอื่นที่กำลังอยู่ในขบวนการจัดตั้งกลุ่มว่า มีกลุ่มที่ทำงานประสบความสำเร็จและเข้มแข็ง ซึ่งเป็นแบบอย่างทั้งในด้านแนวคิด และการปฏิบัติได้ เพราะการที่เราได้ไปศึกษาดูงานได้เห็นที่อื่นเขาทำอะไรกันใหม่ๆ แล้วประสบความสำเร็จ ช่วยกระตุ้นความคิดและวิธีการปฏิบัติให้แก่คนในชุมชนได้ไม่มากนักน้อย ซึ่งทำให้กลุ่มต่างๆ เริ่มสนใจ และกลุ่มก็จะสะสมทรัพย์สินบ้านวังขุมเงินก็เช่นกัน ได้มีการมาประชุมพูดคุยกัน ให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ส่วนใหญ่สมาชิกเห็นด้วยว่า ถ้าได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานที่อื่น ทำให้ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้เปิดหูเปิดตาเห็นการทำงานของผู้อื่นที่เข้มแข็งประสบความสำเร็จ สามารถนำมาเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้กับทางกลุ่มก็จะสะสมทรัพย์สินได้ แต่การที่จะไปศึกษาดูงานในครั้งนี้สมาชิกทุกคนไม่สามารถไปได้ทั้งหมด เพราะงบประมาณมีจำกัด สมาชิกจึงให้คณะกรรมการกลุ่มเป็น

ตัวแทนไปศึกษาดูงาน เนื่องจากสมาชิกกลุ่มยังรู้สึกว่าไม่พร้อม ต้องการเรียนรู้ภายในกลุ่มก่อน ต้องการพัฒนาตัวเองให้มากกว่านี้ เพราะทำกิจกรรมกับทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ไม่ถึงปี การพัฒนาความคิดและการปฏิบัติยังมีไม่มากนัก ยังทำอะไรตามแกนนำกลุ่มอยู่ ยังไม่กล้าคิดและตัดสินใจมาก ต้องรอไประยะหนึ่งเมื่อไรที่พร้อมมากกว่านี้จะออกไปเรียนรู้จากภายนอก ดังที่แม่จวนเล่าว่า “ผู้เป็ล(พระครูสมุห์วิเชียร) มาจวนพวกเขาไปพ่องานกันที่อื่น แม่ก็บ่เคยไป แม่ก็ยังไม่เข้าใจ แต่ผู้เป็ลว่าดีช่วยพวกเขาได้ แต่แม่ว่าแม่ยังไม่พร้อม สมาชิกหลายๆ คนเป็ลก็อึ้งว่าเป็ลยังไม่พร้อม เป็ลว่าเขายังทำงานกันบ่ถึงปี เขายังบ่ค่อยเข้าใจอะยังมาก เขาว่าเขาเขียนสู้อันในกลุ่มก่อนดีบ่อ ถ้าเมื่อใดที่พวกเขาพร้อม เขามีความถี่มากกว่านี้เอาค่อยไปบ่ ให้พวกเขากรรมการเป็ลไปกันก่อนเต๊อะ แล้วค่อยหื้อเป็ลมาบอกเขามาสอนเขา” โดยคณะกรรมการก็มาเลือกตัวแทน 3 คน ไปศึกษาดูงาน คือ ป้าเกียงคำ ป้านิค(นฤมล) ลุงสุนทร เพราะป้าเกียงคำเป็นประธานกลุ่มและเป็นแกนนำกลุ่ม สามารถช่วยเก็บเกี่ยวสิ่งที่ไปเรียนรู้มาให้กับชาวบ้านเหมือนกับที่ผ่านมาเวลาไปเรียนรู้มา ก็นำความรู้ต่างๆ มาเผยแพร่ให้กับชาวบ้าน และป้านิคนั้นเป็นเลขานุการกลุ่ม เป็นคู่คิดเป็นที่ปรึกษาเป็นผู้ช่วยป้าเกียงคำมาตลอด เป็นผู้ช่วยป้าเกียงคำได้มาก ส่วนลุงสุนทรเป็นற்றுญญิกกลุ่ม ให้ได้มีโอกาสไปเรียนรู้การทำงาน การจัดการเรื่องการเงิน การทำบัญชีจากที่อื่น จะได้เห็นแนวทางอะไรใหม่ที่สามารถนำมาพัฒนาตนเองและกลุ่มได้ เมื่อไปศึกษาดูงานแล้วก็กลับมาเผยแพร่สิ่งที่ได้ไปเรียนรู้ให้กับสมาชิกกลุ่มได้รับทราบและเข้าใจ แต่ยังไม่สามารถทำได้เหมือนบ้านสามขา เพราะกลุ่มก่อตั้งมายังไม่ถึงปี ยังเป็นกลุ่มเล็กๆ อะไรก็ยังไม่เข้าที่ไม่ลงตัว ต้องอาศัยเวลาในการเรียนรู้และพัฒนากลุ่มร่วมกันไป นอกจากนี้ยังมีประมาณ 2-3 คน ไม่ค่อยสนใจเท่าไรนัก เพราะไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จึงมองว่าจะไปดูกันทำไม ไปดูแล้วจะได้อะไร ทำไมต้องไปให้เสียเวลา เอาเวลาไปทำมาหากินไปทำอย่างอื่นจะดีกว่า ซึ่งคนเหล่านี้อยู่ได้ไม่นานก็ออกจากกลุ่มไป เพราะต้องการมาสู้เงินอย่างเดียว ไม่ได้ต้องการมาเรียนรู้กับทางกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ก็ไม่ค่อยได้เข้าร่วม และสำหรับการไปศึกษาดูงานที่บ้านสามขาของคณะกรรมการทั้ง 3 คนนั้นได้บอกว่า “ทำให้ได้เห็นได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มาไม่น้อย ได้พัฒนาความคิด กระตุ้นความคิด มีความรู้สึกรักอยากทำกลุ่มต่อไป มีกำลังใจในการทำงานมากขึ้น และพยายามพัฒนากลุ่มและสมาชิกกลุ่มให้มีความก้าวหน้าเจริญเติบโตต่อไปไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ ทำให้กลุ่มและสมาชิกกลุ่มเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แม้ว่านำวิธีการของบ้านสามขามาใช้ไม่ได้ทั้งหมด แต่ก็ช่วยกระตุ้นความคิดได้มากขึ้น ไม่ทอดทิ้งในการทำงาน อยากทำงานต่อไป และทำให้ดีขึ้น ถึงมีปัญหาอุปสรรคก็ตาม”

2. การสรุปการทำงานประจำปี เมื่อครบ 1 ปี ในการทำงานกลุ่ม มีการสรุปการทำงานทั้งเงินสะสมทรัพย์ การกู้ยืม การคืนเงิน ค่าบำรุง(ดอกเบีย) การปันผลคืนให้แก่สมาชิก มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มต่างๆ เป็นต้น มาร่วมกิจกรรม ตรวจสอบประเมินการทำงานของกลุ่ม และติชมเสนอแนะแก่ทางกลุ่มเพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในการทำงาน อีกทั้งให้สมาชิกได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนกับผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายอีกด้วย แต่ในปีแรกสมาชิกกลุ่มบางส่วนยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมเท่าที่ควร ก็มีคณะกรรมการกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มส่วนหนึ่งที่แสดงความคิดเห็นจากการบอกเล่าของสมาชิกกลุ่มนั้น สมาชิกส่วนใหญ่คุยกันอยู่แล้วเป็นประจำ แต่ไม่ได้แสดงออก พอถึงเวลาจะมีตัวแทนสมาชิกบางส่วนที่แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมแทนคนอื่น ๆ นอกจากนี้มีการทำกิจกรรมคืนกำไรให้แก่สมาชิกและสร้างกำลังใจในการทำงานกลุ่ม โดยมีการจับสลากกันภายในกลุ่ม สิ่งของที่นำมาจับสลากไม่ใช่ของฟุ่มเฟือยอะไร แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตที่ได้มาจากท่านพระครูและพระในชุมชน ได้นำเครื่องสังฆทานที่ได้รับมาจากที่มีการคนมาทำบุญ และมีมากเกินจำเป็น เช่น ข้าวสาร อาหารแห้ง ยารักษาโรค เป็นต้น มาให้แก่ทางกลุ่มได้นำมาทำเป็นรางวัลให้สมาชิกได้จับสลาก แม้จะไม่ใช่สิ่งของมีราคา แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เป็นการช่วยสมาชิกได้อีกทางหนึ่ง ในการประหยัดค่าใช้จ่ายตรงนี้ไปได้บ้าง ดังที่ท่านพระครูบอกว่า “แม้ว่าของพวกนี้ไม่มีราคาค่างวดอะไร แต่มันก็เป็นสิ่งจำเป็นเป็นปัจจัยสำคัญต่อชีวิตที่เราต้องใช้ต้องกิน อย่างน้อยก็ช่วยให้เราประหยัดเงินไปได้บ้างไม่มากก็น้อย” และเมื่อมีการทำกิจกรรมในปีแรกแล้ว สมาชิกส่วนใหญ่ก็เห็นว่าจะมีการทำกิจกรรมนี้ต่อไปทุกๆ ปี เพราะทำให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสประเมินการทำงานกิจกรรมของตนเอง ได้มีโอกาสทบทวนตัวเอง และเป็นการให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนกับทางกลุ่ม ได้ติชมให้คำแนะนำแก่กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์อีกด้วย รวมทั้งให้มีการจับสลากทุกปีอีกด้วย ดังนั้นคณะกรรมการจึงกำหนดให้มีกิจกรรมนี้ทุกๆ ปี

3. การจัดกิจกรรมในวันสงกรานต์ ในหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมในวันสงกรานต์อยู่แล้ว แต่ป้าเกียงคำบอกว่า ทุกวันนี้คนทำกิจกรรมสงกรานต์กันก็จริง แต่กิจกรรมก็จะลดลงหรือเปลี่ยนแปลงไป เช่น พ่อแม่ ผู้เฒ่าผู้แก่ ก็จะมาทำบุญที่วัด แต่ลูกหลานรุ่นหลังไม่ค่อยจะมากันเท่าไรนัก การรดน้ำดำหัวก็เปลี่ยนไปเป็นการทำเป็นการส่วนตัวตามบ้านมากกว่ามาทำรวมกันที่วัด ลูกหลานก็สนใจแต่การเล่นน้ำสาดน้ำกัน เป็นต้น และคนรุ่นหลังไม่ค่อยเข้าใจถึงความสำคัญและความหมายของวันสงกรานต์อย่างแท้จริง แต่กลายเป็นว่าทำกันจนชินมากกว่า พอใกล้ช่วงสงกรานต์ หรือ ปีใหม่เมือง ป้าเกียงคำได้พูดคุยปรึกษาของท่านพระครูสมุห์วิเชียร

เรื่องวันสงกรานต์ว่าจะทำอะไรกันดี เพื่อให้กิจกรรมในวันนี้มีความหมายและความสำคัญขึ้นมา ท่านพระครูก็แนะนำให้ลองไปประชุมพูดคุยกันในกลุ่มดูก่อน สมาชิกกลุ่มอาจจะมีความคิดอะไรดีๆ ก็เป็นได้ ป้าเกียงคำจึงมาประชุมพูดคุยกับสมาชิกกลุ่มในวันทำกิจกรรมในเดือนเมษายน สมาชิกก็ปรึกษาหารือกันจนได้ความคิดออกมา และช่วยจัดเตรียมข้าวของสถานที่ในการทำกิจกรรม แต่ในการทำกิจกรรมจำเป็นต้องใช้เงิน ทางกลุ่มจึงนำทุนสำรองส่วนที่แบ่งไว้ทำกิจกรรมมาใช้ส่วนหนึ่ง แล้วก็ขอการสนับสนุนจากหน่วยงาน ห้างร้านต่างๆ เพื่อไม่ให้เดือดร้อนเงินของชาวบ้าน เพราะชาวบ้านก็มีภาระในครอบครัวอยู่แล้ว เมื่อถึงช่วงสงกรานต์ก็นำมาปฏิบัติ ประกาศเชิญชวนชาวบ้านมาร่วมงาน มีการจัดกิจกรรมกันที่วัดวังขุมเงิน ก็ทำกิจกรรมสงกรานต์กันตามปกติ แต่ให้มีการสอดแทรกคำสอนในกิจกรรมที่ทำให้กับลูกหลานรุ่นหลังได้รับรู้และเข้าใจถึงความหมายและเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมในวันสงกรานต์ ไม่ว่าจะเป็นการ “ขนทรายเข้าวัด” ก็สอนว่าทั้งปีเราเหยียบดินเหยียบทรายติดเท้าออกไปจากวัด เราควรมีการขนทรายเข้าวัดเพื่อทดแทนทรายที่เราเหยียบออกไปจากวัด เป็นการแสดงถึงความเคารพในพระพุทธศาสนา สำหรับการ“รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ” ก็พาลูกหลานรุ่นหลังมารดน้ำดำหัวพ่ออู้อยู่แม่อยู่ เพื่อเป็นการแสดงความเคารพและความกตัญญู ขอบมาในสิ่งที่ทำไม่ดี และขอพรจากผู้สูงอายุ ท่านก็ให้พรแก่ลูกหลาน เหล่านี้เป็นต้น ชาวบ้านเมื่อเห็นการทำกิจกรรมในครั้งนี้แล้วมีความประทับใจมาก จึงต้องการให้ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ เป็นแกนหลักในการจัดกิจกรรมวันสงกรานต์ไปทุกปี และทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ได้สรุปกันแล้ว เห็นว่าการจัดกิจกรรมในครั้งนี้เป็นนิมิตหมายอันดีที่ทำให้คนแต่ละวัยได้มารวมตัวกัน ได้มาทำกิจกรรมร่วมกัน มีโอกาสได้ใกล้ชิดสร้างความสัมพันธ์ต่อกัน และทำให้เห็นถึงความสามัคคีของชาวบ้านว่ายังไม่หายไปไหน เมื่อถึงเวลามีกิจกรรมก็มารวมตัวกันทำ ส่วนเรื่องการทำให้ลูกหลานรุ่นหลังได้เข้าใจความหมายและเห็นถึงความสำคัญในกิจกรรมสงกรานต์นั้น ในวันทำกิจกรรมก็เห็นว่าเป็นไปด้วยดี มีความอบอุ่น ความประทับใจ แต่ก็ไม่สามารถสรุปได้ทันทีว่า ลูกหลานรุ่นหลังจะเข้าใจความหมายและเห็นถึงความสำคัญในกิจกรรมครั้งนี้ จะสามารถลดช่องว่างระหว่างวัย สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันในชุมชนได้หรือไม่ นั้น ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ คิดว่า ควรมีการทำกิจกรรมสงกรานต์อย่างต่อเนื่องทุกปี และชาวบ้านก็เห็นด้วย จึงตกลงกันว่าจะมาร่วมกันทำกิจกรรมสงกรานต์กันอีกในปีต่อไป

4. การจัดกิจกรรมกีฬาหมู่บ้าน ในช่วงเดือนกันยายนปี 2547 ทางสมาชิกได้มีการเสนอกับทางกลุ่มว่า ต้องการทำกิจกรรมอะไรขึ้นมาสักอย่างหนึ่ง จึงได้ขอสรุปออกมาว่า จะมีการจัดกีฬาหมู่บ้าน เพราะเห็นตัวอย่างจากในโทรทัศน์ ที่มีชาวบ้านมาร่วมกันเล่นกีฬา

ได้สนุกสนาน ได้มีการมาทำกิจกรรมร่วมกัน ได้รู้จักการแพ้ชนะ จึงสนใจที่จะทำกิจกรรมนี้กันขึ้นมา โดยมองว่าในกลุ่มมีสมาชิกหลากหลายวัย จึงควรมีการจัดกิจกรรมกีฬาที่คนทุกวัยเล่นได้ ก็ได้ข้อตกลงกันออกมาว่า มีการเล่นกีฬาที่บ้าน เช่น ปัดตาตีหม้อ วิ่งกระสอบ จั๊มมาส่งเมือง ชักเย่อ เป็นต้น โดยมีการกำหนดช่วงเวลาทำกิจกรรมได้ข้อตกลงว่า จัดกิจกรรมกีฬาหมู่บ้านในช่วงเดือนธันวาคม จัดในวันหยุดเสอาอาทิตย์ที่สามของเดือน 2 วัน ประกอบกับเป็นช่วงหน้าหนาวอีกด้วย ช่วยทำให้สมาชิกได้ออกกำลังกายคลายหนาว สมาชิกจึงช่วยกันระดมทุนในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ซึ่งมีการนำเงินทุนสำรองของทางกลุ่มที่แบ่งไว้สำหรับทำกิจกรรมมาสมทบ และได้มีการขอเงินสนับสนุนจากหน่วยงาน ห้างร้านต่างๆ เพราะทางกลุ่มยังมีนโยบายเหมือนเดิมคือไม่ต้องการให้ชาวบ้านเดือดร้อน ไม่ต้องการรบกวนเงินชาวบ้าน ชาวบ้านมีภาระมากพออยู่แล้ว ได้มีการแบ่งหน้าที่กันทำ ไม่ว่าจะดูแลเรื่องรับสมัครแข่งกีฬา จัดหาอุปกรณ์ จัดเตรียมของรางวัล โดยได้ทั้งจากความอนุเคราะห์ของพระ และซื้อมาสมทบบางส่วน จัดเตรียมสถานที่ โดยใช้สถานที่หน้าวัดวังชุมเงิน จัดเตรียมสวัสดิการต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นน้ำ อาหาร เครื่องปฐมพยาบาล ซึ่งได้รับอนุเคราะห์จากสถานีอนามัยประจำตำบลแม่แฝกใหม่ พอถึงช่วงเดือนธันวาคม ก็ได้มีการประกาศเชิญชวนชาวบ้านให้มาร่วมกันทำกิจกรรม ชาวบ้านก็มากันประมาณ 200 คน ซึ่งไม่ใช่ทั้งหมดของหมู่บ้าน แต่ก็ก็เป็นเรื่องที่ยังดีที่ชาวบ้านมากัน บางคนก็มาร่วมแข่งกีฬา บางคนก็มาเป็นกองเชียร์ บางคนก็มาช่วยในเรื่องสวัสดิการ บางคนก็มาดูเฉยๆ บางคนก็ไม่มาเลย หลังจากนั้นเมื่อกิจกรรมเสร็จสิ้นก็มีการสรุปตอนท้ายกิจกรรม โดยให้ท่านพระครูสมุห์วีเชียร ที่ชาวบ้านเคารพนับถือมาเป็นผู้กล่าวโดยท่านบอกว่า “การทำกิจกรรมในครั้งนี้เราได้มาสนุกกัน แต่สิ่งที่เราได้มากกว่าการมาสนุกคือ ได้รู้จักการแพ้ชนะและให้อภัยกัน ได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ช่วยทำให้เรามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้นได้ รวมทั้งได้แสดงให้เห็นถึงความสามัคคีของชาวบ้านที่มาทำกิจกรรม ส่วนรวมร่วมกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่เราควรรักษาไว้” หลังจากกิจกรรมผ่านไป ก็มีการพูดคุยกันถึงกิจกรรมอยู่ ทางชาวบ้านประทับใจการทำกิจกรรมนี้มาก จึงมีเสียงเรียกร้องมาว่าน่าจะมีการทำกิจกรรมนี้อีก ทางกลุ่มจึงตกลงกันว่าจะให้มีการทำกิจกรรมนี้อีกในปีต่อไป และจะดูผลในปีต่อไปว่าจะมีคนสนใจมาร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้นหรือไม่ แต่นั่นไม่สำคัญเท่ากับการที่ชาวบ้านได้มาเรียนรู้จากการทำกิจกรรมอย่างที่ท่านพระครูได้กล่าวไว้

ทั้งนี้ทั้งนั้นการทำกิจกรรมเหล่านี้ก็ย่อมมีปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการถูกว่ากล่าวนินทาจากคนที่ไม่ยอมรับกลุ่มและไม่เห็นด้วยกับกลุ่มว่า ทำกันเอาหน้าบ้าง อยากรเด่นบ้าง จะเอาเงินที่ได้มาากินกันเอง เหล่านี้เป็นต้น ทางกลุ่มก็พยายามพิสูจน์การทำงานต่อไป เพื่อให้คนเหล่านั้นได้เห็นประจักษ์ในการทำงานของทางกลุ่มก็จะสะสมทรัพย์ฯ

สำหรับการทำกิจกรรมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯในปีแรกนั้น ไม่ราบรื่นเท่าที่ควร มีปัญหาอุปสรรคต่างๆ เกิดขึ้น ซึ่งทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯก็พยายามช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านั้น เช่น ปัญหาเกี่ยวกับ

1. การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯของคณะกรรมการในปีแรกนั้น ยังไม่ลงตัวมีความซ้ำซ้อนในการทำงาน และยังไม่เข้าใจวิธีการทำงานเท่าไรนัก เนื่องจากการทำงานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ เป็นเรื่องใหม่สำหรับชุมชน ทำให้คณะกรรมการไม่เคยชินกับการทำงานในลักษณะนี้ โดยเรื่องการดำเนินงานกลุ่มในแต่ละเดือนป่าเก็งคำซึ่งเป็นประธานกลุ่มเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน ป่าเก็งคำยังมีการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นการประกาศเดือนชาวบ้านให้มาทำกิจกรรมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ กิจกรรมอื่นๆ หรือแม้กระทั่งการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้แก่สมาชิกได้ทราบ และป่าเก็งคำ ลูกศรินวกรองประธานได้มีการช่วยสุนทรที่เป็นเหรียญกฐินในเรื่องของการเก็บเงินออม ส่วนในเรื่องการให้กู้ยืมเงินบ้านิด(นฤมล)และลูกพายัพที่เป็นเลขานุการกลุ่ม รวมถึงป่าจันทร์เพ็ญและป่าสิไลที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม ได้มีการช่วยลูกสุนทรอีกแรงหนึ่งในการรับเรื่องขอกู้ยืมเงินจากสมาชิก และเก็บเงินกู้ยืมและค่าบำรุง(ดอกเบี้ยย)ที่มาส่งคืนในแต่ละเดือน ในการทำบัญชีมีป่าเก็งคำ ลูกสุนทร บ้านิด ลูกพายัพ และป่าจันทร์เพ็ญ ช่วยกันทำบัญชีการออมเงิน การกู้ยืม การส่งคืนเงินกู้และค่าบำรุง(ดอกเบี้ยย) เมื่อทำเรียบร้อย ก็นำมาให้ป่าเก็งคำและลูกศรินวตรตรวจสอบอีกทีหนึ่ง สำหรับการจดบันทึกการทำงานแต่ละครั้งป่าเก็งคำได้ช่วยบ้านิดและลูกพายัพทำ และในเรื่องการอนุมัติเงินกู้ยืมนั้นคณะกรรมการช่วยกันตรวจสอบว่าจะให้ใครกู้บ้าง ต้องดูถึงความจำเป็น พฤติกรรมของสมาชิกคนนั้นด้วยว่าควรจะให้กู้หรือไม่ ถ้ามีความจำเป็นจริงๆ เป็นคนมีความประพฤติดีก็จะอนุมัติให้กู้ในเดือนถัดไป เพราะคนในหมู่บ้านเดียวกันจะรู้จักกันหมด รู้ว่าใครเป็นอย่างไร โดยมีท่านพระครูสมุห์วิเชียรค้อยมาเป็นพี่เลี้ยง เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำทุกๆ เดือนที่ทำกิจกรรมในปีแรก รวมทั้งมีคณะกรรมการตรวจสอบมาคอยดูให้คำแนะนำการทำงาน และตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการให้เป็นไปโดยสุจริตและโปร่งใสในทุกครั้งที่มีการทำกิจกรรมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ดังที่ป่าเก็งคำเล่าว่า “ปีแรกที่เฮทำงานกันมันก็ยังปลงตัว หมู่เพื่อนๆ เบิ้ลก็ยังทำงานกับบ่จ้าง ยังบ่คุ้น ต้องคอยจួយสอนงานกันไป ป่าเองบ้างเรื่องก็ยังติดอยู่ มีอะหยังก็ปรึกษาท่านพระครูเบิ้ล ปีแรกท่านจะมาจួយเป็นพี่เลี้ยงหื้อเฮาก่อน ผู้อาวุโสในหมู่บ้านเบิ้ลก็จะมาคอยดูเฮทำงาน มาตรวจสอบเฮเฮาก็ทำงานหื้อเบิ้ลหันตรงนั้นว่าเฮทำจริง เฮาโปร่งใส เฮาบ่ได้ยักยอกเงินไปไหน ป่ายังไปจួយหมู่เบิ้ลทำงานกัน ออมเงิน เก็บเงิน จดบันทึกป่าก็มาจួយจดหื้อ ทำบัญชีป่าก็มานั่งจួយเบิ้ลทำจួយเบิ้ลเขียนกัน ถ้าอย่างมีเรื่องอู้จา เรื่องประชาสัมพันธ์ป่าก็จะเป็นคนทำ เพราะป่า

ถนัดในการู้ คนอื่นๆ เปิดบ่ค่อยถนัด ป่าก็ต้องทำ พอทำกันเสร็จก็มาให้ป่าตรวจสอบ ใฝ่จะ
 กู้ก็มาคุยกันจะหื้อใฝ่ผ่อง เขาก็ว่ากันไป คนบ้านเดียวกันเฮารู้จักกันหมด รู้ว่าใฝ่เป็นยังงิ ใฝ่ที่
 มีพฤติกรรมดี ออมเงินสม่ำเสมอ ไม่มีประวัติเสียในการคิ่นเงิน และจำเป็นจริงๆ ป่าก็จะเซ็น
 อนุมัติไป บ้างเดือนคนกู้เยอะก็ต้องมาพิจารณากันให้คิดว่าจะให้ใฝ่ ถึงเดือนหน้าก็จะอธิบายหื้อ
 เป็ลฟังว่าทำไมให้คนนี้กู้ ทำไมคนนี้ไม่ได้กู้ เขาก็จะอู้ดึๆ หื้อเป็ลเข้าใจว่าคนนี้เป็ลจำเป็น
 เป็ลพฤติกรรมดีนะ หมู่เขาก็หันกัน เพราะเฮาคันบ้านเดียวกัน เฮาจึงหื้อเป็ลก่อน บางคนเป็ล
 ก็เข้าใจ บางคนเป็ลก็บ่เข้าใจ ก็ว่าหื้อเฮาว่าจะเก็บเงินไว้ยะยังมีเงินก็เอาออกมาหื้อหมู่เฮากู้
 จะเก็บไว้กินกันเองหรือไ้ เดี่ยวจะลาออกจากกลุ่ม แต่ป่าก็บอกเป็ลไปว่าถ้าบ่พอใจก็ออกไป
 ได้ แต่ต้องรอเดือนถัดไปถึงจะออกไปได้ตามกฎ มีอะหยังก็แก้ไขกันไป” และป่านิดเล่าอีกว่า
 “ป่าเคยช่วยงานป่าเก็ยมาเรื่อยนะ แต่พอมาท่าออมทรัพย์ป่าก็บ่ค่อยจ้าง ป่าบ่เคยทำมาก่อน
 มาทำแรกๆ ถึงง จดบันทึกบ่ค่อยถูก ป่าเก็ยเป็ลก็จะมาช่วยเฮาทำ สอนหื้อเฮา ป่าก็ค่อยๆ ฝึก
 มา ทำเงินกู้ป่าก็ต้องไปช่วยอายสุนทรเป็ลทำ เป็ลก็เหมือนป่ามาทำใหม่ๆ เป็ลถึงง บัญชีเฮา
 ก็ยังมานั่งเอาหัวสูมกันช่วยกัน เขาก็ช่วยกันทำช่วยกันสอน กรรมการตรวจสอบเป็ลก็มาคอย
 ผ่อเฮาทำงาน เฮาจะไปโกงได้จะไ้”

จะเห็นว่าการทำงานของคณะกรรมการกลุ่มตัจจะสะสมทรัพย์ฯนั้น จะมีการเข้าชื้อน
 ไปมา คนนั้นไปช่วยคนนั้นคนนั้นไปช่วยคนนี้ โดยจะมีป่าเก็ยคำเป็นแกนหลักในการทำงาน
 ในทุกเรื่อง ซึ่งในความเป็นจริงป่าเก็ยคำไม่จำเป็นต้องทำทุกหน้าที่เองก็ได้ แต่ก็ต้องมาช่วย
 คนอื่นๆ ทำงาน เนื่องจากป่าเก็ยคำได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการตัจจะสะสมทรัพย์ฯ มา
 ก่อน และเมื่อตอนตั้งกลุ่มก็ได้มีการฝึกอบรม รวมทั้งเป็นผู้อบรมให้คนอื่นด้วย ทำให้มี
 ความชำนาญกว่าคณะกรรมการคนอื่น อีกทั้งคณะกรรมการกลุ่มยังทำงานกันไม่คล่องและไม่
 ค่อยเข้าใจวิธีการทำงานทั้งหมด แม้บางคนจะเคยทำงานชุมชนมาบ้างแล้วก็ตาม การฝึกอบรม
 คณะกรรมการในครั้งที่ผ่านมาไปบ้างแล้ว ก็ช่วยทำให้เข้าใจถึงการรวมกลุ่มทำตัจจะสะสม
 ทรัพย์ฯมาในระดับหนึ่ง แต่ด้วยความที่คณะกรรมการส่วนใหญ่ยังไม่เคยชินกับการทำงาน
 เกี่ยวกับการออมเงิน การกู้ยืม การส่งคิ่นเงินกู้และค่าบำรุง(ดอกเบ็ย) รวมทั้งการทำบัญชี
 การจดบันทึกก็ยังทำไม่คล่อง อีกทั้งคณะกรรมการคนอื่นๆ ถนัดการทำงานปฏิบัติมากกว่า
 การพูดการเขียน ทำให้ป่าเก็ยคำที่ทำงานชุมชนมานานถนัดการทำงานชุมชนมากกว่าทุกคน
 จึงได้ต้องมาช่วยคณะกรรมการคนอื่นทำงาน และกลายเป็นประชาสัมพันธักกลุ่มไปโดยปริยาย

แม้ทางกลุ่มมีการทำงานที่เข้าชื้อนกัน คณะกรรมการยังเข้าใจวิธีการทำงานไม่ทั้งหมด
 แต่ก็มีความพยายามในการช่วยกันแก้ปัญหา โดยการช่วยกันทำงานแบบถ่อยที่ถ่อยอาศัยกันไป
 การทำงานกลุ่มต้องมีความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะว่าคณะกรรมการบางคนยัง

ทำงานไม่คล่อง ในบางเรื่องก็ไม่ค่อยถนัด จึงพยายามช่วยกันทำงาน ไม่ปล่อยให้ทำเพียงลำพัง หรือต่างคนต่างทำ ไม่เข้าใจอะไร อะไรทำไม่ได้ก็ต้องช่วยกัน ไปถามกัน แก้ปัญหากันไป ซึ่งป่าเถิงคำเป็นแกนหลักในการทำงานกลุ่ม และช่วยคณะกรรมการกลุ่มได้มาก อีกทั้งยังมีท่านพระครูมาเป็นพี่เลี้ยงและให้คำแนะนำ จึงทำให้คณะกรรมการกลุ่มค่อยๆ ได้ฝึกฝนกันไปทีละเล็กละน้อย

2. ความไม่เข้าใจในหลักการกลุ่มจะสะสมทรัพย์สินของสมาชิก เนื่องจากทางกลุ่มต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้มีคุณธรรม มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สามารถทำงานร่วมกันได้ รู้จักประหยัดอดออม รักษาสิ่งแวดล้อม มีสุขภาพอนามัยที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ แต่สมาชิกบางส่วนไม่เข้าใจในหลักการของกลุ่มต่างๆ ที่สมาชิกเหล่านี้ได้มีการประชุมพูดคุยทำความเข้าใจและให้ความรู้มาแล้ว บางส่วนเมื่อมีการประชุม อบรม หรือทำกิจกรรมอื่นๆ ก็ไม่ได้มาเข้าร่วม หรือเข้าร่วมทำกิจกรรมไม่สม่ำเสมอ แม้จะมีการประกาศเตือนก่อนวันทำกิจกรรม 1 วันแล้วก็ตาม ส่วนในเรื่องปัญหาสมาชิกส่งเงินคืนไม่ครบ มีอยู่ 3 ราย ปัญหาเรื่องเวลาที่กำหนดไว้ว่าตั้ง 8.00 - 14.00 น. มีบางครั้งทำกิจกรรมกันไม่เกิน 14.00 น. แต่การทำกิจกรรมส่วนใหญ่จะเกินเวลาที่กำหนดไว้ ทำให้สมาชิกกลุ่มต้องเสียเวลามากกับการทำกิจกรรมมากเกินไปจนครบเวลาส่วนตัวหรือเวลาของครอบครัว เนื่องด้วยบางวันประชุมกันนาน บางเรื่องก็ตกลงกันไม่ กว่าจะตกลงกันได้ก็กินเวลาไป 2 - 3 ชั่วโมง ก็หมดเวลาช่วงเช้าไป บางครั้งก็มีต่อช่วงบ่ายบ้าง แล้วก็จะเริ่มกิจกรรมการออม การกู้ยืม การคืนเงินและค่าบำรุง(ดอกเบี้ยย) ก็จะเป็นช่วงบ่ายไปแล้ว ทำให้กว่าจะเสร็จกิจกรรมทั้งหมดก็เย็น โดยเฉพาะคณะกรรมการต้องรองนกว่าจะทำบัญชีเสร็จ อนุมัติการกู้ ตรวจสอบงานทั้งหมด กว่าจะเสร็จสิ้นก็มีค้ำ บางที่สมาชิกบางคนก็มาออม มาส่งเงินกู้ยืมช้า คณะกรรมการก็ต้องรองนกว่าสมาชิกจะมาออม มาคืนเงินจนครบ บางที่มีค้ำแล้วบางคนยังไม่มาออม มาส่งเงินคืน ทำให้อยู่รอไม่ไหว ก็ต้องกลับบ้านกันและการที่สมาชิกบางรายไม่มาส่งเงินกู้คืนก็มีผลต่อสมาชิกคนอื่น เนื่องจากทางกลุ่มมีกฎว่าถ้ามีสมาชิกไม่ชำระเงินที่กู้ยืมไปในเดือนใด ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบจ่ายแทน แต่ถ้าผู้ค้ำประกันหรือไม่มีใครรับผิดชอบในเดือนนั้น หรือเดือนถัดไป คณะกรรมการยังไม่ปล่อยให้มีการกู้ยืมเงินให้แก่สมาชิกคนใดทั้งสิ้น จนกว่าจะแก้ไขปัญหานี้สินของคนที่กู้ยืมเงินไปและไม่ส่งคืนนั้นให้เสร็จก่อนก็จะทำให้สมาชิกคนอื่นไม่ไ้กู้เงิน เพราะถือว่าเงินของกลุ่มเป็นเงินของทุกคน เป็นความรับผิดชอบร่วมกันว่าของทุกคนที่จะต้องช่วยกันดูแลกลุ่ม แต่ในทางปฏิบัตินั้นก็ต้องให้สมาชิกคนอื่นได้กู้ยืมเงิน เพราะความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และเป็นคน

บ้านเดียวกัน ก็ต้องยอมให้กู้เงินไป แม้ว่าสมาชิกบางคนนำเงินมาคืนไม่ครบ หรือไม่มาคืนก็ตาม ซึ่งในปีแรกเป็นในลักษณะนี้อยู่หลายครั้ง

ทำให้เมื่อครบปีที่ต้องมีการสรุปการทำงานของกลุ่มก็จะสะสมทรัพย์ฯ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการออม การกู้ยืม การส่งคืนเงิน ปัญหาอุปสรรคต่างๆ เหล่านี้แล้ว ต้องมาร่วมกันหาวิธีการปรับปรุงแก้ไขพัฒนากลุ่มให้ดีขึ้น โดยคณะกรรมการมีการมาปรึกษาหารือกันว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร จะจัดการเรื่องเหล่านี้ได้อย่างไร จึงมาประชุมปรึกษาหารือกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเวลาการทำกิจกรรมกลุ่ม การให้สมาชิกมีความรับผิดชอบ รู้จักมีระเบียบวินัย มีสัจจะ มีคุณธรรม เห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น จึงได้ข้อสรุปออกมาว่า ต้องมีการเอาจริงเอาจังในการทำงานมากขึ้น อย่ายืดหยุ่นเกินไป ควรยึดหยุ่นในสิ่งที่ควรยึดหยุ่น ไม่ใช่ยึดหยุ่นทุกเรื่อง หลักการกฎระเบียบมีไว้ให้ปฏิบัติ ต้องช่วยกันทำให้ได้ คณะกรรมการเองต้องเด็ดขาดในการทำงานมากกว่านี้ ดังที่แม่เกียงคำเล่าว่า “ทำงานปีแรกมีปัญหาหนัก ต้องช่วยกันแก้ปัญหาไปบางทีคณะกรรมการก็ต้องเล่นบทบู๊บ้าง เขาต้องได้ทั้งบู๊ทั้งนุ๋น เขาถึงจะเอาคนอยู่ เขาจะได้ช่วยพัฒนาคนบ้านเขาให้ดีขึ้นได้ มันก็จะช่วยหือกกลุ่มเขาไปรอดได้ด้วย ทำอะหยังแล้วต้องทำจริง ต้องกัดบ่ปล่อย”

3. ข้อจำกัดในด้านความคิดของคน สมาชิกบางคนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ไม่ให้ความร่วมมือกับกลุ่ม ยังไม่เห็นความสำคัญกับกิจกรรมกลุ่มเท่าที่ควร เช่น ชาวบ้านคนที่เข้ามา เมื่อมาทำแล้วรู้สึกผิดหวัง เพราะเขาคิดว่าถ้าเข้ามาแล้วจะต้องปลดหนี้ได้เลย เป็นลักษณะการคิดแบบตายตัว ซึ่งการเข้ามาทำกิจกรรมตรงนี้มีความเป็นไปได้แต่ต้องอาศัยเวลา อาศัยความตั้งใจจริง หากใจร้อนเกินไป และไม่มีความรักก็อาจไม่ประสบความสำเร็จ หรือบางคนเข้ามาเป็นสมาชิกแล้วหวังกู้เงินอย่างเดียว กิจกรรมอะไรก็ไม่เข้าร่วม บางคนก็ต้องการกู้เงินให้ได้มากๆ อย่างมีเงินออม 2,000 บาท แต่จะกู้ 5,000 บาท เมื่อไม่ได้ในสิ่งที่ต้องการก็พูดจาโจมตีกลุ่มในทางเสียหาย ไม่ว่าจะเป็นอย่าง “ทำไมไม่ให้กูมาออมเงินแล้วก็ต้องให้กู จะรออะไร จะเก็บเงินไว้ทำไม จะเก็บเอาไว้กินกันเองหรืออย่างไร ถ้าไม่ให้กูจะลาออก” เหล่านี้เป็นต้น แล้วสุดท้ายคนเหล่านี้ก็ลาออกจากกลุ่มไป

กรณีมีสมาชิกไม่พอใจและลาออก คณะกรรมการก็ยินดีให้ออก แต่จะออกในเดือนที่พูดว่าจะออกไม่ได้ทันที ต้องแจ้งล่วงหน้า 1 เดือน แล้วเดือนหน้าค่อยลาออกไปได้ เพราะการลาออก ทางกลุ่มต้องคืนเงินออมคืนแก่ผู้นั้น แต่คณะกรรมการไม่ได้เตรียมมาในวันนั้นๆ เตรียมมาเฉพาะเงินที่จะใช้ในวันนั้นๆ พอดี ถ้าจะลาออกวันนั้นทางกลุ่มก็ไม่มีเงินคืนให้ ถ้าคืนให้ไป คนอื่น อย่างเช่น คนมากู้เงินวันนั้นก็ไม่ได้เงินกู้ ทำแบบนั้นไม่ได้ ดังที่

ท่านพระครูสมุห์วิเชียรกล่าวว่า “ไม่ต้องการให้เนื้อหาการออมกลายเป็นแต่เรื่องเงิน กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯมารวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเรามาออมร่วมกันก็ไม่ได้หวังร่ำรวย คนที่ออมเงินนั้นสำคัญกว่าเงินที่ออม เงินเป็นเพียงหนทางเท่านั้น แต่คนเป็นเป้าหมาย ถ้าผู้ใดไม่พอใจ ยอมรับไม่ได้กับการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จะลาออกก็ไม่ห้ามกัน”

4. การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคยกับการทำงานกลุ่มในลักษณะนี้ ที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม รวมถึงการแสดงความคิดเห็นด้วย ทำให้มีสมาชิกบางส่วนเท่านั้นที่กล้าแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม แล้วสมาชิกคนอื่นๆ ก็เห็นด้วยตาม บางทีใครว่าอะไรก็ว่าตามกัน แม้ว่าชีวิตประจำวันชาวบ้านมีการกันคุษอยู่แล้ว แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าสิ่งที่ประชุมพูดคุยตกลงกันในที่ประชุมจะมาจากความคิดของสมาชิกทุกคนทั้งหมด อาจจะเป็นความคิดของคนบางส่วน โดยที่บางคนอาจจะไม่เห็นด้วยแต่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นก็เป็นได้ บางคนก็ไม่ได้คิดอะไรมากกลุ่มจะทำอะไรก็ทำตามกันไป ซึ่งบางทีก็เป็นข้อเสียของกลุ่ม ที่ต้องการให้ทุกคนมาทำงานร่วมกันแบบมีส่วนร่วม เสมอภาคกัน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นไม่มากนักน้อย

ดังนั้นทางคณะกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ จึงมานั่งคุยกันเพื่อแก้ไขปัญหาตรงจุดนี้ ซึ่งใช้วิธีการกระตุ้นความคิดของสมาชิกให้กล้าแสดงออก โดยพูดคุยสอบถามความคิดเห็นเวลาที่มีการประชุมพูดคุยกัน แล้วดูอีกว่ามีสมาชิกกลุ่มใดที่สนิทกัน ก็ใช้วิธีให้สมาชิกพูดคุยกันเอง และถ้าคนไหนไม่ถนัดพูดหรือแสดงความคิดเห็น ก็ให้ตัวแทนพูดแทนอย่างน้อยก็เป็นการดีที่ได้เข้าใจถึงความคิดของสมาชิกได้ทั่วถึงมากขึ้น นอกจากนี้จะมีการลงไปพบปะเยี่ยมเยียนสมาชิกกลุ่มตามบ้าน เพื่อพูดคุยไถ่ถามสารทุกข์สุขดิบ ช่วยเหลือเข้าใจสมาชิกกลุ่มมากขึ้นได้เช่นกัน

5. ชาวบ้านบางส่วนไม่ยอมรับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ และไม่เข้าร่วมกลุ่ม กล่าวว่าจะถูก โกง ถูกเอาเปรียบ ชาวบ้านบางคนที่ไม่ยอมรับกลุ่มและที่คนในครอบครัวหรือญาติพี่น้องมาเข้าร่วมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มีการดึงสมาชิกกลุ่มเหล่านั้นให้ลาออกจากกลุ่ม ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ระยะเวลาแรกๆ ต้องเผชิญปัญหาจากคำกล่าวร้าย เสียดสีต่างๆ นานาของชาวบ้านบางราย บ้างก็ว่ามาทำกลุ่มเอาหน้าจริงๆ จะเอาเงินไปกินกันเอง บ้างก็ว่าเงินของเรา เราเก็บเองได้ ไม่เห็นจำเป็นต้องเอาไปฝากใคร บ้างก็ปล่อยข่าวว่ามีการโกงเงินเหล่านั้นเป็นต้น ทางกลุ่มก็ต้องใช้วิธีการพิสูจน์การทำงานให้คนเหล่านั้นได้เห็นประจักษ์ว่าทำงานกันจริง ไม่ท้อและล้มเลิกกลางคัน รวมทั้งผู้นำกลุ่มก็ต้องพิสูจน์ตัวเองว่าชาวสะอาดทำงานโปร่งใส ทำงานเพื่อส่วนรวมกันจริง ไม่ได้หวังผลประโยชน์อะไร และฟันฝ่าคำสบประมาทเหล่านั้นไปให้ได้

เมื่อทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ไปได้ 1 ปี ทำให้สมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่จะช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นกับคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน ไม่ว่าจะป็นในเรื่อง

1. การกระตุ้นความคิด เนื่องจากการทำงานกลุ่มและให้คนมารวมกลุ่มกัน ต้องมีการกระตุ้นความคิดของคน ให้เห็นถึงปัญหาสาเหตุ เห็นข้อดีข้อจำกัดของชุมชนตนเอง และเกิดความต้องการพัฒนาชุมชนของตนให้ดีขึ้น ซึ่งทางผู้นำชุมชน ไม่ว่าจะป็นพระครูสมุห์วิเชียร หรือป้าเกียงคำ ก็มีวิธีการกระตุ้นความคิดของแกนนำชุมชนและชาวบ้านในชุมชน โดยการทำให้ดูอย่างการทำกิจกรรมเยาวชนให้เห็นว่า จริงๆ แล้วเยาวชนในหมู่บ้านก็มีศักยภาพที่จะทำประโยชน์เพื่อตนเองและส่วนรวมได้ ทำให้ผู้ใหญ่ที่เห็นพาทัน โยษจัญว่าทำกันได้อย่างไร ชาวบ้านบางส่วนก็อยากทำได้บ้าง เป็นการทำให้ชาวบ้านได้เห็นและคิดตาม และการที่พาผู้นำชุมชนอย่างป้าเกียงคำและตัวแทนเยาวชนไปศึกษาดูงานที่กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดไผ่ล้อม ก็ทำให้ได้เกิดโลกทัศน์มากขึ้น ได้เรียนรู้และเห็นคนอื่นที่เขาทำงานกันสำเร็จ ทำให้เกิดความคิดที่ต้องการทำได้เหมือนเขาบ้าง และก็นำความคิดมาเผยแพร่แก่ชาวบ้าน ซึ่งในระยะแรกมีคนสนใจไม่มากนัก เพราะไม่เข้าใจเกี่ยวกับการทำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ทำให้มีเพียง 7-8 คน ที่สนใจมาร่วม เมื่อได้รับความรู้จากป้าเกียงคำและท่านพระครูที่กระตุ้นให้คิดให้มองถึงปัญหาสาเหตุข้อดีข้อจำกัดของชุมชนตนเอง ก็เกิดความคิดอยากทำกลุ่ม จึงช่วยกันให้ความรู้และเชิญชวนชาวบ้านมาร่วมกลุ่ม ชาวบ้านที่ได้รับความรู้ได้เริ่มคิดและมองถึงปัญหาสาเหตุข้อดีข้อจำกัดของชุมชนตนเอง ก็สนใจมาร่วมกันทำกลุ่มกันขึ้นมา 75 คน พอมาทำกลุ่มก็มีกิจกรรมกระตุ้นความคิดสอดแทรกหลักธรรมต่างๆ เข้าไปให้ชาวบ้านได้คิดอยู่เป็นระยะๆ ไม่ว่าจะป็นการออม การกู้เงิน คินเงินกู้ รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ สอดแทรกเข้าไปทั้ง ทำบุญ ฟังเทศน์ ทำความสะอาดสถานที่วัด การศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมกีฬาหมู่บ้าน รวมทั้งการสรุปงานประจำปีอีกด้วย ทำให้ชาวบ้านได้เรียนรู้มากขึ้น แม้ว่าจะยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะยังมีปัญหาอุปสรรคต่างๆ อยู่ รวมทั้งเป็นการทำงานปีแรก ต้องอาศัยการเรียนรู้ต่อไปอีก แต่ก็ป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่ทำให้ “คนรู้จักคิด” มากขึ้นกว่าการอยู่เฉยๆ โดยที่ไม่ทำอะไรเพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน

2. การประหยัดอดออม เป็นการฝึกให้ชาวบ้านรู้จักการออมเงิน แม้ว่าจะเป็นเงินไม่มากนัก แต่อย่างน้อยก็ช่วยให้ชาวบ้านได้รู้จักเก็บออมจากเงินเพียงไม่กี่บาท ก็สามารถเพิ่มพูนไปทีละเล็กละน้อยได้ และเป็นประโยชน์ต่อชาวบ้านได้ในอนาคต เช่น บางคนไม่เคยมีเงินฝากธนาคารเลย พอได้มาลองเก็บออมทีละเล็กละน้อยกับทางกลุ่ม ก็ทำให้รู้สึกภูมิใจที่ตนมีเงินเก็บ เป็นต้น

3. การรู้จักทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุดที่ทำให้ทั้งคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม ได้รู้จักเรียนรู้การทำงานร่วมกัน ได้เห็นถึงความสามัคคีในการทำงานและกิจกรรมต่างๆ เมื่อถึงเวลาที่ต้องมาร่วมกัน และการมาทำงานร่วมกันก็ต้องมีกฎระเบียบร่วมกันให้สมาชิกได้ปฏิบัติตาม เพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัย มีคุณธรรม รู้จักความเสียสละ เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่บางครั้งถ้ายืดหยุ่นมากก็ไม่ดีทำให้เกิดผลเสียกับกลุ่มได้ เช่น บางคนไม่ส่งเงินคืน หรือคืนเงินไม่ครบ บางคนไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น ทำให้คณะกรรมการต้องมีความเด็ดขาดมากขึ้น ยืดหยุ่นเท่าที่จำเป็น และทำให้สมาชิกรู้จักความรับผิดชอบ มีวินัย มีสัจจะสัตย์ซื่ออีกด้วย ถึงแม้ว่ากลุ่มจะมีปัญหาตรงจุดนี้อยู่ในปีแรก แต่การสรุปการทำงานของกลุ่มก็ทำให้ได้คิดทบทวนถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่นิ่งนอนใจอยู่เฉยๆ และพยายามหาวิธีการแก้ไขปัญหาคต่อไป

4. การเรียนรู้ปัญหาอุปสรรค และการแก้ไขปัญหา เป็นสิ่งที่ดีสำหรับการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพราะการทำงานกับคนหมู่มากย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นตามมา จะเห็นว่าเมื่อเกิดปัญหาขึ้น ทางกลุ่มก็พยายามหาหนทางแก้ไขปัญหาและปรับปรุงให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการงานกลุ่มที่คณะกรรมการส่วนใหญ่ยังเข้าใจการทำงานไม่ทั้งหมด และยังทำงานกันไม่ค่อยมาก ก็ได้มีการช่วยกันทำงาน สอนกันทำงาน มีการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการทำงาน รวมทั้งได้รับคำแนะนำจากท่านพระครูเป็นระยะๆ

จะเห็นว่าการทำงานในปีแรกของกลุ่มสัจจะ สะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุดที่ทำให้คนในชุมชนได้รู้จักลุกขึ้นมาต่อสู้ทำอะไรเพื่อตนเองและชุมชนบ้างไม่มากนักน้อย และกระบวนการเรียนรู้จากการมารวมกลุ่มทำกิจกรรมนั้น แม้ว่าจะมีปัญหาอุปสรรคต่างๆ เกิดขึ้น ก็เป็นตัวช่วยให้ชาวบ้านสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งความคิด การกระทำ รวมทั้งคุณภาพชีวิตไปในทางที่ดีขึ้นได้ต่อไป

ต่อมาการทำงานในปี 2548 นั้น ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินมีสมาชิกที่ไม่เห็นด้วย ไม่พอใจ ไม่ได้รับในสิ่งที่ต้องการ รวมทั้งการถูกกลุ่มคนที่ไม่ยอมรับกลุ่มดึงให้ออกจากกลุ่ม ก็มีการลาออกจากกลุ่มไป 28 คน ทำให้เหลือสมาชิก 47 คน แต่ปีที่สองได้มีการเปิดรับสมาชิกใหม่ จึงมีผู้มาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น 105 คน ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์มีสมาชิกทั้งหมด 152 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีจำนวนสมาชิกที่มาเข้าร่วมกลุ่มมากขึ้น บางคนที่ไม่ได้เข้าร่วมตั้งแต่แรก เพราะยังไม่กล้าเข้าร่วม แต่ขอดูการทำงานของทางกลุ่มไปก่อนและถ้าสนใจก็จะมาเข้าร่วมกลุ่ม เมื่อเห็นการทำงานของทางกลุ่มก็ประทับใจกับการเชิญชวนของญาติพี่น้องที่เป็นสมาชิกกลุ่มอยู่แล้ว รวมทั้งได้รับรู้ข้อมูลจากทางญาติพี่น้องและเห็นการทำงานของกลุ่ม และเห็นในสิ่งที่ญาติพี่น้องของตนทำจึงสนใจมาเข้าร่วมกลุ่ม และเมื่อ

ครบปีทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯมีเงินสัจจะสะสมทั้งสิ้น 152,018 บาท นอกจากนี้ในปีที่สองได้มีการปรับกฎระเบียบบางส่วน โดยคณะกรรมการได้มีการพูดคุยกัน และไปปรึกษาท่านพระครูสมุห์วิเชียร เพื่อให้เหมาะสมกับสมาชิกกลุ่ม เนื่องจากสมาชิกกลุ่มมีจำนวนมากขึ้น รวมทั้งสมาชิกรุ่นแรกก็มีเงินออมมากขึ้นเช่นกัน และเป็นการให้กำลังใจสมาชิกกลุ่มในการทำงานต่อไปอีกด้วย โดยมีการเพิ่มสวัสดิการให้แก่สมาชิก สวัสดิการการเจ็บป่วยต้องนอนโรงพยาบาลจากที่ปีแรกเคยให้ 100 บาท/วัน/คน เปลี่ยนมาเป็นให้เพิ่มเป็น 150 บาท/วัน/คน จะให้เพิ่มสำหรับสมาชิกรุ่นที่ 2 เท่านั้น ส่วนสมาชิกรุ่นแรกให้ตามกฎระเบียบเดิม เพราะเพิ่งเข้ามาเป็นสมาชิกปีแรก และปรับสวัสดิการเรื่องการเสียชีวิตจากที่ปีแรกมีการซื้อข้าวของไปช่วยงานศพ เปลี่ยนมาเป็นให้เป็นตัวเงินแทนให้เขาเอาไปจัดการกันเองจะเป็นประโยชน์มากขึ้น ให้เป็นจำนวน 500 บาท/ศพ นอกจากนี้ท่านพระครูได้เสนอกับสมาชิกกลุ่มว่า น่าจะมีการแบ่งสวัสดิการบางส่วนมาช่วยเรื่องข้าวปลาอาหารให้แก่คณะกรรมการกลุ่มบางส่วน เพราะคณะกรรมการต้องเสียสละมาทำงานให้กับกลุ่ม น่าจะมีอะไรให้เขาบ้าง เมื่อมาสอบถามสมาชิกกลุ่ม สมาชิกกลุ่มก็มีการถกเถียงกัน สมาชิกเก่าก็เห็นด้วย แต่สมาชิกใหม่ไม่เข้าใจเรื่องการให้สวัสดิการการเจ็บป่วยไม่เท่ากัน ทางคณะกรรมการจึงต้องชี้แจงว่าสมาชิกเก่าอยู่มาปีหนึ่งแล้ว แล้วก็มีเงินออมมากขึ้น รวมทั้งได้มีการช่วยทำกิจกรรมกันมาตลอด ก็ต้องมีอะไรตอบแทนการทำงานให้กับพวกเขาบ้าง เพื่อเป็นกำลังใจในการทำงาน ถ้าสมาชิกใหม่ต้องการได้สวัสดิการตรงนี้เพิ่มก็จะได้เหมือนสมาชิกเก่าเมื่อเข้าปีต่อไป สมาชิกจึงเห็นด้วยกับกฎระเบียบที่มีการปรับเปลี่ยนไป โดยมีการให้สวัสดิการแก่คณะกรรมการกลุ่มรวมแล้ว 250 บาท/11คนในปีที่สองนี้

สำหรับปีที่สองนั้นทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯมีการทำกิจกรรมไม่ต่างจากในปีแรก ที่จัดตั้งกลุ่มเท่าไรนัก ยังมีการทำกิจกรรมทั้งการออม การกู้ยืม การคืนเงิน การทำบุญ ฟังเทศน์ ทำความสะอาดสถานที่วัด ประชุมพูดคุยประจำเดือน ศึกษาดูงาน สรุปรายงานประจำปี กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมกีฬาหมู่บ้านอยู่ แต่มีกิจกรรมส่วนหนึ่งที่เพิ่มเข้ามาในกลุ่มไม่ว่าจะเป็นการพบปะพูดคุยเยี่ยมเยียนตามบ้านสมาชิก กิจกรรมลอยกระทง และการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ ทำให้ทางกลุ่มได้มีโอกาสเข้าไปเรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางเครือข่ายฯ มากขึ้น ซึ่งเป็นการต่อยอดกิจกรรมของปีแรก รวมทั้งนำข้อบกพร่องของการทำกิจกรรมในปีแรกมาปรับปรุงแก้ไขและมีกิจกรรมใหม่ขึ้นมาอีกด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การพบปะพูดคุยเยี่ยมเยียนตามบ้านสมาชิก กิจกรรมนี้ทางคณะกรรมการตกลงกันว่าจะไปพบปะสมาชิกตามบ้านทุกๆ เดือนอย่างเป็นประจำ โดยคณะกรรมการมีการไปพูดคุยเยี่ยมเยียนตามบ้านสมาชิก สอบถามสารทุกข์สุขดิบต่างๆ เหมือนเป็นการไปพบปะพูดคุยกันตามประสานบ้านเดียวกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีใกล้ชิด กันมากขึ้นระหว่างสมาชิกกับคณะกรรมการ ได้ทราบถึงปัญหาความต้องการของสมาชิกมากขึ้นอีกด้วย และได้นำมาปรับปรุงการทำกิจกรรมภายในกลุ่มต่อไป เช่น สมาชิกบางคนมีปัญหาเรื่องการส่งคืนเงินกู้ไม่ตรงเวลา เมื่อได้ไปพูดคุยทำความเข้าใจกันมากขึ้น ก็ทำให้ทราบถึงปัญหาของเขา เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่กันมากขึ้น ก็มีการช่วยเหลือกันด้วยการผ่อนผันเวลาการคืนเงินให้ตามสมควร เป็นต้น

2. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ เนื่องมาจาก 12 หมู่บ้าน จาก 14 หมู่บ้าน ในตำบลมีการตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ กันขึ้นมา เวลาไปศึกษาดูงานก็ไปด้วยกัน ทำให้เห็นที่อื่นเขารวมตัวกันเป็นเครือข่ายฯ และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยทำให้กลุ่มมีพลังทำอะไรได้มากกว่าการอยู่อย่างโดดเดี่ยว ทำให้มีโอกาสได้พูดคุยปรึกษาหารือกัน แล้วปรึกษาท่านพระครูสมุห์หิวีเชียร ท่านก็สนับสนุนการทำงานร่วมกันอยู่แล้ว จึงเป็นองค์ประธานในการก่อตั้งเครือข่ายฯ ขึ้นมา ทำให้ทั้ง 12 หมู่บ้าน ทั้ง 12 กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ได้มารวมตัวกันเป็นเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ เป็นเวทีในการประชุม สัมมนา ประสานความร่วมมือร่วมใจในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ ในการดำเนินงาน/กิจกรรม/โครงการเพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหาของสมาชิกในเครือข่ายฯ ทำให้ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินได้มีโอกาสเข้าไปเรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางเครือข่ายฯ ได้มีการเวียนกันไปแต่ละกลุ่มประชุมทุกเดือน เช่น เดือนนี้ไปประชุมที่หมู่ที่ 1 อีกเดือนหนึ่งไปหมู่ที่ 2 เพื่อเน้นในการรู้จักกัน แลกเปลี่ยนความเห็น ความรู้ต่างๆ ที่นำมาช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ และสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ หมุนเวียนกันไปตามหมู่บ้านจนครบ

3. การศึกษาดูงาน ประมาณเดือนพฤศจิกายนในปี 2548 มีการไปศึกษาดูงานที่ “กลุ่มฮักเมืองน่าน จังหวัดน่าน” โดยไปดูงานของเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์และธุรกิจชุมชน โดยทางเครือข่ายฯ ได้มีการประชุมพูดคุยตกลงทำกิจกรรมการศึกษาดูงานขึ้นมา ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทางเครือข่ายพระนักพัฒนาชุมชนภาคเหนือ รวมทั้งทุนสำรองของเครือข่ายฯ ที่แบ่งไว้สำหรับกิจกรรม มีการให้ส่งตัวแทนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์แต่ละหมู่บ้าน 4 คน ซึ่งทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินได้มีการนำมาพูดคุยปรึกษาหารือ

กับทางกลุ่มว่าจะส่งใครเป็นตัวแทนบ้าง โดยได้มีติดออกมาว่าให้มีคณะกรรมการ 2 คน คือ ป้าเที่ยงคำ ป้านิต เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้รับกับมาเผยแพร่และพัฒนากลุ่มได้ ส่วนอีก 2 คน เลือกลงมาจากตัวแทนสมาชิก คือ แม่จวน เพราะเป็นแกนนำกลุ่มผู้สูงอายุอยู่แล้ว สามารถนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้กับสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุได้ และอยู่ในวัยเดียวกันสื่อสารกันเข้าใจง่ายมากกว่า อีกทั้งยังเลือก น้องแถม ที่เป็นประธานกลุ่มเยาวชนเป็นตัวแทนเด็ก/เยาวชนไปศึกษาดูงาน เคยไปดูงานที่กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดไผ่ล้อมมาแล้ว เพราะน่าจะนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้เยาวชนด้วยกันได้ และอยู่ในวัยเดียวกันน่าจะสื่อสารกันง่ายเช่นกัน เมื่อกลับมาก็นำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้กับสมาชิกได้เข้าใจ โดยไปศึกษาดูงานกลุ่มสหกรณ์ร้านค้า กลุ่มไม้กวาด กลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติ กลุ่มแปรรูปสมุนไพร กลุ่มแปรรูปวัสดุไม้ไผ่ ได้เห็นว่าถึงความพยายามในการการบริหารจัดการกลุ่มที่พยายามจะทำให้ระบบการรวมกลุ่มที่มีอยู่ให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตในชุมชน และตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองและมีการร่วมมือกันในชุมชน รวมทั้งได้เปิดโอกาสให้สมาชิกภายในกลุ่มได้ร่วมเรียนรู้การจัดการของกลุ่มในด้านต่างๆ ตามความสามารถและตามความเหมาะสม ซึ่งก็มีลักษณะคล้ายๆ กับที่ทางกลุ่มกำลังทำ เพียงแต่ทางกลุ่มไม่ได้มีการทำเกี่ยวกับอาชีพหรือร้านค้าก็ต่างพูดคุยกันว่าอยากทำแบบเขาบ้าง แต่พอคิดไปคิดมาก็กลับมามองกลุ่มของตัวเอง ก็เห็นว่ากลุ่มของเรายังเป็นกลุ่มใหม่และเป็นกลุ่มเล็กๆ อยู่ ยังไม่ต้องการทำอะไรที่ใหญ่เกินตัว ควรจะค่อยๆ ทำไปที่ละเล็กละน้อยจากกลุ่มเล็กๆ ก่อน ทางกลุ่มคิดว่าถ้าทำอะไรใหญ่เกินตัวอาจจะล้มเหลวได้

4. ประเพณีลอยกระทง เป็นกิจกรรมใหม่ที่ทางกลุ่มจัดทำขึ้นมา ปกติจะไปร่วมงานลอยกระทงที่ทางตำบลแม่แฝกจัดขึ้น แต่ปีนี้สมาชิกมีความคิดว่าทำไมเราไม่ทำของเราบ้าง สถานที่เราก็มี เพราะหมู่บ้านเราอยู่ติดคลองชลประทาน คนเราก็มี งบประมาณก็น่าจะระดมทุนกันได้ จึงตกลงกันจัดงานลอยกระทงขึ้นมา โดยการแบ่งหน้าที่กันไป บ้างก็ประชาสัมพันธ์ บ้างก็เตรียมสถานที่ บ้างก็ขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน ห้างร้านต่างๆ ในชุมชน มารวมกับทุนสำรองการทำกิจกรรมของกลุ่ม บางก็เป็นฝ่ายสวัสดิการเรื่องน้ำเรื่องอาหาร บ้างก็จัดหาอุปกรณ์ และมีการประกาศเชิญชวนชาวบ้านให้มาร่วมกิจกรรม ซึ่งมีการประกวดกระทง แข่งขันมวยทะเล และแข่งขันเรือกระทง พอถึงวันลอยกระทงชาวบ้านหลายๆ คนก็มาร่วมงาน งบประมาณสองร้อยกว่าคนไม่ใช่ว่าทั้งหมดของหมู่บ้าน แต่ก็ยังดีที่มีคนสนใจมาร่วมงาน ก็มีคนส่งกระทงประกวด ลงแข่งขันมวยทะเลและเรือกระทงกัน ก็ดูชาวบ้านสนุกสนานกันดี ซึ่งการมาร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ป้าเที่ยงคำก็เป็นตัวแทนกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของงาน ว่าเราต้องการสืบสานประเพณีลอยกระทง ให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ได้แสดง

ถึงความสามัคคี การแข่งขันกีฬาทำให้รู้จักแพ้ชนะและให้อภัยกัน เพราะเราคนบ้านเดียวกัน แล้วมีการให้กำลังใจทุกคนที่มาทำกิจกรรมในครั้งนี้ให้มีกำลังใจมาทำกิจกรรมกันต่อไป เมื่อเสร็จสิ้นงานชาวบ้านหลายคนมาพูดมาสอบถามอยากให้ทำกิจกรรมนี้อีก สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ก็เห็นด้วย แต่มีบางคนที่ไม่เห็นด้วยเท่าไร มองว่าเหนื่อย ทั้งเสียเวลา แต่มติส่วนใหญ่เห็นด้วย ก็ตกลงจะจัดกันอีกในปีถัดไป

สำหรับการทำกิจกรรมการทำงานร่วมกันก็ยังมีปัญหาตามมา ซึ่งในการทำงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินในปีที่สอง ก็ยังมีปัญหาอุปสรรค และต้องมาช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเป็นปัญหาต่อเนื่องจากปีแรก เช่น ปัญหาเกี่ยวกับ

1. การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ของคณะกรรมการ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการทำบัญชีอยู่ ไม่สามารถให้เหรียญคนเดียวทำได้เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญและยุ่งยากไม่ใช่ไม่ไว้วางใจ แต่การทำบัญชีเกี่ยวกับเงินทอง ต้องทำให้ดี จะขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดไม่ได้เลย ไม่เช่นนั้นจะเกิดผลเสียแก่กลุ่ม ถ้าเงินหายไปแม้แต่บาทเดียว ก็จะทำให้ความเชื่อถือของคณะกรรมการลดลงไปได้ ยิ่งทำให้คนภายนอกที่ไม่เห็นด้วยกับกลุ่มบอกได้ว่าสิ่งที่พวกเขาพูดเป็นความจริงว่าคณะกรรมการ โกง ดังนั้นต้องช่วยกันทำและละเอียดรอบคอบให้มาก ช่วยกันตรวจสอบให้ดี เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้

2. ชาวบ้านบางส่วนไม่ยอมรับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ซึ่งเป็นกลุ่มเดิมๆ ที่ไม่ยอมรับและไม่เข้าร่วมกลุ่ม ก็ยังมีการว่ากล่าวอยู่ แต่ไม่มากเท่าปีแรก ปีแรกโจมตีกลุ่ม ดึงคนออกจากกลุ่ม แต่พอมาปีนี้การดึงคนออกจากกลุ่มไม่ค่อยมีให้เห็นเท่าไรนัก คนที่ออกจากกลุ่มโดยมากเป็นเพราะไม่ได้รับในสิ่งที่ต้องการ รับการทำงานแบบมีส่วนร่วมไม่ได้ หรือทำงานร่วมกับคนอื่นไม่ได้ก็ออกไป แต่การว่ากล่าวยังมี ทางกลุ่มก็คิดว่ากลุ่มก็ต้องใช้วิธีโดยการพิสูจน์การทำงานให้คนเหล่านั้นได้เห็นว่าทำงานกันจริง ไม่ได้มาโกง ไม่ได้เอาเงินไปกินเอง รวมทั้งผู้นำกลุ่มก็พิสูจน์ตัวเองต่อไปด้วยว่า ทำงานเพื่อส่วนรวมกันจริงๆ ไม่ได้หวังผลประโยชน์อะไร เพราะการทำงานทุกอย่างมีคนตรวจสอบเสมอ

3. ความไม่เข้าใจในหลักการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ของสมาชิก ยังคงมีการประกาศเตือนสมาชิกให้มาร่วมกิจกรรมอยู่ทุกๆ เดือน เพราะสมาชิกมักจะลืมมาไม่ตรงเวลาหรือไม่ได้มา และยังมีสมาชิกบางส่วนไม่ได้มาเข้าร่วม หรือเข้าร่วมทำกิจกรรมไม่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะสมาชิกที่เข้ามาใหม่ คณะกรรมการจึงต้องมีการพูดคุยกับสมาชิกเหล่านั้น ถ้าไม่มาเกิน 3 ครั้ง ก็จะให้ออกจากกลุ่มทันที ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มก็ต้องมีการชูกันบ้าง จึงจะสามารถคุมคนหมู่มากได้ เพราะถือว่าไม่มีความรับผิดชอบ มาทำกลุ่มร่วมกันก็ต้องมาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มาร่วมรับรู้แลกเปลี่ยนกัน ถ้าไม่มาจะมาว่าไม่มีส่วนร่วมในการคิด

และตัดสินใจต่างๆ ไม่ได้ นอกจากมีความจำเป็นจริงๆ ที่ไม่มา และสามารถให้เหตุผลที่น่าเชื่อถือได้ ส่วนในเรื่องปัญหาสมาชิกส่งเงินคืนไม่ครบ มียังมืออยู่ 2 ราย และการที่สมาชิกบางรายไม่มาส่งเงินกู้คืนก็มีผลต่อสมาชิกคนอื่นเช่นเดิม แต่ในทางปฏิบัตินั้น ก็ต้องให้สมาชิกคนอื่นได้กู้ยืมเงิน เพราะความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน บางคนมีความจำเป็นจริง ก็ต้องยอมให้กู้เงินไป ทำให้คณะกรรมการกลุ่มต้องมีการเตือนทั้ง “ผู้กู้” และ “ผู้ค้ำประกัน” ด้วยวาจาหรือหนังสือ ถ้าครั้งที่สองไม่มาจะขึ้นชื่อผู้กู้ บนป้ายคนไร้สัจจะ เพื่อประกาศให้สมาชิกทั้งหมดได้รับทราบ ป้องกันการไปก่อความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ครั้งที่สามหักเงินฝากสะสมของผู้กู้ ชำระหนี้สินที่มีอยู่ ถ้ายังไม่ครบจะหักเงินฝากสะสมของ “ผู้ค้ำประกัน” ทั้งสองคน ถ้ายังไม่ครบจะหักเงินฝากสะสมของสมาชิกที่มีความผูกพันหรือคนในครอบครัวของ ผู้กู้และผู้ค้ำประกันมาชำระก่อนจนกว่าจะครบ และสุดท้ายถ้าไม่มาอีกจะนำตัวแทนของสมาชิกทุกครอบครัวตามไปทวงถาม ถึงบ้านหรือที่ทำงาน สมาชิกครอบครัวใดไม่ไปร่วม ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ จะพิจารณาหักเงินหุ้นของทุกคนในครอบครัวนั้นๆ ที่ฝากไว้กับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มาชำระหนี้ของผู้ที่ขาดส่งเงินกู้ นั้น หรือปรับจากเงินปันผล หรือลด หรือตัดสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่จะได้รับจากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ส่วนการดำเนินคดีตามกฎหมายเพราะเห็นถึงความเป็นคนบ้านเดียวกันอยู่ แต่ถ้ามีความจำเป็นจริงๆ มีเหตุผลที่น่าเชื่อถือก็สามารถมาคุยกันได้ คณะกรรมการจะพิจารณาอีกที เพราะเงินของกลุ่มเป็นเงินของทุกคน เป็นความรับผิดชอบร่วมกันว่าของทุกคนที่ต้องช่วยกันดูแลกลุ่ม ในเมื่อตกลงว่าจะมีสัจจะต่อกันแล้วก็ควรทำให้ได้ ถ้าทำไม่ได้คนก็จะไม่เชื่อถือ

4. ข้อจำกัดในด้านความคิดของคน สมาชิกบางคนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ยังไม่เห็นความสำคัญกับกิจกรรมกลุ่มเท่าที่ควรก็ยังมีอยู่ โดยเฉพาะสมาชิกที่เข้ามาใหม่ เพราะยังไม่เข้าใจหลักการของกลุ่ม หรือบางคนก็หวังแต่มากู้เงินอย่างเดียว ไม่ได้คิดมาทำกิจกรรมกับกลุ่ม เมื่อไม่ได้สิ่งที่ต้องการก็ไม่พอใจ แล้วสุดท้ายก็ลาออกจากรุ่นไปในที่สุด ซึ่งคณะกรรมการไม่สามารถทำตามความต้องการของคนเหล่านั้นได้ กฎระเบียบก็มีอยู่ เป็นการเอาเปรียบคนอื่นอีกด้วย และถ้าจะลาออกทางกลุ่มก็ไม่ได้ว่าอะไร แต่ถ้าออกไปแล้วจะกลับเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มอีกไม่ได้จนกว่าจะผ่านไป 3 ปี ถึงจะเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ได้ แต่ถ้าคนไหนยังมีพฤติกรรมที่ไม่ดีก็จะไม่รับเข้ามาอีก

เมื่อการทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ผ่านมาสองปี ทำให้สมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นกับคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น

1. การบริหารจัดการของคณะกรรมการกลุ่ม สามารถจัดการการทำงานได้มากขึ้น คณะกรรมการสามารถทำหน้าที่ของตัวเองได้ลงตัวมากขึ้น เช่น เลขานุการกลุ่มจากที่จดบันทึกไม่คล่อง ทุกวันนี้สามารถจดบันทึกได้ดีขึ้น เป็นต้น แม้จะยังคิดเรื่องการทำบัญชีแต่คณะกรรมการกลุ่มก็ยังมีช่วยเหลือนงานกันดี ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีในการทำงานร่วมกัน

2. การสะสมเงินและจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น กลุ่มนี้จะสะสมทรัพย์สินมีเงินสะสมจำนวนเพิ่มมากขึ้นจาก 62,575 บาท เป็น 152,018 บาท และจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจาก 75 คน เป็น 152 คน แม้มีคนที่ลาออกจากกลุ่มไป 28 คน แต่ก็มีทั้งเงินสะสมและสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว ทำให้เห็นพัฒนาการในเรื่องของการออมเงินและสมาชิกที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน นอกจากนี้บางคนที่ไม่ได้เข้าร่วมตั้งแต่แรก เพราะยังไม่กล้าเข้าร่วม แต่ขอดูการทำงานของทางกลุ่มไปก่อนและถ้าสนใจก็จะมาเข้าร่วมกลุ่ม เมื่อเห็นการทำงานของทางกลุ่มก็ประทับใจมีการเชิญชวนของญาติพี่น้องที่เป็นสมาชิกกลุ่มอยู่แล้ว รวมทั้งได้รับรู้ข้อมูลจากทางญาติพี่น้องและเห็นการทำงานของกลุ่ม และเห็นในสิ่งที่ญาติพี่น้องของตนทำจึงสนใจมาเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่แสดงให้เห็นในจุดหนึ่งว่า คนที่ไม่เคยเข้ากลุ่ม ได้เห็นการทำงานของกลุ่ม ได้เห็นความสำคัญและยอมรับการทำงานกลุ่มมากขึ้น จึงเข้ามารวมกลุ่มกัน รวมทั้งได้เห็นการประหยัดคอดออมในปีนี้มีสมาชิกที่สามารถเก็บออม และมาออมเงินกันได้สม่ำเสมอดี สมาชิกที่ออมมาสองปีก็มีเงินออมมากขึ้น สมาชิกใหม่ที่เข้ามาก็ได้มีเงินเก็บออมที่ออมไว้ทีละเล็กละน้อย และบางคนสามารถนำเงินออมตรงนี้ไปใช้จ่ายในเรื่องที่จำเป็นได้มากขึ้น ซึ่งเมื่อผ่านไป 1 ปี สมาชิกรุ่นเก่ามาขอถอนเงินออมบางส่วนไปทำทุน เช่น บางคนนำเงินไปลงทุนปลูกผักขาย เป็นต้น

3. ในเรื่องของเวลา มีการมาทำกิจกรรมประจำเดือน ไม่ว่าจะเป็นการออม คุยเรื่องการคืนเงิน ส่วนใหญ่มากันตรงเวลาดี มีเพียง 2-3 รายเท่านั้นที่ไม่ตรงเวลาหรือไม่มาทำให้เห็นว่าทั้งคณะกรรมการและสมาชิกก็มีพัฒนาการด้านเวลามากขึ้น มีวินัย มีความรับผิดชอบเรื่องเวลากันมากขึ้น สามารถบริหารจัดการให้ลงตัวมากขึ้น พยายามไม่ให้เกิน 14.00 น. บางครั้งมีเลยไป 15.00 น. บ้าง แต่ก็ไม่เย็นมากจนเกินไป ทำให้ไม่เป็นการไปรบกวนเวลาส่วนตัวของสมาชิก

4. การทำงานแบบมีส่วนร่วมของกลุ่ม สมาชิกกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มกันมากขึ้น เนื่องจากได้มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกคนอื่นๆ ที่ไม่เคยพูดหรือไม่ค่อยได้พูดได้มีโอกาสพูดในที่ประชุม รวมทั้งทางคณะกรรมการได้มีการปรับวิธีการทำงานบางอย่างเพื่อให้เหมาะสม โดยมีการไปพบปะพูดคุยเยี่ยมเยียนสมาชิกตามบ้าน ทำให้ได้สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น เหมือนเป็นการไปเยี่ยมเยียนถามไถ่

สารทุกข์สุกดิบของคนบ้านเดียวกัน ทำให้ได้ทราบถึงปัญหาความต้องการของสมาชิกมากขึ้น เช่น สมาชิกบางคนมีปัญหาเรื่องการส่งคืนเงินกู้ไม่ตรงเวลา เมื่อได้ไปพูดคุยทำความเข้าใจกันมากขึ้น ก็ทำให้ทราบถึงปัญหาของเขา เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่กันมากขึ้น ก็มี การช่วยเหลือกันด้วยการผ่อนผันเวลาการคืนเงินให้ตามสมควร ส่วนบางคนก็บอกว่าตนเอง ไม่นัดในการพูดในที่ประชุมคนหลายๆ แต่ถ้ามาพูดคุยกันเองแบบนี้พูดคุยง่ายและดีกว่า เป็นต้น

5. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ เป็นเวที ในการประชุม สัมมนา ประสานความร่วมมือร่วมใจ ในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกัน รับผิดชอบ ในการดำเนินงาน/กิจกรรม/โครงการ เพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหาของสมาชิกใน เครือข่ายๆ ทำให้ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน ได้มีโอกาสเข้าไปเรียนรู้จากการทำ กิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางเครือข่ายๆ ได้มีการเวียนกันไปแต่ละกลุ่มประชุมทุกเดือน เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็น ความรู้ต่างๆ ที่นำมาช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสัจจะสะสม ทรัพย์ฯ และสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ หมุนเวียนกันไปตามหมู่บ้านจนครบ นอกจากนี้ การมีงบประมาณมาช่วยสนับสนุนทางเครือข่ายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกองทุนสำรองเครือข่ายๆ ที่เก็บจากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯแต่ละหมู่บ้านเดือนละ 100 บาทแล้ว ยังมีงบประมาณจาก เครือข่ายพระนักพัฒนาภาคเหนือมาสนับสนุนอีกทางหนึ่งด้วย จึงทำให้สมาชิกกลุ่มมีโอกาสได้ เรียนรู้และเปิดโลกทัศน์มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

6. การศึกษาดูงาน ในปีที่ 2 ทางกลุ่มได้มีการนำตัวแทนไปศึกษาดูงานที่ จังหวัดน่าน ได้เลือกตัวแทน 4 คน ซึ่งปีแรกเลือกไปดูงาน 3 คน เป็นคณะกรรมการทั้งหมด แต่ปีนี้ปรับมาเป็นการให้สมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน จึงมีการเลือก ตัวแทนสมาชิก 2 คน และคณะกรรมการ 2 คน แล้วนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้สมาชิกคน อื่นๆ ได้เข้าใจและช่วยกันพัฒนากลุ่มต่อไปได้

7. ในเรื่องกรณีที่ชาวบ้านบางส่วนไม่ยอมรับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ก็ยังมีการว่า กล่าวอยู่ ปีแรกโจมตีกลุ่ม ดึงคนออกจากกลุ่ม แต่พอมาปีนี้การดึงคนออกจากกลุ่มไม่ค่อยได้ คนที่ออกจากกลุ่มโดยมากเป็นเพราะไม่ได้รับในสิ่งที่ต้องการ ทำงานร่วมกับคนอื่นไม่ได้ก็ ออกไป แต่การว่ากล่าวยังมี ซึ่งนั่นเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึง คนเราก็มีความคิดเป็นของตัวเอง การที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับการทำงานร่วมกันของกลุ่มก็ตัดสินใจเอง ไม่ได้มีใครมาสั่งให้ ทำให้ลาออกจากกลุ่ม แต่ก็ลาออกไปเองเมื่อไม่ได้ในสิ่งที่ต้องการ

8. กิจกรรมอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมกีฬาหมู่บ้าน ยังมีการทำอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 ปีนี้ชาวบ้านมาร่วมงานกันมากขึ้นสามถึงสี่ร้อยคน ในกิจกรรม สงกรานต์เด็กและเยาวชนยังมีการมาร่วมกิจกรรม และมาช่วยทำกิจกรรม โดยมีกลุ่มเยาวชน

ในหมู่บ้านเป็นแกนหลักอีกด้วย ช่วยกันสอนเพื่อนคนอื่นให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของวันสงกรานต์ อีกทั้งคนที่ออกไปทำงานนอกชุมชน เมื่อรู้ว่ามีกิจกรรมนี้ ก็กลับมาร่วมงานกันมากขึ้น นอกจากนี้ได้มีการเพิ่มกิจกรรมลอยกระทงมาขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง และถ้าชาวบ้านให้ความสำคัญและสนใจก็จะมีการจัดขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมวันสงกรานต์ ลอยกระทง ก็พาหมู่บ้านที่นำการละเล่นพื้นบ้านกลับมาอีกครั้งนั้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี การละเล่น ของคนไทยมาแต่เดิมอยู่แล้ว แต่เมื่อเวลาเปลี่ยนไปก็ทำให้คนไม่เข้าใจถึงความหมายของการทำกิจกรรมเหล่านี้ และเห็นความสำคัญลดน้อยลง เห็นเป็นความเคยชิน แทนการเข้าใจความหมายและความสำคัญที่แท้จริง ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จึงได้มีแนวคิดรื้อฟื้นสืบทอดสิ่งเหล่านี้ขึ้นมา และปรับให้เหมาะสมกับปัจจุบัน อย่างน้อยถ้าทำให้คนได้เข้าใจความหมายและเห็นความสำคัญมากขึ้นก็เป็นสิ่งที่ดีมากแล้ว

จะเห็นว่าการทำงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินมีพัฒนาการมากขึ้นจากปีแรก ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ก็ลดลงไปบ้าง บางปัญหาที่ยังแก้ไขไม่ได้หมด ก็ต้องช่วยกันแก้ไขต่อไป มีการทำกิจกรรมไม่ต่างจากในปีแรกที่จัดตั้งกลุ่มเท่าไรนัก ยังมีการทำกิจกรรม ทั้งการออม การกู้ยืม การคืนเงิน การทำบุญ ฟังเทศน์ ทำความสะอาดสถานที่วัด ประชุมพูดคุยประจำเดือน ศึกษาดูงาน สรุปงานประจำปี กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมกีฬาหมู่บ้าน อยู่ แต่จะมีกิจกรรมส่วนหนึ่งที่เพิ่มเข้ามาในกลุ่มไม่ว่าจะเป็น การพบปะพูดคุยเยี่ยมเยียนตามบ้านสมาชิก กิจกรรมลอยกระทง และการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ ทำให้ทางกลุ่มได้มีโอกาสเข้าไปเรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางเครือข่ายๆ มากขึ้น

ต่อมาในปี 2549 ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน ยังคงมีสมาชิกที่ไม่พอใจเมื่อไม่ได้รับในสิ่งที่ต้องการ มีการลาออกจากกลุ่มไป 33 คน ทำให้เหลือสมาชิก 119 คน แต่ปีที่สามได้มีการเปิดรับสมาชิกใหม่ จึงมีผู้มาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น 71 คน ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มีสมาชิกทั้งหมด 190 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีจำนวนสมาชิกที่มาร่วมกลุ่มมากขึ้น เมื่อครบปีทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มีเงินสัจจะสะสมทั้งสิ้น 175,475 บาท นอกจากนี้ในปีที่สามได้มีการปรับกฎระเบียบบางส่วนคล้ายๆ กับปีที่สอง โดยมีการเพิ่มสวัสดิการให้แก่สมาชิก สวัสดิการการเจ็บป่วยต้องนอนโรงพยาบาลจากที่ปีแรกเคยให้ 150 บาท/วัน/คน เปลี่ยนมาเป็นให้เพิ่มเป็น 200 บาท/วัน/คน จะให้เพิ่มสำหรับสมาชิกรุ่นที่ 3 เท่านั้น ส่วนสมาชิกรุ่นแรกให้ตามกฎระเบียบเดิมเพราะเพิ่งเข้ามาเป็นสมาชิกปีแรก ส่วนสมาชิกรุ่นที่ 2 ก็จะได้เพิ่มเป็น 150 บาท ตามที่ตกลงกันไว้แล้ว รวมทั้งมีการเพิ่มสวัสดิการแก่คณะกรรมการกลุ่มรวมกันจาก 250 บาท/12คน เป็น 500 บาท/12คน การเพิ่ม

สวัสดิการนั้นแม้จะเป็นเงินไม่มาก แต่เป็นการให้กำลังใจกับคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มที่ได้มาร่วมกันทำกิจกรรมกลุ่มเสมอมา รวมทั้งให้คนในกลุ่มทุกคนก็รู้สึกดีว่าตนเองก็มีความหมายและความสำคัญกับกลุ่มอีกด้วย นอกจากนี้ในปีที่สามได้มีการเลือกคณะกรรมการฝ่ายเหรียญเพิ่มมาอีก 1 คน เพื่อต้องการให้มีคนช่วยดูแลเกี่ยวกับเรื่องการเงินอีกแรงหนึ่ง กระจายการทำงานไม่ให้อยู่ที่คนคนเดียวเพื่อความโปร่งใสอีกระดับหนึ่ง โดยมีการเลือกนางอุบลรัตน์ มอญสร้อย เนื่องจากเคยทำงานเป็นเหรียญของกองทุนเงินล้านประจำหมู่บ้านเป็นคนตรงไปตรงมา โปร่งใส มีความเด็ดขาดในการทำงาน สามารถคุมการเงินได้ ไม่มีประวัติการคดโกง มาช่วยทำให้สมาชิกกลุ่มมีระเบียบวินัยและสัจจะในการออม การกู้ยืม และการคืนเงิน ทำให้มีคณะกรรมการรวมทั้งหมด 12 คน จนถึงปัจจุบัน และได้มีการปรับหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกลุ่มใหม่ แต่หน้าที่เดิมก็ยังคงทำอยู่เพียงปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับการทำงานมากขึ้น ซึ่งดูจากการทำงาน 2 ปีที่ผ่านมาว่าใครมีความถนัดด้านใดและทำงานตรงจุดนั้นได้ดี เพื่อให้การทำงานมีระบบมากขึ้น โดยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็น

1. นางเกียงคำ ดาววิ เป็นประธานกลุ่ม ประชาสัมพันธ์ และวิทยากรเกี่ยวกับการทำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เพราะมีความชำนาญในการทำงานและมีการบริหารจัดการกลุ่มได้เป็นอย่างดี ทำให้ทางเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่เห็นศักยภาพตรงนี้อีกทั้งกลุ่มอื่นๆ อีก 10 กลุ่มในหมู่บ้านอื่นที่ตั้งหลังจากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินยังเป็นกลุ่มใหม่และมีการบริหารจัดการกลุ่มไม่ดีเท่าที่ควร โดยช่วงแรกๆ ไปเป็นวิทยากรแทนเวลาที่ท่านพระครูสมุห์วิเชียรไม่ว่าง หรือบางครั้งท่านต้องการเปิดโอกาสให้ป้าเกียงคำได้เรียนรู้ถึงบทบาทการเป็นวิทยากร ให้ความรู้แก่ผู้อื่น ซึ่งช่วยทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองได้ ดังที่ท่านพระครูกล่าวว่า “การทำงานเราต้องรู้จักเปิดโอกาสให้คน เมื่อเห็นว่าเขามีศักยภาพตรงไหนก็สนับสนุนเขา ก็จะทำให้คนคนนั้นได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองมากขึ้น และทำให้เขาเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และมีกำลังใจในการทำงานเพื่อส่วนรวมต่อไปได้” ซึ่งป้าเกียงคำเองก็เล่าว่า “ตอนนั้นท่านพระครูเปิดหื้อป้าไปเป็นวิทยากรให้หมู่บ้านอื่น ป้าเป็นคนพูดเก่งอยู่แล้ว มีความฮู้ฮ้อหยิ่งก็อยากหื้อพวกเปิดได้ฮู้เหมือนเฮา ก็ได้ท่านสนับสนุนไม่ก็คิดว่าท่านจะหันศักยภาพตรงจุดนี้ในตัวของป้า ป้าตื่นเต้นมาก ภูมิใจที่ทำงานนี้” พอช่วงหลังทางกลุ่มอื่นๆ มีการเชิญป้าเกียงคำไปเป็นวิทยากรบรรยายและสอนเทคนิคการทำงานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์อยู่เป็นประจำอีกด้วย

2. นายศรินทร์ ชัยลังกา เป็นรองประธาน และช่วยงานป่าแก่งคำ
3. นางนฤมล คำจม เป็นเลขานุการ และดูแลเกี่ยวกับการรับเรื่องกู้ยืม การเก็บกู้ยืม การคืนเงินกู้และค่าบำรุง(ดอกเบี้ย)
4. นายพชีพ กันธา เป็นเลขานุการ และดูแลเกี่ยวกับเงินออม
5. นายสุนทร ปินตา เป็นเหรัญญิก และทำบัญชีเงินออม
6. นางอุบลรัตน์ มอญสร้อย เป็นเหรัญญิก และดูแลเกี่ยวกับการรับเรื่องกู้ยืม การเก็บกู้ยืม การคืนเงินกู้และค่าบำรุง(ดอกเบี้ย) รวมทั้งทำบัญชีการกู้ยืมอีกด้วย
7. นางจันทร์เพ็ญ พรหมมา เป็นคณะกรรมการ ช่วยดูแลเรื่องการรับเรื่องกู้ยืม การเก็บกู้ยืม การคืนเงินกู้และค่าบำรุง(ดอกเบี้ย)
8. นางสีไล บุญพิณ เป็นคณะกรรมการ ช่วยดูแลเกี่ยวกับเงินออม
9. นายวิรัตน์ มอญยัง ยังคงเป็นคณะกรรมการผู้ตรวจสอบ
10. นายประจักษ์ กาวัด ยังคงเป็นคณะกรรมการผู้ตรวจสอบ
11. นายแดง คำฟู ยังคงเป็นคณะกรรมการผู้ตรวจสอบ
12. นายแก้ว เสาร์คำ ยังคงเป็นคณะกรรมการผู้ตรวจสอบ

สำหรับปีที่สามนั้น ท่านพระครูสมุห์วิเชียรเห็นว่าทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ บ้านวังขุมเงินมีศักยภาพพอและมีความสามารถในการบริหารจัดการและทำกิจกรรมต่างๆ ได้แล้ว จึงปล่อยให้ทางกลุ่มทำงานกันเองมากขึ้น โดยที่ท่านพระครูลดบทบาทการเป็นที่เลี้ยงในการทำงานและการทำกิจกรรมต่างๆ ลง แต่มาเป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนการทำงานของกลุ่มไม่ว่าจะเป็น การประสานการทำกิจกรรมอื่นๆ ที่กลุ่มอยากทำ การช่วยในการหางบประมาณ มาสนับสนุนอีกทางหนึ่ง เป็นต้น แล้วท่านพระครูจะไปดูแลกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ หมู่บ้านอื่นที่ดั่งขึ้นใหม่ต่อไป และในการทำกิจกรรมของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ในปีี่สามไม่ต่างจากในปีสองที่เท่าใดนัก ยังมีการทำกิจกรรมทั้งการออม การกู้ยืม การคืนเงิน การทำบุญ ฟังเทศน์ ทำความสะอาดสถานที่วัด ประชุมพูดคุยประจำเดือน ศึกษาดูงาน สรุปงานประจำปี กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมกีฬาหมู่บ้านอยู่ การพบปะพูดคุยเยี่ยมเยียนตามบ้านสมาชิก กิจกรรมลอยกระทง และการเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ แต่มีกิจกรรมส่วนหนึ่งที่เพิ่มเข้ามาในกลุ่มก็คือ กิจกรรมการลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา ซึ่งเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการเข้าร่วมเครือข่ายฯ และในการการทำงานของกลุ่มก็ยังคงมีการกิจกรรมกันอย่างต่อเนื่อง ถ้ามีข้อบกพร่องของการทำกิจกรรม ก็มีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1. การศึกษาดูงาน ประมาณเดือนพฤษภาคมในปี 2549 มีการไปศึกษาดูงานที่ “สหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านสหกรณ์ ตำบลบ้านสหกรณ์ กิ่งอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่” โดยทางเครือข่ายฯ ได้มีการประชุมพูดคุยตกลงทำกิจกรรมการศึกษาดูงานขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทางเครือข่ายพระนักพัฒนาชุมชนภาคเหนือ รวมทั้งทุนสำรองของเครือข่ายฯ ที่แบ่งไว้สำหรับกิจกรรม มีการให้ส่งตัวแทนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ แต่ละหมู่บ้าน 6 คน ซึ่งทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน ได้มีการนำมาพูดคุยปรึกษาหารือกับทางกลุ่มว่าจะส่งใครเป็นตัวแทนบ้าง จึงได้ข้อสรุปออกมาว่าจะให้ตัวแทนคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกแบ่งกันไป โดยมีคณะกรรมการ 3 คน คือ ป้าเที่ยงคำ พี่อุบลรัตน์ ป้าจันทร์เพ็ญ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการกลุ่มคนอื่นได้ไปเรียนรู้ศึกษาดูงานบ้าง เป็นการพัฒนาตนเองและมาช่วยพัฒนากลุ่ม ตอนแรกป้าเที่ยงคำจะไม่ไปให้คนอื่นได้ไปบ้าง แต่สมาชิกเห็นว่าป้าเที่ยงควรไป เพราะเป็นแกนหลักของกลุ่มและช่วยกลุ่มได้มากที่สุด สำหรับตัวแทนสมาชิก 3 คน คือ นายผัด เพราะเป็นแกนหลักของสมาชิกกลุ่มและหัวเรี่ยวหัวแรงในการทำกิจกรรมมาตลอด เป็นคนกล้าคิดกล้าทำ สามารถนำความรู้ต่างๆ มาเผยแพร่ให้กับสมาชิกด้วยกันได้ และเลือกแม่จวนไปอีก เพราะเป็นแกนนำกลุ่มผู้สูงอายุอยู่แล้ว และเคยไปดูงานมาก่อนนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้กับสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเลือก น้องบุษบา ที่เป็นตัวแทนเด็ก/เยาวชนไปศึกษาดูงาน เพราะเป็นแกนนำเยาวชนคนหนึ่งในหมู่บ้าน ให้สามารถพัฒนาตนเองและนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้เยาวชนด้วยกันได้ เมื่อกลับมาก็นำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ให้กับสมาชิกได้เข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นการทำงานจำเป็นต้องยึดคนเป็นหลัก ทำงานกันแบบมีส่วนร่วมเหมือนที่ทางกลุ่มกำลังทำนั้นจริงๆ แล้วเป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์หาปัญหาและหาทางออกของปัญหา ฟังความคิดเห็นของกันและกัน และช่วยกันพัฒนากลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ให้ดีขึ้น มีการช่วยเหลือกันระหว่างเครือข่าย มีกองทุนเอาไว้นยามฉุกเฉินหรือจำเป็น มีการช่วยกันบริหารจัดการกลุ่มให้มีความยั่งยืนและอยู่ได้ ฟังตนเองได้ไม่ต้องนั่งรอให้ใครมาช่วย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่พัฒนาทั้งคนและกลุ่มได้อีกด้วย

2. กิจกรรม ลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา เป็นกิจกรรมรณรงค์ให้เกิดการลด ละ เลิกอบายมุขในชุมชน โดยเฉพาะเน้นเรื่องสุราก่อน โดยทางเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ ได้มีการพูดคุยปรึกษาหารือกัน และมีความคิดออกมาว่า การที่ทางเครือข่ายฯ จะช่วยให้ชาวบ้านลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยไม่จำเป็นต่อครอบครัว ให้ชาวบ้านมีเงินเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็น ก็ควรมีการแก้ไขตรงจุดนี้ เพราะการดื่มสุรายังเป็นต้นเหตุของปัญหาต่างๆ ตามมาอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาครอบครัว การทะเลาะวิวาท สุขภาพร่างกายไม่ดี เป็นต้น

จึงคิดทำโครงการนี้ขึ้นมา แต่เป็นการทดลองนำร่องโครงการก่อน โดยให้ทางกลุ่มส่งตัวแทนมา 3 คน ดังนั้นทางแกนนำกลุ่มก็นำเรื่องกิจกรรมลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา มาคุยกับสมาชิกกลุ่มในช่วงเดือนเมษายน สมาชิกส่วนหนึ่งก็เห็นด้วยกับโครงการนี้ โดยเฉพาะแม่บ้าน แต่บางส่วนก็ไม่เห็นด้วยเท่าไรนัก โดยเฉพาะพ่อบ้าน เพราะคิดว่าไม่มีความจำเป็นต้องทำ ทำไปก็ไม่ช่วยอะไรก็มีคนยังดื่มเหล้าอยู่ดี ใจจริงทางคณะกรรมการกลุ่มต้องการที่จะเชิญชวนให้สมาชิกมีส่วนร่วมทั้งหมด แต่ในความเป็นจริงทำได้ยาก เพราะเป็นเรื่องใหญ่เกินตัว ก็เพียงรับสมัครผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการตามมติของเครือข่ายฯ 3 คน คือ ลุงศรีนวล(รองประธานกลุ่ม) ลุงคม และลุงอุดม พอถึงเข้าพรรษาก็มีการทำกิจกรรมรักษาอุโบสถศีล และพยายามงดเหล้าช่วงเข้าพรรษาให้ได้ แล้วพอหมดโครงการก็มาคุยกันว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรขึ้นกับสมาชิกกลุ่มทั้ง 3 คนนี้บ้าง ซึ่งทั้ง 3 คน มีความตั้งใจที่จะทำก็พยายามทำให้ได้จนครบ 3 เดือน แล้วก็รู้สึกว่าการใช้ชีวิตตนเองดีขึ้นไม่ว่าจะเป็น สุขภาพ ทะเลาะกับแม่บ้านน้อยลง เงินส่วนที่เคยนำไปซื้อเหล้าก็นำไปใช้ในสิ่งอื่นที่จำเป็นกว่า เหล้านี้เป็นต้น

ในการทำกิจกรรมการทำงานต่างๆ ร่วมกันก็ย่อมมีปัญหาตามมา ซึ่งในการทำงานของกลุ่มนี้จะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน ก็มีปัญหาลุ่บสรคเช่นกัน และต้องมาช่วยกันแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเป็นปัญหาต่อเนื่องจากปีแรกและปีที่สองด้วย เช่น ปัญหาเกี่ยวกับ

1. **ชาวบ้านบางส่วนไม่ยอมรับกลุ่มนี้จะสะสมทรัพย์ฯ** ซึ่งจะเป็นกลุ่มเดิมๆ ยังไม่เข้าร่วมกลุ่ม แต่การว่ากล่าวเสียดสี โจมตีกลุ่ม ลดความรุนแรงลง เปลี่ยนมาเป็นไม่พูดอะไร แต่จะคอยดูการทำงานของทางกลุ่มอยู่ และเข้ามาถามไถ่ในการทำกิจกรรมของกลุ่มกับทางญาติพี่น้องที่เป็นสมาชิกกลุ่มเป็นระยะว่าทำอะไรกันบ้าง ญาติพี่น้องก็อธิบายและสร้างความเข้าใจถึงการทำงานร่วมกันว่ามีการทำงานกันจริง แต่อย่างไรก็ตามทางกลุ่มรวมถึงตัวผู้นำกลุ่มเองก็ได้มีการทำงานให้คนเหล่านั้นได้เห็นว่าการทำงานกันจริง การโกงเงินก็ไม่มีให้เห็น กิจกรรมที่ทำก็ทำกันอย่างต่อเนื่องมาตลอด พอช่วงปลายปีก็จะมีการเข้ามาพูดคุยสอบถามจากคณะกรรมการกลุ่มบางคนว่ามีการรับสมัครสมาชิกอีกเมื่อไร ไม่ได้บอกตรงๆ ว่าสนใจจะมาเข้าร่วมกลุ่ม แต่สังเกตได้จากการมาสอบถามว่าคนเหล่านี้สนใจที่จะเข้าร่วมกลุ่ม ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการในในเรื่องการยอมรับว่า มีคนที่ไม่เคยเห็นด้วยกับกลุ่มไม่ยอมรับกลุ่ม โจมตีกลุ่มมาตลอด ลดความรุนแรงลง เริ่มสนใจกลุ่มและมีการยอมรับการทำงานของทางกลุ่มมากขึ้น

2. **ความไม่เข้าใจในหลักการกลุ่มนี้จะสะสมทรัพย์ฯของสมาชิก** ยังมีปัญหาที่สมาชิกส่งเงินคืนไม่ครบ มีอยู่ 1 ราย ไม่ยอมมาพูดไม่ยอมมาคุยกัน อยู่ดีๆ ก็หายไปไม่ยอมส่งเงินคืน แม้หักหนี้จากเงินออมแล้ว พูดให้เห็นใจสมาชิกในกลุ่มก็แล้ว ก็ยังไม่นำเงินมาคืน

ให้ครบ ก็ต้องใช้วิธีการเอากฎหมายมาชูกันถึงบ้าน จึงขอมมาคุยและตกลงกัน และก็รับปาก และพยายามนำเงินมาคืนทางกลุ่มให้ครบจริงๆ ไม่ใช่ไม่มีเงิน แต่อ้างว่าไม่มี ซึ่งเห็นกันว่ามีเงินไปซื้อเหล้า ไปกินตามร้านอาหาร ทำไมเพียงแค่ว่าจะส่งเงินคืนทางกลุ่มซึ่งเหลืออีกประมาณ 300 - 400 บาท ทำไมส่งคืนไม่ได้ หลังจากที่นำเงินมาคืนจนครบทางกลุ่มก็จะให้ออกจากกลุ่มทันที แม้เป็นเงินเพียงเล็กน้อยแต่มันก็มีความหมายมากกว่านั้น เพราะถือว่าเป็นเงินของทุกคน เป็นเรื่องของสัจจะที่มีต่อกัน ในเมื่อตกลงว่าจะมีสัจจะต่อกันแล้วก็ควรทำให้ได้ ถ้าทำไม่ได้คนก็ไม่เชื่อถืออีก และก็ไม่มีใครอยากทำงานร่วมด้วย

3. ข้อจำกัดในด้านความคิดของคน สมาชิกบางคนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวมอยู่ โดยมีอยู่ประมาณ 20 - 30 คน ที่เข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ จากสมาชิกทั้งหมด 190 คน เพราะยังไม่เข้าใจหลักการของกลุ่มอย่างแท้จริงหวังแต่มากู้เงินอย่างเดียวไม่ได้คิดมาทำกิจกรรมกับกลุ่ม เมื่อไม่ได้สิ่งที่ต้องการก็ไม่พอใจ แล้วสุดท้ายก็ลาออกจากกลุ่มไปในที่สุด วนเวียนอยู่อย่างนี้ ซึ่งอย่างไรก็ตามคณะกรรมการก็ไม่สามารถทำตามความต้องการของคนเหล่านั้นได้ กฎระเบียบก็มีอยู่ ไม่ควรเอาเปรียบคนอื่น

ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ สามปีที่ผ่านมา ทำให้สมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นกับคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น

1. การบริหารจัดการของคณะกรรมการกลุ่ม โดยมีการปรับหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกลุ่มใหม่ แต่หน้าที่เดิมก็ยังคงทำอยู่เพียงปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับการทำงานมากขึ้น ซึ่งดูจากการทำงาน 2 ปีที่ผ่านมาว่าใครมีความถนัดด้านใด และทำงานตรงจุดนั้นได้ดี เพื่อให้การทำงานมีระบบมากขึ้น คณะกรรมการสามารถทำหน้าที่ของตัวเองได้ลงตัวมากขึ้น

2. การสะสมเงินและจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์มีเงินสะสมจำนวนเพิ่มมากขึ้นจาก 152,018 บาท เป็น 175,475 บาท และจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจาก 152 คน เป็น 190 คน แม้จะมีคนที่ลาออกจากกลุ่มไป 33 คน แต่ก็มีทั้งเงินสะสมและสมาชิกเพิ่มขึ้นเช่นกัน ทำให้เห็นพัฒนาการในเรื่องของการออมเงินและสมาชิกที่เพิ่มขึ้น โดยบางคนก็มาเข้าร่วมกลุ่มเองเพราะเห็นการทำงานของทางกลุ่ม แต่บางคนมีการเชิญชวนของญาติพี่น้องที่เป็นสมาชิกกลุ่มอยู่แล้ว และเห็นในสิ่งที่ญาติพี่น้องของตนทำจึงสนใจมาเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า คนให้ความสำคัญและยอมรับการทำงานกลุ่มมากขึ้น จึงเข้ามารวมกลุ่มกัน และมีการมาออมเงินกันได้สม่ำเสมอ และสมาชิกบางคนสามารถนำเงินออม

ตรงนี้ไปใช้จ่ายในเรื่องที่จำเป็นได้มากขึ้น เช่น ในปีนี้มีคนนำเงินไปลงทุนรับกับข้าวถุงจากแม่ค้าในตลาดมาขายในหมู่บ้าน เป็นการหารายได้เสริมอีกทางหนึ่ง เป็นต้น

3. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ มีการจัดทำโครงการ ลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา โดยทางเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ เพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านลุกขึ้นแก้ปัญหาของตนเอง โดยเฉพาะปัญหาเรื่องปากท้อง เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยไม่จำเป็นต่อครอบครัว ให้ชาวบ้านมีเงินเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็น ซึ่งเริ่มจากเรื่องใกล้ตัวคือการดื่มสุราก็ยังเป็นต้นเหตุของปัญหาต่างๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาครอบครัว การทะเลาะวิวาท สุขภาพร่างกายไม่ดี เป็นต้น จึงทดลองนำร่องโครงการนี้ขึ้นมา โดยให้ทางกลุ่มส่งตัวแทนมา 3 คน ดังนั้นทางแกนนำกลุ่มก็นำเรื่องกิจกรรมลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา มาคุยกับสมาชิกกลุ่มในช่วงเดือนเมษายน และรับสมัครผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการ 3 คน คือ ลุงศรีนวล(รองประธานกลุ่ม) ลุงคม และลุงอุดม พอถึงเข้าพรรษาก็มีการทำกิจกรรมรักษาอุโบสถศีล และพยายามงดเหล้าช่วงเข้าพรรษาให้ได้ แล้วพอหมดโครงการก็มาคุยกันว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรขึ้นกับสมาชิกกลุ่มทั้ง 3 คนนี้บ้าง ซึ่งทั้ง 3 คน มีความตั้งใจที่จะทำก็พยายามทำให้ได้จนครบ 3 เดือน แล้วก็รู้สึกว่าคุณชีวิตตนเองดีขึ้นไม่ว่าจะเป็น สุขภาพ ทะเลาะกับแม่บ้านน้อยลง เงินส่วนที่เคยนำไปซื้อเหล้าก็นำไปใช้ในสิ่งอื่นที่จำเป็นกว่า เช่น ซื้อข้าวสาร เป็นต้น ซึ่งเป็นการทำให้สมาชิกกลุ่มมีโอกาสได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง แม้เป็นการเริ่มปฏิบัติจากคนไม่กี่คน แต่ก็เป็นการกระตุ้นให้คนรู้จักพัฒนาตนเองและครอบครัวต่อไปได้ไม่มากนักน้อย ด้วยการเริ่มจากจุดเล็กๆ แล้วค่อยนำไปหาจุดใหญ่ๆ ต่อไป

4. การศึกษาดูงาน มีการทำโครงการไปศึกษาดูงานที่สหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านสหกรณ์ ตำบลบ้านสหกรณ์ กิ่งอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ ทางกลุ่มจึงได้มีการเลือกตัวแทนกลุ่มไปศึกษาดูงาน 6 คน ซึ่งปีแรกเลือกไปดูงาน 3 คน เป็นคณะกรรมการทั้งหมด และปีที่ 2 ปรับมาเป็นการให้สมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน จึงมีการเลือกตัวแทนสมาชิก 2 คน และคณะกรรมการ 2 คน ส่วนในปีที่ 3 มี 3 คน โดยเลือกมาจากคณะกรรมการ 3 คน และตัวแทนสมาชิก 3 คน มีทั้งคนเก่าและคนใหม่ เพราะคนที่เคยไปดูงานมาแล้วมีความชำนาญและเก็บเกี่ยวความรู้มาพัฒนากลุ่มได้ สำหรับคนที่ไม่เคยไปก็เป็นการเปิดโอกาสให้ได้ไปเรียนรู้และพัฒนาตนเองแล้วมาพัฒนากลุ่มต่อไปได้ ซึ่งทำให้ทางกลุ่มได้มีการเรียนรู้มากขึ้น และนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาการทำงานกลุ่ม ให้กำลังใจสมาชิกกลุ่มว่าสิ่งที่ทำเป็นสิ่งที่คุ้มค่ามีประโยชน์ ทำให้สมาชิกกลุ่มมีกำลังใจในการทำงานมากขึ้นอีกด้วย

5. ในเรื่องการที่ชาวบ้านบางส่วนไม่ยอมรับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมกลุ่ม คอยว่ากล่าวเสียดสี โจมตีกลุ่มนั้น ได้ลดความรุนแรงลง เปลี่ยนมาเป็นไม่พูดอะไร ไม่กล้าว่าอะไรออกมา กลัวชาวบ้านทั่วไปมองไม่ดี เพราะทางกลุ่มรวมถึงตัวผู้นำกลุ่มเองก็ได้มีการทำงานให้คนเหล่านั้นได้เห็นว่าการงานกันจริง ไม่ได้มีการโกงเงิน กิจกรรมที่ทำก็ทำกันอย่างต่อเนื่องมาตลอด และเริ่มมีการพูดคุยสอบถามจากทางญาติพี่น้องที่เป็นสมาชิกกลุ่มว่าทำอะไรกันบ้าง พอช่วงหลังปลายปีก็มีการมาสอบถามจากทางกลุ่มเป็นประจำว่ามีการรับสมัครสมาชิกอีกเมื่อไร ไม่ได้บอกตรงๆ ว่าสนใจจะมาเข้าร่วมกลุ่ม แต่เป็นสิ่งที่ดีที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการในในเรื่องการยอมรับว่า ลดความรุนแรงในการโจมตีกลุ่มลงไป เปลี่ยนมาเป็นเข้าหากกลุ่ม สนใจกลุ่ม และเริ่มมีการยอมรับการทำงานของทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์มากขึ้น นอกจากนี้ญาติพี่น้องก็มีส่วนในการสร้างความเข้าใจกับคนกลุ่มนั้นให้เข้าใจกลุ่มมากขึ้นอีกด้วย

จะเห็นว่าการทำงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินทั้งสามปีที่ผ่านมานั้น มีพัฒนาการมากขึ้น ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ก็ลดลงไปได้มากทีเดียว ถ้ามีข้อบกพร่องของการทำกิจกรรม ก็มีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป บางปัญหาที่ยังแก้ไขไม่ได้หมด ก็ต้องช่วยกันแก้ไขต่อไปอีก และยังมีการทำกิจกรรมทั้งการออม การกู้ยืม การคืนเงิน การทำบุญ ฟังเทศน์ ทำความสะอาดสถานที่วัด ประชุมพูดคุยประจำเดือน ศึกษาดูงาน สรุปงานประจำปี กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมกีฬาหมู่บ้านอยู่ การพบปะพูดคุยเยี่ยมเยียนตามบ้านสมาชิก กิจกรรมลอยกระทง และการเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ แต่มีกิจกรรมส่วนหนึ่งที่เพิ่มเข้ามาในกลุ่มก็คือ กิจกรรมการลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา ซึ่งเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการเข้าร่วมเครือข่ายฯ เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และนำมาพัฒนาตนเองและครอบครัวเป็นไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ท่านพระครูสมุห์วิเชียรเห็นว่าทางกลุ่มทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินมีศักยภาพพอที่สามารถดูแลกันตัวเอง มีความสามารถในการบริหารจัดการและทำกิจกรรมต่างๆ ได้แล้ว จึงปล่อยให้ทางกลุ่มทำงานกันเองมากขึ้น โดยที่ท่านพระครูลดบทบาทการเป็นที่เล็งในการทำงานและการทำกิจกรรมต่างๆ ลง แต่มาเป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนการทำงานของ

พอมารวมถึงปัจจุบันในปี 2550 ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน ในปีนี้มีการเปิดรับสมัครเป็นปีสุดท้ายและปิดรับ โดยยังไม่มีกำหนดเปิดรับ จึงมีผู้มาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น 30 คน ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มีสมาชิกทั้งหมด 220 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีจำนวนสมาชิกที่มาเข้าร่วมกลุ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเริ่มมีกลุ่มคนที่ไม่ยอมรับกลุ่ม ได้เข้ามาร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มอีกด้วย และเมื่อครบปีทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มีเงินสัจจะสะสม

ทั้งสิ้น 233,574 บาท บาท นอกจากนี้ได้มีการเพิ่มสวัสดิการแก่คณะกรรมการกลุ่มรวมกัน จาก 500 บาท/12คน เป็น 700 บาท/12คน การเพิ่มสวัสดิการนั้นแม้เป็นเงินไม่มาก แต่เป็นการให้กำลังใจกับคณะกรรมการกลุ่มที่เสียสละมาทำงานให้กับทางกลุ่มเสมอมา

ในปีนี้มีกิจกรรมทั้งการออม การกู้ยืม การคืนเงิน การทำบุญ ฟังเทศน์ ทำความสะอาดสถานที่วัด ประชุมพูดคุยประจำเดือน ศึกษาดูงาน สรุปรงานประจำปี กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมกีฬาหมู่บ้านอยู่ การพบปะพูดคุยเยี่ยมเยียนตามบ้านสมาชิก กิจกรรมลอยกระทง กิจกรรมการลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา และการเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ แต่มีกิจกรรมของเครือข่ายฯ เพิ่มเข้ามาก็คือ มีการมาศึกษาดูงานจากกลุ่ม/องค์กรภายนอก ซึ่งเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการเข้าร่วมเครือข่ายฯ และในการการทำงานของกลุ่มก็ยังมีกิจกรรมกันอย่างต่อเนื่อง ถ้ามีปัญหาหรือข้อบกพร่องของการทำกิจกรรม ก็มีการช่วยกันปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดของการทำกิจกรรมดังต่อไปนี้คือ

1. การเข้ามาศึกษาดูงานจากกลุ่ม/องค์กรภายนอก จากการสัมภาษณ์ สังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมนั้น ประมาณเดือนเมษายนในปี 2550 มีคณะของเครือข่ายพระนักพัฒนาชุมชนภาคเหนือมาศึกษาดูงานที่เครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ มีการมาศึกษาเรียนกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายฯ ไม่ว่าจะเป็นการกระตุ้นความคิดของชาวบ้าน วิธีการค้นหาสาเหตุของปัญหา แนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหา กระบวนการทำงาน กิจกรรมต่างๆ ที่ทำ รวมทั้งบทบาทของผู้นำกลุ่มที่เข้าไปมีส่วนร่วมกับการทำงาน กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ โดยเฉพาะบทบาทของพระสงฆ์ ทำให้ต้องมาวางแผนการทำงานว่าจะทำอย่างไร เพราะจะมีคนมาดูงาน เมื่อพูดคุยตกลงกันภายในเครือข่ายฯ แล้ว จึงได้มีการแบ่งหน้าที่ในการเป็นวิทยากรบรรยาย และเตรียมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตัวอย่างเพื่อให้ทางคณะที่มาดูงานได้ศึกษาเรียนรู้ โดยให้แต่ละกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ในหมู่บ้านจัดทำข้อมูลเพื่อนำเสนอ และได้เลือกให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านเจดีย์แม่ครัวหมู่ที่ 3 และกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินหมู่ที่ 7 เป็นกลุ่มตัวอย่างในการมาศึกษาดูงานครั้งนี้ เนื่องจากทางเครือข่ายฯเห็นว่าทั้ง 2 กลุ่มนี้เป็นตัวอย่างที่ดี และทำงานได้เข้มแข็งดีมีพัฒนาการที่ดีมาตลอด ดังนั้นทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินจึงได้มาประชุมพูดคุยกับสมาชิกภายในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มเมื่อได้ทราบก็ต่างดีใจ และก็มี ความกระตือรือร้นที่อยากทำ จึงได้มีการแบ่งหน้าที่กันทำงาน โดยป่าเก็งคำเป็นวิทยากรในการบรรยายครั้งนี้ ถึงกระบวนการทำงานและกิจกรรมต่างๆ ที่ทำมา รวมทั้งสิ่งที่ชาวบ้านได้เรียนรู้และพัฒนาการของกลุ่มและชาวบ้าน แล้วก็ให้คณะกรรมการเตรียมข้อมูลการทำงานที่

ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นการออม การกู้ยืม การส่งคืนและค่าบำรุง(ดอกเบี้ย) กฎระเบียบและสวัสดิการต่างๆ เพื่อนำเสนอ และเป็นแนวทางให้กับคณะศึกษาดูงานได้ศึกษาเรียนรู้ให้สมาชิกเลือกตัวแทนของสมาชิกด้วยกัน เพื่อร่วมเป็นวิทยากรกับป่าเคียงคำ โดยสมาชิกได้เลือกตัวแทนมา 2 คน คือ ลุงผัด กับ แม่จวน เพราะเป็นแกนนำหลักของสมาชิกด้วยกันอยู่แล้ว และให้ตัวแทนสมาชิกได้บรรยายถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจกรรม ปัญหาอุปสรรค วิธีการแก้ไข รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสมาชิกเองเมื่อมารวมกลุ่มแล้ว เมื่อกิจกรรมเรียบร้อยก็มานั่งพูดคุยถึงกิจกรรมที่ทำไปไม่ว่าจะเป็น ได้อะไรจากการทำกิจกรรมบ้าง ปัญหาในการทำงาน ความรู้สึกที่ได้ทำกิจกรรม เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งการที่ต้องมาเป็นเจ้าภาพในการเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้บ้างนั้น ก็ทำให้การทำงานมีติดขัดและสะดุดบ้างด้วยความที่เป็นกิจกรรมแบบใหม่ที่ชาวบ้านต้องมาเป็นผู้ทำเอง ไม่เหมือนกับการไปดูงานที่อื่นด้วยความเป็นมือใหม่ทำให้เกิดความตื่นเต้น ความประหม่าในการทำงาน ในการเป็นวิทยากรบรรยายที่ยังพูดไม่คล่องและไม่เคยบรรยายในกิจกรรมใหญ่ๆ และให้คนภายนอกฟังเท่าไรนัก ท่านพระครูก็ช่วยพูดเสริมทำให้ผู้พูดบรรยายคลายความความตื่นเต้น ความประหม่าลงไปได้ ช่วยทำให้กลุ่ม/องค์กรที่มาดูงานเข้าใจมากขึ้น ทำให้การดำเนินงานสามารถดำเนินต่อไปได้ไม่หยุดชะงัก

ต่อมาหลังจากนั้น ก็มีกลุ่ม/องค์กรต่างๆ มาศึกษาดูงานกับทางเครือข่ายอยู่เป็นระยะๆ ตลอดทั้งปี ทำให้ชาวบ้านได้มีโอกาสเปิดโลกทัศน์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่ม/องค์กรภายนอกมากขึ้น

2. การรักษาสวนผลไม้ เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากกิจกรรมรณรงค์การลด ละ เลิกอบายมุขในชุมชน โดยที่ผ่านมานั้นในเรื่องของสุรา และรับตัวแทนสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ ซึ่งได้ผลดีในระดับหนึ่ง อย่างน้อยในช่วงเข้าพรรษาผู้เข้าร่วมโครงการก็มีความตั้งใจและพยายาม ลด ละ เลิกดื่มเหล้าเข้าพรรษา และได้มีการร่วมกันรักษาสวนผลไม้สวนคันทัดในช่วงเย็นกัน ซึ่งในปีนี้ก็มีการทำกิจกรรมนั้นอย่างต่อเนื่องทั้ง ลุงคม ลุงอุดม มีการกลับมาคิดและทบทวนตัวเองมากขึ้นทำให้มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปโดยลุงศรีนวล เลิกเหล้าไปเลย รวมทั้งลุงศรีนวลสูบบุหรี่อยู่แล้ว ก็มีการเลิกบุหรี่ไปด้วยภายในเวลา 2 ปี และลุงคมก็เลิกเหล้าไปเลยเช่นกัน ส่วนลุงอุดมงดเหล้าเฉพาะในช่วงเข้าพรรษา อีกทั้งสมาชิกมีการได้ยินเสียงสวนคันทัดของผู้ที่เข้าร่วมโครงการทุกเย็นในช่วงเข้าพรรษา ทำให้สมาชิกคนอื่นๆ ได้เห็น มีการนำมาพูดคุยกันในที่ประชุม และก็ถามไถ่ผู้เข้าร่วมโครงการว่าทำอะไรกันบ้าง แล้วทำได้อย่างไร แล้วเริ่มมีความสนใจต้องการลองทำดูบ้าง จึงได้มีการนำมาพูดคุยกับทางเครือข่ายฯ ทางเครือข่ายฯก็เห็นว่าเป็นโครงการที่ดี แล้วก็ได้มีการไปปรึกษา

ท่านพระครูสมุห์วิเชียร หลังจากนั้นก็ทำโครงการการรักษาอุโบสถศีลขึ้นมา โดยมีท่านพระครูเป็นแกนหลักในการช่วยในเรื่องการทำกิจกรรมทางศาสนา เพราะท่านเป็นพระสงฆ์ ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินได้นำกิจกรรมนี้มาปฏิบัติ โดยทำกิจกรรมทุกวันพระ และวันสำคัญทางศาสนา กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ทุกหมู่บ้านมีการทำกิจกรรมร่วมกันที่วัดเจดีย์แม่ครัว หมู่ที่ 3 ส่วนวันที่ทำกิจกรรมกลุ่มอยู่แล้วก็ทำต่อไป ซึ่งมีการสวดมนต์ไหว้พระ ทำสมาธิ ฟังเทศน์ ทำวัตรเช้า-เย็น เป็นการฝึกให้สมาชิกได้มีโอกาสรักษาศีล 5 ทำจิตใจให้สงบ ชัดเกลาคิดใจให้ดีขึ้น นำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายด้วย อีกทั้งได้มีโอกาสพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันทั้งในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันของคนในชุมชนได้อีกด้วย แต่ในปีแรกที่ทำกิจกรรมนี้สมาชิกบางคนก็มาสม่ำเสมอ บางคนก็มาไม่สม่ำเสมอ บางคนก็มีการมาบอกทางกลุ่มก่อนว่าทำไมถึงมาไม่ได้ ซึ่งถ้ามีเหตุผลทางกลุ่มก็เข้าใจและไม่ว่ากัน บางคนไม่มาร่วมกิจกรรมแล้วก็ไม่มาบอกกล่าว ทำให้คณะกรรมการต้องไปถามไถ่ถึงบ้าน บางคนก็มีความจำเป็นเร่งด่วน ตรงจุดนี้ทางกลุ่มก็เข้าใจได้ แต่บางคนก็ลืมบ้าง หรือไม่อยากมาบ้างก็มี คณะกรรมการก็มีการตักเตือนกันไปว่า อย่าทำอย่างนี้บ่อยเกินไป มีอะไรก็มาคุยกันพูดคุยกันได้ ในเมื่อเรามาทำงานร่วมกันแล้ว เราก็ควรเคารพการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ไม่ควรเอาเปรียบกัน ควรมาทำกิจกรรมร่วมกัน มาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าไม่พอใจอะไร ไม่ชอบ ไม่อยากทำก็บอกกันคุยกัน จะได้มาตกลงกันว่าจะทำอย่างไรกันดี โดยเฉพาะสมาชิกใหม่ที่เข้ามาจะมีปัญหาตรงนี้อยู่ประมาณ 4-5 คน แต่สำหรับการไปทำกิจกรรมร่วมกับหมู่บ้านอื่นนั้น มีปัญหาบ้างแต่ไม่รุนแรงมาก สามารถตกลงพูดคุยกันได้ เพราะเป็นคนบ้านเดียวกัน โดยเฉพาะในเรื่องของความคิดที่ไม่ตรงกัน

สำหรับการการทำงานและกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันก็ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นตามมาได้ ซึ่งในการทำงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน ก็มีปัญหาลักษณะเช่นกัน แต่ปัญหาหลายๆ อย่างก็มีการคลี่คลายลงไป ส่วนปัญหาที่ยังไม่คลี่คลาย ที่ต้องมาช่วยกันแก้ไขปัญหา ก็คือ **การทำกิจกรรม** โดยได้มีกลุ่ม/องค์กรที่มาศึกษาดูงาน ทำให้ทางเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ มีโอกาสได้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้จากภายนอกที่เข้ามาดูงาน ซึ่งต่างจากการไปดูงานที่อื่น ด้วยความเป็นมือใหม่ในการทำกิจกรรมในครั้งนี้ที่ชาวบ้านต้องเป็นผู้จัดทำเอง ก็ทำให้การทำงานมีติดขัดและสะดุดบ้าง ชาวบ้านเกิดความตื่นเต้น ความประหม่าในการทำงาน ชาวบ้านที่มาเป็นวิทยากรบรรยายนั้น บางคนยังไม่เคยเป็นผู้พูดบรรยายในกิจกรรมที่ใหญ่ๆ เคยพูดคุยแต่ในกลุ่มหรือในชุมชนของตนเอง

เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ยังพูดไม่คล่องมาก พูดติดขัดบ้าง แต่จะมีท่านพระครูช่วยอีกแรงหนึ่ง เวลาเกิดปัญหาเกิดขึ้น เมื่อชาวบ้านออกมาบรรยายพูดติดขัด ท่านก็ช่วยพูดเสริมทำให้ผู้พูดบรรยายคลายความเขินอายความตื้นตันประหม่าไปได้ ช่วยทำให้กลุ่ม/องค์กรที่มาดูงานเข้าใจมากขึ้น ทำให้การดำเนินงานสามารถดำเนินต่อไปได้ เป็นการช่วยกันแก้ปัญหาลเฉพาะหน้า แล้วจึงนำปัญหานั้นมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ส่วนในการทำกิจกรรมรักษาศาสนสถานโบสถ์ศิลนนัน ในปีแรกสมาชิกบางคนมาสม่ำเสมอ บางคนมาบ้างไม่มาบ้าง บางคนก็มีการมาบอกทางกลุ่มก่อนว่าทำไมถึงมาไม่ได้ ซึ่งถ้ามีเหตุผลทางกลุ่มก็เข้าใจและไม่ว่ากัน บางคนไม่มาร่วมกิจกรรมแล้วก็ไม่มาบอกกล่าว ทำให้คณะกรรมการต้องไปตามไล่ถึงบ้าน บางคนก็มีความจำเป็นเร่งด่วน ในลักษณะนี้ทางกลุ่มก็เข้าใจได้ แต่บางคนก็ลืมบ้าง หรือไม่อยากมาบ้างก็มี คณะกรรมการก็แก้ปัญหาด้วยการตักเตือนกันแบบกันเองไม่ได้ว่าในทางที่ไม่ดี เช่น อย่าทำอย่างนี้บ่อยเกินไป มีอะไรก็มาคุยกันพูดกันได้ ในเมื่อเรามาทำงานร่วมกันแล้ว เราก็ควรเคารพการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นไม่ควรเอาเปรียบกัน ควรมาทำกิจกรรมร่วมกัน มาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าไม่พอใจอะไรไม่ชอบ ไม่อยากทำก็บอกกันคุยกัน จะได้มาตกลงกันว่าจะทำอะไรกันดี เหล่านี้เป็นต้น โดยเฉพาะผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ของกลุ่ม ซึ่งยังไม่เข้าใจในหลักการทำงานร่วมกันของกลุ่ม ทำให้มีปัญหาตรงนี้อยู่ประมาณ 4-5 คน ส่วนการไปทำกิจกรรมของเครือข่ายฯ ร่วมกับหมู่บ้านอื่นนั้น ย่อมมีปัญหาเป็นเรื่องธรรมดาแต่ไม่รุนแรงมากนัก สามารถตกลงพูดคุยกันได้ เพราะเป็นคนบ้านเดียวกัน โดยเฉพาะในเรื่องของความคิดที่ไม่ตรงกัน บางครั้งท่านพระครูจะมาเป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ยปัญหานั้นๆ อีกด้วย

นอกจากนี้การทำกิจกรรมของกลุ่มก็จะสะสมทรัพย์สินที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันนี้ ทำให้สมาชิกกลุ่มได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นกับคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มก็จะสะสมทรัพย์สินบ้านวังขุมเงินมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น

1. การสะสมเงินและจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น กลุ่มก็จะสะสมทรัพย์สินมีเงินสะสมจำนวนเพิ่มมากขึ้นจาก 175,475 บาท เป็น 233,574 บาท และจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจาก 190 คน เป็น 220 คน ทำให้เห็นพัฒนาการในเรื่องของการออมเงินและสมาชิกที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า คนให้ความสำคัญและยอมรับการทำงานกลุ่มมากขึ้น จึงเข้ามารวมกลุ่มกัน โดยสมาชิกกลุ่มจะมีการมาออมเงินกันอย่างสม่ำเสมอดี และสมาชิกบางคนสามารถนำเงินออมตรงนี้ไปใช้จ่ายในเรื่องที่จำเป็นได้มากขึ้น เช่น มีคนนำเงินไปลงทุนทำขนมขายในหมู่บ้านและตลาดประจำตำบลแม่แฝกใหม่ เป็นการหารายได้เสริมอีกทางหนึ่ง บางคนบ้านติดงานราชการก็นำเงินออมตรงนี้มาช่วยแบ่งเบาภาระหนี้สิน นำไปจ่ายหนี้สิน

ได้ ทำให้หนี้สินลดลงจนใกล้จะหมดในอีก 2 - 3 ปี และบางคนนำเงินไปจ่ายค่าเทอมลูก ซื้อหนังสือ อุปกรณ์การเรียน ทำให้ไม่ต้องไปกู้จากที่อื่นมาเวลาไม่มีเงิน เพราะมีเงินออมอยู่ ตรงนี้ที่สามารถช่วยแบ่งเบาภาระไปได้ไม่มากนักน้อย

2. คุณธรรม ทุกวันนี้สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ร่วมกัน ตรงต่อเวลา มีสัจจะ มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ใฝ่หาซึ่งกันและกัน และรู้จักประหยัดอดออมมากขึ้น นอกจากนี้สมาชิกที่เคยคืนเงินไม่ตรงเวลา คืนไม่ครบ หรือไม่มาคืนเงินก้อนนั้น ทุกวันนี้มีการคืนเงินจนครบถ้วน และในการทำงานกลุ่มร่วมกันนั้น การที่ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์มีผู้นำที่ดี ทำงานเป็น สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้ ก็ช่วยทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ อีกทั้งผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯมีส่วนช่วยกระตุ้นทำให้สมาชิกมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นได้ ถ้ามีผู้นำที่ไม่ดีหรือทำงานไม่เป็นก็สามารถทำให้เกิดผลเสีย และการทำงานกลุ่มอาจไม่ประสบความสำเร็จนำไปสู่ความล้มเหลวได้

3. ชาวบ้านบางส่วนไม่ยอมรับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ โดยกลุ่มคนที่ไม่ยอมรับ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ บางส่วนได้มีการมาเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มประมาณ 10 คน เพราะได้มีการเข้ามาพูดคุยกันมากขึ้น เรื่องไหนที่ไม่เข้าใจกัน ก็มีการปรับความเข้าใจกันและอธิบาย ให้เข้าใจการทำงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ลดอคติลงและมองกลุ่ม สัจจะสะสมทรัพย์ฯ ในแง่ดีมากขึ้น จึงได้มาเข้าร่วมกลุ่ม อีกทั้งญาติพี่น้องก็มีส่วนที่ทำให้คน เหล่านี้ค่อยๆ เข้าใจกลุ่มมากขึ้นเช่นกัน โดยการให้ข้อมูล เล่าถึงการมาทำกิจกรรมต่างๆ กับ กลุ่มแล้ว ได้อะไรบ้าง จึงยังเป็นตัวเสริมทำให้คนเหล่านั้นเข้าใจและเข้าร่วมกลุ่มสัจจะสะสม ทรัพย์ฯ มาจนถึงทุกวันนี้

4. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ ทำให้มี โอกาสการเรียนรู้ต่างๆ เข้ามาในชุมชนมากขึ้น ซึ่งในปีนี้ประมาณเดือนเมษายนมีการเข้ามา ศึกษาดูงานจากกลุ่ม/องค์กรภายนอก นั่นก็คือมีคณะของเครือข่ายพระนักพัฒนาชุมชน ภาคเหนือมาศึกษาดูงานที่เครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ มีการมาศึกษา เรียนกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายฯ รวมทั้งบทบาทของผู้นำกลุ่มที่เข้าไปมี ส่วนร่วมกับกระบวนการทำงานกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ โดยเฉพาะบทบาทของพระสงฆ์ใน การลงมาทำงานพัฒนา จึงได้มีการเตรียมการทำงานและเลือกให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ บ้านเจดีย์แม่ครัวหมู่ที่ 3 และกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินหมู่ที่ 7 เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการมาศึกษาดูงานครั้งนี้ เนื่องจากทางเครือข่ายฯเห็นว่าทั้ง 2 กลุ่มนี้เป็นตัวอย่างที่ดี และ ทำงานได้เข้มแข็งมีพัฒนาการที่ดีมาตลอด ต่อมาหลังจากนั้น ก็มีกลุ่ม/องค์กรต่างๆ มาศึกษา

ดูงานกับทางเครือข่ายอยู่เป็นระยะๆ ตลอดทั้งปี ทำให้เครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่กลายเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ อีกทั้งชาวบ้านได้มีโอกาสเปิดโลกทัศน์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่ม/องค์กรภายนอกมากขึ้น รวมทั้งเรียนรู้ถึงการเป็นผู้ให้ความรู้แก่กลุ่ม/องค์กรต่างๆ ที่มาศึกษาดูงาน ได้ฝึกทักษะการทำงานมากขึ้น และนำศักยภาพที่มีอยู่ออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

นอกจากนี้ยังมีการจัดทำโครงการในเรื่องการรักษาอุโบสถศีลขึ้นมา ซึ่งเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากกิจกรรมรณรงค์การลด ละ เลิก อบายมุขในชุมชน โดยที่ผ่านมานั้นในเรื่องของสุรา และรับตัวแทนสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ ซึ่งได้ผลดีในระดับหนึ่ง ในช่วงเข้าพรรษาผู้เข้าร่วมโครงการก็มีความตั้งใจและพยายาม ลด ละ เลิกดื่มเหล้าเข้าพรรษา และได้มีการร่วมกันรักษาศีล ซึ่งในปีนี้ก็มีการทำกิจกรรมนี้อย่างต่อเนื่องเช่นกัน ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ว่าจะเป็น ลูกศรินวล ลูกคม ลูกอุดม ได้มีการกลับมามีคิดและทบทวนตัวเองมากขึ้น ทำให้มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป โดยลูกศรินวล เลิกเหล้าไปเลย รวมทั้งลูกศรินวลสูบบุหรี่อยู่แล้ว ก็มีการเลิกบุหรี่ได้ภายในเวลา 2 ปี ซึ่งลูกศรินวลกล่าวว่า “รู้สึกว่าคุณเองมีความสุขเพิ่มขึ้น ทำงานหนักได้มากขึ้น จากที่เคยทำงานหนักก็ทำไม่ได้นาน จากที่เคยโอบ่อๆ เพราะไม่สูบบุหรี่ ก็ดีขึ้นไม่ไอ และได้มาคิดถึงเงินที่ใช้ไปในการซื้อเหล้า ซื้อบุหรี่ ไม่ใช่จำนวนน้อยโดยเฉพะาบุหรี่ เพราะจะติดบุหรี่มาก เหล้าไม่เท่าไรกินบ้างเป็นครั้งคราว พอได้คิดมากขึ้นก็เริ่มเสียดายเงิน ก็ค่อยๆ เลิกเหล้า บุหรี่มาจนถึงทุกวันนี้ ทำให้มีเงินเก็บในครอบครัวมากขึ้น สามารถนำเงินไปใช้จ่ายสิ่งที่จำเป็นได้ จากที่บางทีเงินไม่พอก็ไปยืมญาติพี่น้องบ้าง กู้จากที่อื่นบ้าง ก็ได้นำเงินส่วนที่ไม่ได้นำไปซื้อเหล้า บุหรี่ มาใช้ได้ การยืมเงินญาติพี่น้องและที่อื่นก็ลดลง ความสัมพันธ์ในครอบครัวและญาติพี่น้องก็ดีขึ้น แม่บ้านหรือภรรยาและลูกก็มีความสุข ประทับใจกับการที่ได้มาทำกิจกรรมกับทางกลุ่มมากๆ ที่ทำให้ครอบครัวดีขึ้นได้แล้วลูกก็เป็นรองประธานกลุ่มสัจจะฯ ต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สมาชิกกลุ่มเขาถึงจะเคารพนับถือเรา เชื่อใจเรา” และลูกคมก็เลิกเหล้าไปเลยเช่นกัน โดยลูกคมเล่าว่า “แต่ก่อนลูกกินเหล้ามาก กินเกือบทุกวัน ตกเย็นมาก็กินแล้ว กินเสร็จก็ทะเลาะกับแม่บ้าน ค่าลูก ลูกก็ไม่ค่อยเข้าหา เจอหน้าพ่อก็เมินหน้าหนี ครอบครัวไม่มีความสุขเท่าไร บางครั้งกินเหล้าก็ไปทะเลาะกับเพื่อนบ้าน ก็ทำให้ไม่ถูกกัน เคยคิดจะเลิกเหล้าแต่ทำไม่ได้สักที พอมาเข้ากลุ่มสัจจะฯ ทางกลุ่มมีโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา แม่บ้านก็เห็นด้วยกับโครงการนี้ทันที และบอกกับลูกว่าให้ลองเข้าโครงการนี้ดู เพื่อนๆ ญาติพี่น้องก็เห็นด้วย ลูกด้วยความอยากเลิกเหล้ามานานแต่ทำไม่ได้สักที ก็เลยไปเข้าร่วมโครงการ เริ่มจากช่วงเข้าพรรษา ได้มีการนั่งสมาธิสวดมนต์ไหว้พระ ฟังเทศน์ พระก็จะมาเทศน์สอน ทำให้ได้คิดตามที่พระสอน แล้วฝึกหัดทำ

จิตใจให้สงบก็รู้สึกดี พอหลังจากนั้นลูกก็พยายามลดเหล้าลง พอมาปีนี้ลูกก็เลิกได้ ครอบครัวดีขึ้น ไม่ทะเลาะกัน ลูกก็กล้าเข้าหา ความสัมพันธ์กับครอบครัวญาติพี่น้องดีขึ้น เงินกินเหล้าก็เอามาซื้อของอย่างอื่นได้มากขึ้น ลูกว่าคนเราถ้าคิดจะทำอะไรสักอย่างก็ทำได้ถ้าเราตั้งใจจะทำ แล้วก็ยังได้ทางกลุ่มสนับสนุนอีก ก็ยังเป็นตัวช่วยได้เยอะทีเดียว” ส่วนลูกอุดมจะจดเล้าเจเพาะในช่วงเข้าพรรษาและวันพระ โดยลูกอุดมเล่าว่า “ลูกยังมีเพื่อน มีสังคม ทำให้เลิกยาก แต่ก็พยายามจะเลิก ก็เริ่มด้วยการงดเหล้าช่วงเข้าพรรษาก่อนก็ทำได้ พอเข้าปีนี้ลูกก็งดเหล้าวันพระด้วย ค่อยๆ ทำไป ก็รู้สึกดีขึ้นกับตัวเองที่มีความพยายามทำอะไรสักอย่างให้ดี ครอบครัวเองก็เห็นด้วย คอยสนับสนุน ลูกก็มีกำลังใจมากขึ้น และจะพยายามทำต่อไป” ทำให้สมาชิกคนอื่นๆ ได้เห็น มีการนำมาพูดคุยกันในที่ประชุม และก็ถามไถ่ผู้เข้าร่วมโครงการว่าทำอะไรกันบ้าง แล้วทำได้อย่างไร แล้วเริ่มมีความสนใจต้องการลองทำดูบ้าง จึงได้มีการทำโครงการการรักษาอุโบสถศีลขึ้นมา โดยทำกิจกรรมทุกวันพระ และวันสำคัญทางศาสนา กลุ่มก็จะสะสมทรัพย์ทุกหมู่บ้านมีการทำกิจกรรมร่วมกันที่วัดเจดีย์แม่ครัว ซึ่งมีการสวดมนต์ไหว้พระ ทำสมาธิ ฟังเทศน์ ทำวัดเช้า – เย็น เป็นการฝึกให้สมาชิกได้มีโอกาสรักษาศีลขัดเกลาจิตใจให้ดีขึ้น นำหลักธรรมคำสอนมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ไม่ว่าจะเป็นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายๆ และยังได้มีโอกาสพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันกับคนนอกหมู่บ้านมากขึ้น เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันของคนในชุมชนและนอกชุมชนได้อีกด้วย

การทำงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินจนถึงปัจจุบันนี้ มีพัฒนาการในด้านต่างๆ มากขึ้น รู้จักการทำงานแบบมีส่วนร่วม รู้จักแสดงความคิดเห็นมากขึ้น สามารถดูแลกลุ่มและคนภายในกลุ่มได้เป็นอย่างดี ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ก็ลดลงไปได้มาก ถ้ามีปัญหาหรือข้อบกพร่องอะไร ก็มีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ไม่ปล่อยให้ปัญหานั้นผ่านไป แต่สำหรับบางปัญหาที่ยังแก้ไขไม่ได้หมด ก็เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จากการช่วยกันแก้ปัญหา และทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มีการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอทั้งการออม การกั๊ยืม การคืนเงิน การทำบุญ ฟังเทศน์ ทำความสะอาดสถานที่วัด ประชุมพูดคุยประจำเดือน ศึกษาดูงาน สรุปงานประจำปี กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมกีฬาหมู่บ้านอยู่ การพบปะพูดคุยเยี่ยมเยียนตามบ้านสมาชิก กิจกรรมลอยกระทง กิจกรรมการลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา และการเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ แต่จะมีกิจกรรมส่วนหนึ่งที่เพิ่มเข้ามาในกลุ่มก็คือ การเข้ามาศึกษาดูงานจากกลุ่ม/องค์กรภายนอก และการรักษาอุโบสถศีล ซึ่งเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการเข้าร่วมเครือข่ายๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ทั้งจากภายในชุมชนและนอกชุมชน เป็นการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และกลุ่มให้ดีขึ้นอีกด้วย

ตาราง 2 จำนวนสมาชิกและเงินสะสมจะสะสมแต่ละปี ตั้งแต่ปี 2547 – 2550

ปีพุทธศักราช	จำนวนสมาชิก (คน)	ร้อยละ เมื่อเทียบกับปี 2550	เงินสะสมจะสะสม (บาท)	ร้อยละ เมื่อเทียบกับ ปี 2550
2547	75	34.09%	62,575	26.79%
2548	152	69.09%	152,018	65.08%
2549	190	86.36%	175,475	75.13%
2550	220	100.00%	233,574	100.00%

เมื่อนำจำนวนสมาชิกในแต่ละปีมาเปรียบเทียบกับปี 2550 แสดงให้เห็นว่าจำนวนสมาชิกได้เพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี ตั้งแต่ 34.09% จนถึง 100% ในปี 2550 ตามลำดับ และนำเงินสะสมจะสะสมของสมาชิกในแต่ละปีมาเปรียบเทียบกับปี 2550 แสดงให้เห็นว่าเงินสะสมจะสะสมของสมาชิกได้เพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี ตั้งแต่ 26.79% จนถึง 100% ในปี 2550 ตามลำดับ

จะเห็นว่ากลุ่มสะสมทรัพย์ฯ ปัจจุบันมีสมาชิก 220 คน มีเงินสะสมจะสะสม 233,574 บาท แม้ว่าสมาชิกกลุ่มสะสมทรัพย์ฯ บ้านวังขุมเงินในรุ่นแรกจะมี 75 คน และมีเงินสะสมจะสะสมในปีแรก 62,575 บาท ซึ่งทางกลุ่มมีการให้บริการเงินกู้ทันทีในวันที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ทำให้สมาชิกเห็นประโยชน์จากการเป็นสมาชิกทันที ชูใจให้ชาวบ้านเข้ามาเป็นสมาชิกมากขึ้น หลังจากนั้นก็สอดแทรกธรรมะต่างๆ เข้าไป เพราะไม่ต้องการให้เนื้อหาการออมกลายเป็นแต่เรื่องเงิน เนื่องจากคนที่ออมเงินนั้นสำคัญกว่าเงินที่ออม เงินเป็นเพียงหนทางเท่านั้น แต่คนเป็นเป้าหมาย อีกทั้งทุกคนก็มีโอกาสได้เข้ามาเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม และได้มีการบริหารจัดการกลุ่มและกระบวนการทำงานที่เป็นขั้นตอนได้เป็นอย่างดี มีการมาออมเงิน ส่งเงินกู้คืนอย่างสม่ำเสมอ แม้จะมีการปรับกฎระเบียบปรับการทำงานให้เหมาะสมกับกลุ่ม สมาชิกก็มีการปรับตัวในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เป็นแนวทางร่วมกันของกลุ่มด้วยดีเสมอมา ทำให้กลุ่มมีพัฒนาการมากขึ้น มีสมาชิก และเงินสะสมจะสะสมเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

2.3 การเจริญเติบโตของกลุ่ม (การขยายกลุ่ม / การบำรุงรักษา)

ปัจจุบันกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินเป็นที่รู้จักในกลุ่มชาวบ้าน และกลุ่มหมู่บ้านอื่นๆ ในตำบลแม่แฝกใหม่ทั้ง 14 หมู่บ้าน ซึ่งมีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ 12 หมู่บ้าน รวมถึงกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินด้วย มารวมกันเป็นเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ ได้มีการเวียนกันไปแต่ละกลุ่มประชุมทุกเดือน เช่นเดือนนี้ไปประชุมที่หมู่ที่ 1 อีกเดือนไปหมู่ที่ 2 เพื่อเน้นในการรู้จักกัน แลกเปลี่ยนความเห็น ความรู้ต่างๆ ที่นำมาช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ และสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ หมุนเวียนกันไปตามหมู่บ้านจนครบ นอกจากนี้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการสนับสนุนการทำกิจกรรมของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ เป็นระยะ ทำให้ทั้งกลุ่มและสมาชิกกลุ่มมีการพัฒนาและประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นความคิด กระบวนการทำงาน การทำงานร่วมกัน คุณธรรมต่างๆ เป็นต้น จนกลายเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ดูงานของกลุ่ม/องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

เครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ มีจุดเริ่มต้นในปี 2545 โดยการนำของพระครูสมุห์วิเชียร คุณธมโม ได้ ขับเคลื่อนงานทำให้เกิดกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ กลุ่มแรก คือ หมู่ที่ 3 บ้านเจดีย์แม่ครัว ซึ่งเป็นองค์กรการเงินและการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกกลุ่ม ซึ่งมีพัฒนาการเป็นแบบอย่างแก่หมู่บ้านใกล้เคียง ทำให้เกิดความพยายามในการรวมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ในช่วงปี 2546 – 2548 รวมจำนวน 12 กลุ่ม/หมู่บ้าน ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ โดยมีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินเป็นหนึ่งในเครือข่ายฯ และได้เข้าร่วมเครือข่ายฯ ในปี 2548 มีการประชุม/แลกเปลี่ยนกันทุกวันเสาร์สุดท้ายของทุกเดือน มีกิจกรรมต่างๆ ที่ทำร่วมกัน โดยเฉพาะในวันประชุม คือ

1. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาาร่วมกัน ของคณะกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ แต่ละกลุ่ม

2. ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางต่างๆ ในการพัฒนาชุมชน

3. กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ แต่ละกลุ่มจะนำเงินมาฝากสะสมไว้ที่คณะกรรมการส่วนกลาง เพื่อเป็นเงื่อนไขในการช่วยเหลือดูแลกัน คือ

- ถ้ากลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์กลุ่มใด มีเงินไม่เพียงพอให้สมาชิกกู้ยืม สามารถขอกู้ยืมจากส่วนกลางได้ ถ้าส่วนกลางมีเงินไม่เพียงพอ จะช่วยประสานกู้ยืมกับกลุ่มฯ ที่มีเงินเหลือมากพอมาจัดสรรให้

- คณะกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ทุกกลุ่มจะได้รับสวัสดิการช่วยเหลือ ยามเจ็บ ตาย หรือประสบภัยต่างๆ จากส่วนกลาง

4. ร่วมกันจัดทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น พิธีรดน้ำดำหัว ในประเพณีสงกรานต์ การรักษาอุโบสถศีล การศึกษาดูงาน การลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา เป็นต้น

จากเวทีประชุม/สัมมนา บางเดือนก็ได้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เสริมสร้าง อุดมการณ์ กำลังใจ วิสัยทัศน์ในการแก้ไขปัญหาคณะกรรมการเครือข่าย สัจจะสะสมทรัพย์ที่ร่วมเวทีประชุม/สัมมนาอย่างต่อเนื่อง เกิดความเข้าใจ ในการที่จะสร้าง หรือพัฒนาชุมชนให้อยู่เย็นเป็นสุขอย่างนั้น ต้องไปเกี่ยวข้องกับทุกปัญหา และกลุ่มคนทุกเพศ ทุกวัย ในชุมชน ดังนั้น เมื่อทำเรื่องใด ไปเกี่ยวข้องกับ กลุ่มคน/กลุ่มงานใด ทางเครือข่ายกลุ่ม สัจจะสะสมทรัพย์ฯ ก็เชิญตัวแทนแกนนำกลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องมาร่วมหารือ และร่วม ดำเนินการด้วย เช่น กลุ่มแม่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจาก โรคเอดส์ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อนามัย เยาวชน ชมรมกีฬา ประธานสภาวัฒนธรรม กลุ่มอาชีพ พระสงฆ์ ภายหลังมีกำนัน นายกเทศมนตรี

จากการได้ร่วมกันหารือและทำกิจกรรมต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง ตัวแทนแกนนำกลุ่ม องค์กรต่างๆ ต่างมีความพึงพอใจยินดีเข้าร่วมการประชุม/สัมมนาเป็นประจำทุกเดือน ดังนั้น จึงได้เปลี่ยนชื่อจาก “เครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่” เป็น “เครือข่ายกลุ่ม องค์กรชุมชนตำบลแม่แฝกใหม่” เมื่อปี 2549 เพื่อให้สาธิตารณะกับกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่เข้าร่วม เวทีประชุมประจำเดือน นอกเหนือจากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ และนิกรจากแต่ละกลุ่มตัวแทน แกนนำกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชนแล้ว ยังมีผู้มีจิตอาสา ที่สนใจในการทำงานพัฒนาชุมชนเข้า มาร่วมเวทีประชุม/สัมมนา และร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่ายฯ อย่างต่อเนื่อง และ เป็นกำลังในการขับเคลื่อนงานที่สำคัญ

เครือข่ายกลุ่มองค์กรชุมชนตำบลแม่แฝกใหม่ ไม่ใช่องค์กร ไม่ใช่กลุ่มคน แต่เป็นเวที ในการประชุม สัมมนา ประสานความร่วมมือร่วมใจ ในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกัน รับผิดชอบ ในการดำเนินงาน/กิจกรรม/โครงการ เพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหา การพัฒนาที่ผ่าน การหารือ และตกลงกันในเวทีประชุมเครือข่ายกลุ่มองค์กรชุมชนตำบลแม่แฝกใหม่

นอกจากนี้ทางเครือข่ายฯมีรูปแบบของการจัดสวัสดิการแก่ชุมชนในตำบล แม่แฝกใหม่ นอกเหนือจากความเป็นปกติในชุมชน เช่น ฌาปนกิจศพ สวัสดิการสาธารณสุขที่ ได้จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จากศิลปวัฒนธรรมประเพณี ที่เอื้อต่อการมีคุณภาพ

ชีวิตที่ดีแล้ว โดยใช้เงินเป็นเครื่องมือในการดึงคนเข้ามาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ยังมีการจัดสวัสดิการเพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้กับคนทำงานอีกด้วย เช่น

กองทุนสวัสดิการระดับตำบล มีกิจกรรมดำเนินการ คือ

- มีการเชื่อมประสานกับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ และกลุ่มสวัสดิการด้านอื่นๆ เป็นเครือข่ายระดับตำบล มีการประชุมแลกเปลี่ยนสร้างพัฒนาการร่วมกัน และแต่ละกลุ่มจะนำเงินมาฝากที่กองทุนกลุ่มละ 100 บาท/เดือน

- จัดตั้งกองทุนสวัสดิการวันละ 1 บาท จ่ายสวัสดิการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ให้กับ

- 1) สมาชิกสวัสดิการวันละ 1 บาท
- 2) คนทำงานอาสาสมัครของเครือข่ายฯ โดยไม่ต้องออม
- 3) แกนนำกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ระดับตำบลฯ ที่มีส่วนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของเครือข่ายฯ โดยไม่ต้องออม
- 4) แกนนำกลุ่มองค์กร ระดับหมู่บ้านที่สมาชิกกลุ่ม เป็นผู้ออกให้เดือนละ 10 บาท ได้สวัสดิการเท่ากับอาสาสมัคร และแกนนำระดับตำบลฯ

- สวัสดิการการกู้ยืม

1) สำหรับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ที่เป็นสมาชิกเครือข่ายฯ ให้กู้ยืมในนามของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ

2) สำหรับผู้ใหญ่บ้านที่เป็นคณะกรรมการ และมีการช่วยเหลือกิจกรรมของกลุ่มมาอย่างต่อเนื่อง

ในเบื้องต้นการดำเนินงานต่างๆ อาศัยทรัพยากรสนับสนุนในชุมชน อาศัยความเสียสละทั้งส่วนตัวของผู้ทำงาน และความศรัทธาของประชาชน ที่มีต่อวัดและศาสนา และงบประมาณสนับสนุนของเครือข่ายฯ พระสงฆ์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก

หลังจากที่ท่านพระครูสมุห์วิเชียร ได้มีประสบการณ์การทำงานด้านศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และการทำงานด้านเอดส์ ทำให้ได้มีโอกาส ได้เข้าร่วมเวทีเรียนรู้การพัฒนาต่างๆ ทั้งภาครัฐฯ ภาคศาสนา ภาคประชาชน และภาคเอกชน ทำให้ได้เรียนรู้ที่จะทำและเสนอโครงการขอการสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานแต่ละประเด็น กอปรกับการทำงานพัฒนาชุมชนในยุคปัจจุบัน มีความจำเป็นที่ต้องใช้เงินสนับสนุน ดังนั้นเมื่อมีโอกาสทางท่านพระครูสมุห์วิเชียรฯ คณะกรรมการกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม รวมถึงเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ จึงได้เสนอทำโครงการขอการสนับสนุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ

นอกชุมชน และความร่วมมือจากกลุ่มองค์กรต่างๆ ทั้งภายในชุมชน และนอกชุมชน อาทิ เครือข่ายพระนักพัฒนาชุมชนภาคเหนือ เช่น โครงการศึกษาดูงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ และเครือข่ายฯ สำนักงานควบคุมโรค เช่น งานด้านเอดส์ สำนักงานสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า เช่น โครงการลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา โครงการ ศูนย์ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตในชุมชนเครือข่ายศาสนา เช่น โครงการรักษาอุโบสถศีล เป็นต้น

การเสนอโครงการ และการดำเนินงาน ถ้าใช้เงินเป็นหลัก หรือใช้จ่ายเงินตามเงื่อนไขที่ เสนอโครงการ อาจทำให้ไม่เพียงพอ และอาจทำลายวัฒนธรรมความร่วมมือในชุมชน ดังนั้น การใช้เงินจึงต้องระมัดระวัง เพราะอาจสร้างความอ่อนแอให้กับเครือข่ายฯ หรือชุมชน ซึ่งมีการใช้งบประมาณตามความเหมาะสมที่เกี่ยวกับเรื่องวิถีชุมชน เช่น ค่าอาหาร-อาหารว่าง ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าสถานที่ ค่าอุปกรณ์ในการประชุม เป็นต้น

ซึ่งในการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายนั้น ทำให้สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน ได้มีโอกาสพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากทั้งภายในและภายนอกชุมชน ได้เรียนรู้การทำงานแบบมีส่วนร่วม ในการกระตุ้นความคิดของชาวบ้าน สร้างความเข้าใจในการทำงาน รู้จักค้นหาสาเหตุของปัญหาและวิธีการในการแก้ปัญหา ผ่านกระบวนการทำงาน และกิจกรรมต่างๆ ที่ทำเพื่อให้สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้มาพัฒนาตนเอง ครอบครัว และกลุ่มให้ เป็นไปในทางที่ดีขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาให้คนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ร่วมกัน ตรงต่อเวลา มีสัจจะ มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ใ้วางซึ่งกันและกัน และรู้จักประหยัคคอดออมมากขึ้น เหล่านี้ เป็นต้น

จากการทำงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน ทำให้เห็นถึงกระบวนการ ดำเนินงานของกลุ่ม ที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ของสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อนำไปสู่ ความเข้มแข็งของกลุ่มไม่ว่าจะเป็น การสร้างฐานในการรวมกลุ่ม เป็นการกระตุ้นให้สมาชิก ตระหนักรับรู้ปัญหา เกิดความสนใจในการเข้าร่วมกลุ่ม โดยการกระตุ้นให้สมาชิกเห็น ความจำเป็นในการเข้าร่วมกลุ่ม ต่อมาก็มีการกระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่ม โดยเริ่มจาก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากนั้นจึงพัฒนาสู่การดำเนินกิจกรรมกลุ่ม เพื่อดำเนินงานตามเป้าหมาย ที่กลุ่มได้กำหนดไว้ มีการกระตุ้นให้เกิดการคิดค้นแนวทางแก้ไขปัญหา สนับสนุนให้กลุ่ม ดำเนินกิจกรรมตามแนวทางที่วางไว้ รวมถึงการสนับสนุนการเรียนรู้ด้านต่างๆ ให้แก่สมาชิก กลุ่ม จากนั้นจึงมีการพัฒนาจากระดับกลุ่มไปสู่การเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นเป็นเครือข่ายกลุ่ม สัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ มีการกระตุ้นให้เห็นความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย

และการพัฒนาความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันเป็นเครือข่ายอีกด้วย รวมทั้งเสริมสร้างการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จต่อไปยิ่งขึ้น

ตาราง 3 สรุปข้อมูลพัฒนาการการบริหารจัดการของกลุ่มัจจะสหกรณ์บ้านวังขุมเงิน

ปี (พุทธศักราช)	จำนวน สมาชิก	จำนวนเงิน	กิจกรรมออมทรัพย์	กิจกรรมส่งเสริม
ปีที่ 1 (พ.ศ.2547)	75	62,575	<ul style="list-style-type: none"> - ฝากเงิน 10 - 100 บาท - กู้เงินพิจารณาตามหุ้นที่มี แต่ไม่เกิน 5,000 บาท - การใช้เงินกู้คืน ดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาท - สวัสดิการเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล 100 บาท/วัน/คน แต่ไม่เกิน 5 วัน - สวัสดิการผู้เสียชีวิตจะซื้อข้าวของเครื่องใช้ไปช่วยงาน - ทำบัญชีเงินฝาก – เงินกู้ยืม - ทำรายงานสรุปประจำปี - ปันผลประจำปี - ศึกษาดูงานกลุ่มตัวอย่าง คือ บ้านสามขา ตำบล หัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำบุญ - ฟังเทศน์ - ทำความสะอาดสถานที่วัด - ด้านกีฬา คือ การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน - จัดงานประเพณีสงกรานต์
ปีที่ 2 (พ.ศ.2548)	152	152,018	<ul style="list-style-type: none"> - ฝากเงิน 10 - 100 บาท - กู้เงินพิจารณาตามหุ้นที่มี แต่ไม่เกิน 5,000 บาท - การใช้เงินกู้คืน ดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาท 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำบุญ - ฟังเทศน์ - ทำความสะอาดสถานที่วัด - ด้านกีฬา คือ การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน

ปี (พุทธศักราช)	จำนวน สมาชิก	จำนวนเงิน	กิจกรรมออมทรัพย์	กิจกรรมส่งเสริม
			<ul style="list-style-type: none"> - สวัสดิการเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล 150 บาท/วัน/คน แต่ไม่เกิน 5 วัน - สวัสดิการผู้เสียชีวิต 500 บาท/ศพ - สวัสดิการคณะกรรมการ 250 บาท/11คน - สวัสดิการกิจกรรมอื่นๆ - ทำบัญชีเงินฝาก – เงินกู้ยืม - ประชุมพูดคุยประจำเดือน - ทำรายงานสรุปประจำปี - ปันผลประจำปี - ศึกษาดูงานกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มอัครเมืองน่าน จังหวัดน่าน 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดงานประเพณีสงกรานต์ และลอยกระทง - การพบปะพูดคุยเยี่ยมเยียนสมาชิกตามบ้าน - เข้าร่วมเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่
ปีที่ 3 (พ.ศ.2549)	190	175,475	<ul style="list-style-type: none"> - ฝากเงิน 10 - 100 บาท - กู้เงินพิจารณาตามหุ้นที่มี แต่ไม่เกิน 5,000 บาท - การใช้เงินกู้คืน ดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาท - สวัสดิการเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล 200 บาท/วัน/คน แต่ไม่เกิน 5 วัน - สวัสดิการผู้เสียชีวิต 500 บาท/ศพ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำบุญ - ฟังเทศน์ - ทำความสะอาดสถานที่วัด - ด้านกีฬา คือ การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน - จัดงานประเพณีสงกรานต์ และลอยกระทง

ปี (พุทธศักราช)	จำนวน สมาชิก	จำนวนเงิน	กิจกรรมออมทรัพย์	กิจกรรมส่งเสริม
			<ul style="list-style-type: none"> - สวัสดิการคณะกรรมการ 500 บาท/12คน - สวัสดิการกิจกรรมอื่นๆ - ทำบัญชีเงินฝาก – เงินกู้ยืม - ประชุมพูดคุยประจำเดือน - ทำรายงานสรุปประจำปี - ปันผลประจำปี - ศึกษาดูงานกลุ่มตัวอย่าง สหกรณ์การเกษตรหมู่บ้าน สหกรณ์ ตำบลบ้านสหกรณ์ กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - การพบปะพูดคุย เยี่ยมเยียนสมาชิก ตามบ้าน - เป็นสมาชิก เครือข่ายกลุ่ม สัจจะสะสมทรัพย์ ตำบลแม่แฝกใหม่ - กิจกรรมลด ละ เลิกเหล้า เข้าพรรษา
ปีที่ 4 (พ.ศ.2550)	220	233,574	<ul style="list-style-type: none"> - ฝากเงิน 10 - 100 บาท - กู้เงินพิจารณาตามหุ้นที่มี แต่ไม่เกิน 5,000 บาท - การใช้เงินกู้คืน ดอกเบี้ย ร้อยละ 2 บาท - สวัสดิการเจ็บป่วยนอน โรงพยาบาล 250 บาท/วัน/คน แต่ไม่เกิน 5 วัน - สวัสดิการผู้เสียชีวิต 500 บาท/ศพ - สวัสดิการคณะกรรมการ 700 บาท/12คน - สวัสดิการกิจกรรมอื่นๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำบุญ - ฟังเทศน์ - ทำความสะอาด สถานที่วัด - ด้านกีฬา คือ การแข่งขันกีฬา ฟุตบอล - จัดงานประเพณี สงกรานต์ และ ลอยกระทง - การพบปะพูดคุย เยี่ยมเยียนสมาชิก ตามบ้าน

ปี (พุทธศักราช)	จำนวน สมาชิก	จำนวนเงิน	กิจกรรมออมทรัพย์	กิจกรรมส่งเสริม
			<ul style="list-style-type: none"> - ทำบัญชีเงินฝาก – เงินกู้ยืม - ประชุมพูดคุยประจำเดือน - ทำรายงานสรุปรายประจำปี - ปันผลประจำปี - เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นสมาชิก เครือข่ายกลุ่ม สัจจะสะสมทรัพย์ ตำบลแม่แฝกใหม่ - กิจกรรมลด ละ เลิกเหล้า เข้าพรรษา - กิจกรรมรักษา อุโบสถศีล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตาราง 4 สรุปปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไขของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน

ปี (พุทธศักราช)	ปัญหาอุปสรรค	วิธีการแก้ไข
ปีที่ 1 (พ.ศ.2547)	<ul style="list-style-type: none"> - การบริหารจัดการกลุ่มไม่ลงตัว มีความซ้ำซ้อนในการทำงาน - สมาชิกไม่เข้าใจในหลักการกลุ่ม บางส่วนไม่เข้าร่วมหรือเข้าร่วมกิจกรรมไม่สม่ำเสมอ ส่งเงินกู้คืนช้า 3 ราย และใช้เวลาทำกิจกรรมประจำเดือนมากเกินไป ทำให้รบกวนเวลาครอบครัว - ข้อจำกัดในด้านความคิดของคน สมาชิกบางคนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับกลุ่ม บางคนต้องการมากู้ยืมอย่างเดียว หรือกู้ให้ได้มากๆ เมื่อไม่พอใจก็ลาออกจากกลุ่ม - สมาชิกไม่กล้าแสดงความคิดเห็น - ชาวบ้านบางส่วนไม่ยอมรับกลุ่ม มีการกล่าวร้าย เสียคดีต่างๆ มีการดึงสมาชิกให้ลาออกจากกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยเหลือกันทำงานแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน และผู้นำช่วยเป็นที่เลียงและให้คำแนะนำ - ผู้นำ คณะกรรมการเอาจริงเอาจัง เต็มภาคในการทำงาน ยึดหยุ่นในสิ่งที่ควรยึดหยุ่น - มีการพูดคุยซักเดือน ไม่สามารถให้สิทธิกับใครกู้เงินเป็นพิเศษ ทุกคนมีสิทธิเท่ากัน กฎระเบียบมีอยู่ ควรจะทำตาม ถ้ามีคนจะลาออกก็ยินดีให้ออก แต่ออกทันทีไม่ได้ ให้แจ้งล่วงหน้า 1 เดือน - พูดคุยสอบถามความคิกเห็นเวลาประชุม และให้สมาชิกพูดคุยกันเอง แล้วให้ตัวแทนเป็นผู้พูดคุยรวมทั้งพบปะเยี่ยมเยียนสมาชิกตามบ้าน - พิสูจน์การทำงานให้เห็น ประจักษ์ว่าโปร่งใส โดยมีผู้ตรวจสอบการทำงานเสมอ และทำให้ดูว่าทำงานเพื่อส่วนรวมจริง ไม่ท้อและล้มเลิกกลางคัน

ปี (พุทธศักราช)	ปัญหาอุปสรรค	วิธีการแก้ไข
ปีที่ 2 (พ.ศ.2548)	<p>- การบริหารจัดการกลุ่ม มีปัญหาเรื่องการทำบัญชี</p> <p>- ชาวบ้านบางส่วนไม่ยอมรับกลุ่ม จะเป็นกลุ่มเดิมๆ ก็ยังมีการว่ากล่าวอยู่ แต่ไม่มากเท่าปีแรก</p> <p>- สมาชิกบางส่วนไม่เข้าใจในหลักการกลุ่ม ไม่ตรงต่อเวลา มาทำกิจกรรมช้า มาไม่สม่ำเสมอ หรือไม่มา โดยเฉพาะสมาชิกที่เข้ามาใหม่ และส่งเงินกู้คืนช้า 2 ราย ส่งผลกระทบต่อสมาชิกกลุ่ม</p> <p>- ข้อจำกัดในด้านความคิดของคน สมาชิกบางคนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม หวังแต่จะมากู้เงินอย่างเดียว ไม่ได้คิดมาทำกิจกรรมกับกลุ่ม โดยเฉพาะสมาชิกที่เข้ามาใหม่ เมื่อไม่พอใจก็ลาออกจากกลุ่ม</p>	<p>- คณะกรรมการช่วยกันทำบัญชีอย่างละเอียดรอบครอบ ช่วยกันตรวจสอบ และให้กรรมการตรวจสอบอาวุโสตรวจสอบอีก</p> <p>- พิสูจน์การทำงานให้เห็นประจักษ์ว่าโปร่งใส โดยมีผู้ตรวจสอบการทำงานเสมอ และทำให้ดูว่าทำงานเพื่อส่วนรวมจริง</p> <p>- ผู้นำ คณะกรรมการ มีการพูดคุยซักเตือน นำกฎระเบียบมาใช้เอาจริงเอาจัง เต็มขาดในการทำงาน แต่จะไม่ถึงขั้นมีการดำเนินคดีทางกฎหมาย</p> <p>- คณะกรรมการไม่สามารถให้สิทธิกับใครกู้เงินเป็นพิเศษ ทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกัน ควรปฏิบัติตามกฎระเบียบ ถ้ามีคนจะลาออกก็ยินดีให้ออก แต่ออกทันทีไม่ได้ ให้แจ้งล่วงหน้า 1 เดือน และจะกลับเข้ามาได้ก็ต่อเมื่อผ่านไป 3 ปี ถ้าพฤติกรรมไม่ดีจะมาสร้างปัญหาให้ส่วนรวมก็จะไม่รับเข้ามาอีก</p>

ปี (พุทธศักราช)	ปัญหาอุปสรรค	วิธีการแก้ไข
ปีที่ 3 (พ.ศ.2549)	<p>- ชาวบ้านบางส่วน ไม่ยอมรับกลุ่ม จะเป็นกลุ่มเดิมๆ แต่การว่ากล่าวเสียคติ โจมตีกลุ่ม ลดความรุนแรงลง เปลี่ยนมา เป็นไม่พูดอะไร แต่จะคอยดูการทำงาน ของทางกลุ่ม</p> <p>- สมาชิกบางส่วนไม่เข้าใจในหลักการ กลุ่ม มีสมาชิกส่งเงินคืนไม่ครบ 1 ราย</p> <p>- ข้อจำกัดในด้านความคิดของคน สมาชิกบางคนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วน ตนมากกว่าส่วนรวม หวังแต่จะมากู้เงิน อย่างเดียว ไม่ได้คิดมาทำกิจกรรมกับ กลุ่ม โดยเฉพาะสมาชิกที่เข้ามาใหม่ เมื่อไม่พอใจก็ลาออกจากกลุ่ม</p>	<p>- ชาวบ้านที่เคยไม่ยอมรับกลุ่ม เริ่มมีการเข้ามาถามไถ่ในการทำ กิจกรรมของกลุ่ม ญาติพี่น้องที่เป็น สมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มได้ อธิบายและสร้างความเข้าใจถึง การทำงานกลุ่มว่ามีการทำงาน เพื่อส่วนรวมกันจริง ไม่มีการโกง มีผู้ตรวจสอบเสมอ ดังที่ปรากฏให้ เห็นเสมอมา</p> <p>- ผู้นำ คณะกรรมการ มีการพูดคุย ตักเตือน นำกฎระเบียบมาใช้ เอาจริงเอาจัง เต็ดขาดในการทำงาน แต่จะไม่ถึงขั้นมีการดำเนินคดีทาง กฎหมาย และพูดให้เห็นใจ สมาชิกกลุ่ม จึงมีการนำเงินมาคืน จนครบ</p> <p>- คณะกรรมการไม่ทำตามความ ต้องการหรือไม่สามารถให้สิทธิกับ ใครกู้เงินเป็นพิเศษ ทุกคนมีสิทธิ เสมอภาคกัน ควรปฏิบัติตาม กฎระเบียบ ถ้ามีคนจะลาออกก็ยินดี ให้ออก แต่ออกทันทีไม่ได้ ให้แจ้ง ล่วงหน้า 1 เดือน และจะกลับ เข้ามาได้ก็ต่อเมื่อผ่านไป 3 ปี ถ้าพฤติกรรมไม่ดีจะมาสร้างปัญหา ให้ส่วนรวมก็จะไม่รับเข้ามาอีก</p>

ปี (พุทธศักราช)	ปัญหาอุปสรรค	วิธีการแก้ไข
ปีที่ 4 (พ.ศ.2550)	<ul style="list-style-type: none"> - การทำกิจกรรมที่มีกลุ่ม/องค์กรมาศึกษาดูงาน ที่ชาวบ้านต้องเป็นผู้จัดทำเอง ทำให้การทำงานติดขัดและสะดุด ชาวบ้านเกิดความตื่นเต้น ความประหม่าในการทำงาน การที่ชาวบ้านมาเป็นวิทยากรบรรยายนั้น บางคนยังไม่เคยเป็นผู้พูดบรรยายในกิจกรรมที่ใหญ่ๆ จึงทำให้ยังพูดไม่ค่อยมาก - การทำกิจกรรมรักษาอุโบสถศีลบางคนจะมาบ้างไม่มาบ้าง - การทำกิจกรรมกับเครือข่ายในบางครั้งมีความคิดไม่ตรงกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้นำช่วยพูดเสริม ทำให้ผู้พูดบรรยายคลายความประหม่าลง ทำให้กิจกรรมดำเนินต่อไปได้ และผู้นำมีการให้คำแนะนำแก่สมาชิก เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น - ผู้นำมีการพูดคุยไต่ถาม ให้คำแนะนำ บางคนมาไม่ได้จะมาบอกกล่าวทางกลุ่ม ซึ่งถ้ามีเหตุผลจำเป็นทางกลุ่มก็เข้าใจและไม่ว่าอะไร เพียงขอให้มาพูดคุยกัน ไม่ใช่มีอะไรก็ไม่มาบอกกล่าวจะได้เข้าใจกันมากขึ้น - มีการพูดคุยตกลงกันได้ ไม่มีปัญหารุนแรง เพราะเป็นคนบ้านเดียวกัน หรือบางครั้งท่านพระครูจะมาเป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ย

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

โดยปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงิน ประกอบด้วย

3.1 ปัจจัยภายในชุมชน

3.1.1 ผู้นำ ในการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินนั้น ผู้นำในการรวมกลุ่มและดำเนินงานประกอบด้วย

- ผู้นำทางศาสนา ก็คือ พระครูสมุห์วิเชียร คุณชมุโม ซึ่งท่านเป็นพระนักพัฒนาที่ทำงานเพื่อชุมชนและส่วนรวมมาโดยตลอด และได้ทราบถึงปัญหาของชุมชนเป็นอย่างดี ท่านมองว่า “ความทุกข์ของชาวบ้าน ก็เป็นเหมือนความทุกข์ของท่านเองด้วย” และพยายามร่วมกับชาวบ้านช่วยกันแก้ไขปัญหาเสมอมา โดยท่านได้ทำงานพัฒนาอย่างจริงจังมาตั้งแต่ปี 2540 จนถึงปัจจุบัน และเป็นพระที่จริงจังมากกับการทำงาน ซึ่งคุณได้จากขณะเมื่อทำงานแล้วพบเจอกับปัญหาอุปสรรค ท่านก็จะให้คำแนะนำ โดยไม่บอกสูตรสำเร็จในการทำงานเลย มีคำพูดที่ท่านนิยามในเรื่องการทำงานพัฒนาทุกๆ อย่างว่า “*งานพัฒนาไม่ใช่มาฆ่า ที่จะแคะท่อแล้วก็กินได้*” หากแต่ที่ท่านให้ผู้ทำงานลองทำก่อนแล้วจึงค่อยแนะนำไปในตัว นอกจากนี้ท่านเองก็ต้องการเห็นชาวบ้านได้พึ่งพาตนเอง พึ่งพาภายนอกให้น้อย ให้ชาวบ้านได้รู้ปัญหาตั้งเดิมอันเป็นของดีและเป็นต้นทุนเดิมที่มีอยู่ในชุมชนให้กลับมีขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ต้องการเห็นชุมชนเข้มแข็งรวมกันเป็นกลุ่มมากขึ้น ดังนั้นการทำงานของ ท่านจึงเป็นไปเพื่อ “กระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม” ในชุมชนวังขุมเงินและชุมชนในตำบลแม่แฝกใหม่

- ผู้นำท้องถิ่น ป้าเกียงคำ ดาววิ แกนนากลุ่มสตรีและแกนนำชุมชนอีกคนหนึ่งที่เป็นแกนนำหลักในการทำงานร่วมกับชุมชนมาตลอด เวลาที่มีกิจกรรมอะไรก็จะนำชาวบ้านมาร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี เป็นคนทำงานเอาจริงเอาจัง ตรงไปตรงมา กล้าคิดกล้าตัดสินใจ มีความเด็ดขาดในเวลาที่ต้องเด็ดขาดในการทำงาน เป็นคนกักไม่ปล่อย เป็นที่ปรึกษาของชาวบ้าน สามารถนำชาวบ้านได้ เสียสละ มีใจในการทำงานชุมชนมาตลอด ทำให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกกลุ่ม และอีกบทบาทหนึ่งของป้าเกียงคำ คือเป็นผู้ประสานกับแกนนำชุมชนอื่นๆ ที่เข้าร่วมเครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์ฯ และประสานงานกับท่านพระครูเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการทำงานของกลุ่มสัจจะฯ รวมถึงพ่อกำนัน พ่อหลวงบ้าน และแกนนำคนอื่นๆ ด้วย

ซึ่งผู้นำมีบทบาทสำคัญมากในกระบวนการดำเนินงานของกลุ่ม เนื่องจากผู้นำช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ของสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งของกลุ่มได้ไม่ว่า

จะเป็น การสร้างความเข้าใจ ชี้แจงหลักการ แนวคิด และความมุ่งหมายของกลุ่มใน การดำเนินงาน การเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น เพราะสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม ได้รับความสำเร็จและผลประโยชน์ร่วมกัน และให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาร่วมกันว่าสภาพของชุมชนมีข้อดีข้อจำกัดอย่างไร มีสาเหตุมาจากอะไร ทำให้กลุ่มได้ทราบปัญหามากที่สุด เพราะสมาชิกแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เมื่อทราบถึง ปัญหาและสาเหตุของปัญหาแล้ว ร่วมกันการระดมความคิดเพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไข ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น อีกทั้งผู้เป็นผู้นำเป็นผู้กระตุ้นให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมและพยายามให้สมาชิก แสดงความคิดเห็นให้ได้มากที่สุด เพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ เหมาะสมกับสมาชิกกลุ่มและ การทำงานกลุ่ม หลังจากนั้นผู้นำคอยช่วยควบคุม ติดตามการดำเนินงาน และปรับปรุงแก้ไข กิจกรรมการดำเนินงานให้ดีขึ้น เพื่อให้การทำงานของกลุ่มมีปัญหาน้อยที่สุด สุดท้ายเมื่อ ครบปีมี การสรุปการทำงานประจำปี เป็นการสรุปทบทวนในการดำเนินงานที่ผ่านมา ไม่ว่าจะ เป็นเกี่ยวกับเงินสะสมทรัพย์ การกู้ยืม การคืนเงิน ค่าบำรุง(ดอกเบีย) การปันผลคืนให้ แก่สมาชิก มีการทำกิจกรรมคืนกำไรให้แก่สมาชิกและสร้างกำลังใจในการทำงานกลุ่ม โดยมี การจับฉลากกันภายในกลุ่ม รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขการทำงานในด้านต่างๆ ให้ดีขึ้น สิ่งไหนที่ ทำดีแล้วก็ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้มีกำลังใจ มีความภาคภูมิใจ และมีพลังใน การทำงานร่วมกันให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จต่อไป

การที่ทางกลุ่มจะสะสมทรัพย์มีผู้นำที่ดี ที่คอยช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน การทำงานของคนในชุมชน กระตุ้นให้คนในชุมชนรู้จักกล้าคิด กล้าทำ นำศักยภาพที่ตนเองมี อยู่ออกมาทำงานร่วมกันเพื่อส่วนรวมนั้น ช่วยส่งผลให้ชุมชนและคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ ดีขึ้นทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และส่วนรวม ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จและเข้มแข็งของชุมชน

3.1.2 สมาชิก มีบทบาทสำคัญในการให้การดำเนินงานต่างๆ ของกลุ่มให้ ประสบความสำเร็จ เพราะถ้าการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มไม่มีสมาชิก กลุ่มก็ไม่สามารถดำเนิน ต่อไปได้ และการที่สมาชิกได้เข้าร่วมกลุ่มทำให้สมาชิกได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง ครอบครัวยุวมถึงกลุ่มได้อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็น การกระตุ้นความคิด เพื่อให้เห็นถึงข้อดี ข้อจำกัดของชุมชน เห็นถึงปัญหาสาเหตุ และเกิดความต้องการมารวมกลุ่มกัน การได้พบปะ พูดคุยระหว่างสมาชิกกับสมาชิก สมาชิกกับผู้นำ สมาชิกกับคณะกรรมการกลุ่ม สมาชิกกับ คนในชุมชน รวมถึงสมาชิกกับคนภายนอกชุมชน ซึ่งทำให้มีโอกาสนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน กระบวนการทำงานตั้งแต่การก่อตั้งกลุ่ม การดำเนินงานกลุ่ม การทำกิจกรรม ต่างๆ จนถึงการเชื่อมเครือข่ายให้กลุ่มมีความเจริญเติบโต จนกลายเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ นั้น ทำให้สมาชิกได้เรียนรู้ทั้งจากภายในและภายนอกชุมชน มีการพัฒนาศักยภาพ สร้าง

ความภาคภูมิใจของสมาชิกกลุ่มมากขึ้นได้ นอกจากนี้การทำกิจกรรมกลุ่มยังช่วยให้สมาชิกมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นได้ รวมทั้งผู้นำก็มีส่วนช่วยกระตุ้นทำให้สมาชิกมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นได้เช่นกัน ทำให้สมาชิกกลุ่มมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบร่วมกัน ตรงต่อเวลา มีสัจจะ มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ไว้วางซึ่งกันและกัน และรู้จักประหยัดคอดออมมากขึ้น มีการมาทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอไม่ว่าจะเป็นการออม การกู้ยืม การคืนเงิน การทำบุญ ฟังเทศน์ ทำความสะอาดสถานที่วัด ประชุมพูดคุยประจำเดือน ศึกษาดูงาน สรุปรายงานประจำปี กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมกีฬาหมู่บ้านอยู่ การพบปะพูดคุยเยี่ยมเยียนตามบ้านสมาชิก กิจกรรมลอยกระทง กิจกรรมการรักษาอุโบสถศีล กิจกรรมการลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา อย่างลุล่วงศรีนวล ลุงคม ลุงอุดม ที่สามารถ ลด ละ เลิกเหล้าได้ นอกจากนี้การที่ทางกลุ่มมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากปี 2547 จำนวน 75 คน เป็น 220 คน ในปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าคนให้ความสำคัญและยอมรับการทำงานกลุ่มมากขึ้น จึงเข้ามารวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่างๆ และการที่มีสมาชิกเพิ่มขึ้นยังช่วยเป็นหลักประกันได้ว่า กลุ่มยังสามารถยืนหยัดอยู่ได้เป็นอย่างดี และมีแนวโน้มพัฒนามากขึ้นอีกด้วย ทำให้เห็นว่าสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มีพัฒนาการในด้านต่างๆ และรู้จักการทำงานแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น

3.1.3 การบริหารจัดการของกลุ่ม กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินในปีแรก 2547 มีคณะกรรมการ 11 คน ปัจจุบันมีคณะกรรมการเพิ่มขึ้นมา 1 คน ทำให้มีคณะกรรมการรวมทั้งหมด 12 คน และได้มีการปรับหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกลุ่มให้เหมาะสมสอดคล้องกับการทำงาน เพื่อให้การทำงานมีระบบมากขึ้น จากที่ทางกลุ่มเคยมีการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน คณะกรรมการยังเข้าใจวิธีการทำงานไม่ทั้งหมด แต่ก็มีพยายามในการช่วยกันแก้ปัญหา ช่วยกันทำงานแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน เพราะการทำงานกลุ่มต้องมีความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะว่าคณะกรรมการบางคนยังทำงานไม่คล่อง ในบางเรื่องก็ไม่ค่อยถนัด จึงพยายามช่วยกันทำงาน ไม่ปล่อยให้ทำเพียงลำพัง หรือต่างคนต่างทำไม่เข้าใจอะไร อะไรทำไม่ได้ก็ต้องช่วยกัน ไล่ถามกัน แก้ปัญหากันไป ซึ่งป่าเถิงคำเป็นแกนหลักในการทำงานกลุ่ม และช่วยคณะกรรมการกลุ่มได้มาก อีกทั้งยังมีท่านพระครูมาเป็นพี่เลี้ยงและให้คำแนะนำ จึงทำให้คณะกรรมการกลุ่มได้มีโอกาสฝึกฝนการทำงานกัน ไปด้วยทีละเล็กละน้อย ทำให้สามารถจัดการการทำงานได้มากขึ้นจนถึงปัจจุบันนี้ นอกจากนี้ท่านพระครูสมุห์วีเชียรลดบทบาทการเป็นพี่เลี้ยงในการทำงานและการทำกิจกรรมต่างๆ ลง แต่จะเป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนการทำงานของกลุ่ม เนื่องจากเห็นว่าทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ

มีศักยภาพพอและมีความสามารถในการบริหารจัดการและทำกิจกรรมต่างๆ ได้แล้ว จึงเปิดโอกาสให้ทางกลุ่มทำงานกันเองมากขึ้น

ในการทำงานนั้นคณะกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ ทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างตอบแทน โดยความสำเร็จในจุดเริ่มต้นนี้ที่สำคัญมาจากความสุจริตในการทำงานของคณะกรรมการ ทำให้สมาชิกกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ ซึ่งเป็นคนดี เป็นที่น่านับถือ มีความอดทน ซื่อสัตย์ ในการทำงาน จึงมีการให้สวัสดิการบางส่วนแก่สมาชิกเพื่อเป็นกำลังใจในการทำงาน แม้ว่าเป็นจำนวนเงินไม่มากนัก โดยปี 2548 แบ่งสวัสดิการบางส่วนมาช่วยเรื่องข้าวปลาอาหาร ต่อมาปี 2549 ให้เป็นสวัสดิการ 250 บาท/12คน เป็น 500 บาท/12คน และในปี 2550 เพิ่มเป็น 700 บาท/12คน

นอกจากนี้คณะกรรมการมีการประชุมประจำเดือนและหลังจากทำกิจกรรมนั้นๆ เพื่อติดตามทบทวนงาน และประเมินผลความสำเร็จของกลุ่มว่ากลุ่มมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด หรือมีปัญหาอุปสรรคที่ต้องแก้ไขอย่างไรบ้าง เพื่อให้การทำงานของกลุ่มมีปัญหา น้อยที่สุด และเมื่อครบปีมีการสรุปการทำงานประจำปี เป็นการสรุปบทเรียนในการดำเนินงานที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นเงินสะสมทรัพย์ การกู้ยืม การคืนเงิน ค่าบำรุง(ดอกเบี้ย) การปันผลคืน ให้แก่สมาชิก มีการทำกิจกรรมคืนกำไรให้แก่สมาชิกและสร้างกำลังใจในการทำงานกลุ่มโดยมีการจับฉลากกันภายในกลุ่ม และมีการตรวจสอบการทำงานได้ตลอดเวลา ทำให้ระบบการบริหารจัดการได้รับความเชื่อถือ ศรัทธา มีประสิทธิภาพ และโปร่งใสมากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขการทำงานในด้านต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

3.1.4 กระบวนการส่งเสริมกลุ่ม กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มีการทำกิจกรรมการออม การกู้ยืม การคืนเงิน การปันผล และสวัสดิการแก่สมาชิก อีกทั้งมีกิจกรรมส่งเสริมต่างๆ อีกด้วย คือ การทำบุญ ฟังเทศน์ ทำความสะอาดสถานที่วัด ประชุมพูดคุยประจำเดือน ศึกษาดูงาน สรุปงานประจำปี กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมกีฬาหมู่บ้านอยู่ การพบปะพูดคุยเยี่ยมเยียนตามบ้านสมาชิก กิจกรรมลอยกระทง กิจกรรมการลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา การรักษาอุโบสถศีล และการเป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ รวมทั้งเป็นแหล่งศึกษาดูงานจากกลุ่ม/องค์กรภายนอก ซึ่งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์มีกระบวนการดำเนินงานของกลุ่ม ที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ของสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งของกลุ่ม โดยการสร้างฐานในการรวมกลุ่ม มีการประชุมสร้างความเข้าใจ ผู้นำจัดให้มีการประชุมสมาชิก เพื่อชี้แจงหลักการ แนวคิด และความมุ่งหมายของกลุ่มในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ การเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น เพราะสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมรับความสำเร็จและผลประโยชน์ร่วมกันจึงจำเป็นต้องรับทราบ

แนวทางการดำเนินงานและเป้าหมายเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ อีกทั้งสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาค้นหาสาเหตุของปัญหาร่วมกันว่าสภาพของชุมชนว่ามีอะไรดี และอะไรที่เป็นจุดอ่อน มีสาเหตุมาจากอะไร การที่สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเป็นผลดีต่อการดำเนินงานของกลุ่ม เพราะทำให้กลุ่มได้ทราบปัญหามากที่สุด เนื่องจากสมาชิกแต่ละคนมีประสบการณ์และความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน เมื่อมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มได้มากขึ้น และเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกตระหนักรับรู้ปัญหา เกิดความสนใจในการเข้าร่วมกลุ่ม โดยการกระตุ้นให้สมาชิกเห็นความจำเป็นในการเข้าร่วมกลุ่ม ต่อมาก็มีการกระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่ม เมื่อทราบถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาต่างๆ แล้ว สมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น อีกทั้งผู้ นำเป็นผู้กระตุ้นให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมและพยายามให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นให้ได้มากที่สุด เพื่อนำไปสู่แผนการดำเนินงานและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบที่เหมาะสมกับสมาชิกกลุ่มได้มีการนำไปปฏิบัติตามกิจกรรมนั้นๆ ของกลุ่มต่อไป เพื่อดำเนินงานตามเป้าหมายที่กลุ่มได้กำหนดไว้ รวมถึงการสนับสนุนการเรียนรู้ด้านต่างๆ ให้แก่สมาชิกกลุ่ม ซึ่งผู้ นำมีการควบคุม ติดตามการดำเนินงาน และปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการดำเนินงานที่เกิดขึ้น โดยผู้ นำได้มีการจัดประชุมสมาชิกเพื่อประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่า เกิดปัญหาในส่วนใดบ้าง และมีแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อปรับปรุงกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานต่อไปให้ดียิ่งขึ้น โดยมีการประชุมประจำเดือนและหลังจากทำกิจกรรมนั้นๆ เพื่อประเมินผลความสำเร็จของกลุ่มในภาพรวมว่ากลุ่มมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด หรือมีปัญหาอุปสรรคที่ต้องแก้ไขอย่างไรบ้าง เพื่อให้การทำงานของกลุ่มมีปัญหาที่น้อยที่สุด สุดท้ายเมื่อครบปีมีการสรุปการทำงานประจำปี เป็นการสรุปบทเรียนในการดำเนินงานที่ผ่านมา มีการทำกิจกรรมคืนกำไรให้แก่มหาชนและสร้างกำลังใจในการทำงานกลุ่ม มีการจับฉลากกันภายในกลุ่ม สิ่งของที่นำมาจับฉลากไม่ใช่ของฟุ่มเฟือยอะไร แต่เป็นสิ่งของที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต นอกจากนี้มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ เช่น ท่านผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มต่างๆ เป็นต้น มาร่วมกิจกรรมตรวจสอบประเมินการทำงานของกลุ่ม และติชมเสนอแนะแก่ทางกลุ่ม ทำให้สมาชิกได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน กับผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลาย เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในการทำงาน รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขการทำงานในด้านต่างๆ ให้ดีขึ้น สิ่งไหนที่ทำดีแล้วก็ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้มีกำลังใจ มีความภาคภูมิใจ และมีพลังในการทำงานร่วมกันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หลังจากนั้นมีการพัฒนาการทำงานจากระดับกลุ่มไปสู่การเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นเป็นเครือข่ายกลุ่มก็จะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ มีการกระตุ้นให้เห็น

ความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย และการพัฒนาความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันเป็นเครือข่าย อีกด้วย รวมทั้งเสริมสร้างการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน จนสามารถนำไปสู่ความสำเร็จและเข้มแข็งได้

นอกจากนี้ในการทำงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินจนถึงปัจจุบัน ทำให้เห็นถึงพัฒนาการในด้านต่างๆ รู้จักการทำงานแบบมีส่วนร่วม รู้จักแสดงความคิดเห็นมากขึ้น สามารถดูแลกลุ่มและคนภายในกลุ่มได้เป็นอย่างดี ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ก็ลดลงไปได้มาก ถ้ามีปัญหาหรือข้อบกพร่องอะไร ก็มีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ไม่ปล่อยให้ปัญหานั้นผ่านไป แต่สำหรับบางปัญหาที่ยังแก้ไขไม่ได้หมด ก็เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มีการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯปัจจุบันมีสมาชิก 220 คน มีเงินสัจจะสะสม 233,574 บาท เพิ่มมากขึ้น แม้ว่าสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินในรุ่นแรกจะมี 75 คน และมีเงินสัจจะสะสมในปีแรก 62,575 บาท แต่ทุกคนก็มีโอกาสได้เข้ามาเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม และได้มีการบริหารจัดการกลุ่มและกระบวนการทำงานที่เป็นขั้นตอนได้เป็นอย่างดี สมาชิกมีการปรับตัวในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เป็นแนวทางร่วมกันของกลุ่มด้วยดีเสมอมา

3.1.5 คุณธรรม การทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ เป็นตัวช่วยเสริมสร้างคุณธรรมแก่สมาชิกกลุ่มมากขึ้น การสร้างแรงจูงใจ โดยเอาสวัสดิการหรือการสร้างการเงินชุมชนเป็นตัวดึงดูดคน และเป็นเครื่องมือในการทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความสามัคคี การออมชอม การช่วยเหลือ ที่จริงก็คือการปฏิบัติธรรมร่วมกัน ซึ่งไม่ได้อยู่ที่พระเป็นผู้สอนแต่อย่างเดียว กิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นการสอนกันไปในตัว ส่วนการจัดการต่างๆ เช่น การแบ่งปันผล การสร้างการช่วยเหลือตอนเจ็บและเสียชีวิต สิ่งเหล่านี้ไปช่วยลดความเห็นแก่ตัว เป็นการสอดแทรกหลักธรรมะไว้ในกิจกรรม เพื่อลดการยึดติดกับตัวบุคคล มีการปรับประยุกต์เอาธรรมะเข้ามา ถ้าใช้คำว่า “ออม” จะเอาธรรมะเข้าไปสอดแทรกได้ยาก แต่ถ้าใช้คำว่า “สะสม” สามารถเอาธรรมะเข้าไปสอดแทรกได้ง่ายกว่า สามารถยกตัวอย่างจากแมลงผึ้งที่คอยๆ สะสมน้ำหวานจากดอกไม้ จนได้รังใหญ่ และยังสอดคล้องกับหลักการที่ว่า “อย่าหมีเงินน้อย อย่าอนคอยโศกศาสนา” อีกทั้งทุกวันนี้สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบร่วมกัน ตรงต่อเวลา มีสัจจะ มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ใฝ่หาซึ่งกันและกัน และรู้จักประหยัดคอออมมากขึ้น เช่น สมาชิกที่เคยคืนเงินไม่ตรงเวลา คืนไม่ครบ หรือไม่มาคืนเงินก้อนๆ ทุกวันนี้มีการคืนเงินจนครบถ้วน เป็นต้น

3.1.6 การตอบสนองทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม

- เศรษฐกิจ ช่วยในเรื่องการออมเงิน การกู้ยืม การปันผล การจัดสรรสวัสดิการนั้น ทำให้คนภายในกลุ่มมีเงินเก็บออมมากขึ้น และนำเงินออมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ไม่ว่าจะเป็น นำไปลงทุนปลูกผักขาย ลุงทันรับกับข้าวถุงในตลาดมาขายในหมู่บ้าน นำไปช่วยในเรื่องของค่าเทอมลูกได้ นำไปใช้หนี้ เหล่านี้เป็นต้น คนที่เคยนำเงินไปใช้ในสิ่งที่ฟุ่มเฟือย เช่น ซื้อสุรา บุหรี่ และมีการไปหยิบยืมจากญาติพี่น้อง หรือกู้ยืมจากที่อื่น เมื่อเข้ามาร่วมโครงการลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา ก็ทำให้เหลือเงินไปใช้ในสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวันได้เช่นกัน ซึ่งเป็นการช่วยเสริมให้คนในกลุ่มรู้จักประหยัดอดออมมากขึ้น

- สังคม การที่ชาวบ้านเข้ามาร่วมกลุ่ม มาเรียนรู้การทำงานแบบมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม ช่วยทำให้คนในกลุ่ม ระหว่างสมาชิกกับสมาชิก และสมาชิกกับคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะการเข้าร่วมโครงการลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา และรักษาอุโบสถศีล ทำให้สมาชิกได้มีโอกาสรักษาศีล ชักเถลาจิตใจให้ดีขึ้น รู้จักนำหลักธรรมคำสอนมาใช้ในชีวิตประจำวัน และยังได้มีโอกาสพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันกับคนนอกหมู่บ้านมากขึ้น เมื่อได้มีโอกาสมาร่วมเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ตำบลแม่แฝกใหม่ และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันอีกด้วย นอกจากนี้ทำให้คนที่ไม่ยอมรับกลุ่มได้มีโอกาสพูดคุยปรับความเข้าใจระหว่างสมาชิกกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่ม ทำให้เข้าใจการทำงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ รวมถึงมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมากยิ่งขึ้น

3.2 ปัจจัยภายนอกชุมชน

3.2.1 เครือข่าย มีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ 12 หมู่บ้าน มารวมกันเป็นเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ตำบลแม่แฝกใหม่ ได้มีการเวียนกันไปแต่ละกลุ่มประชุมทุกเดือน เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็น ความรู้ต่างๆ ที่นำมาช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ และสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ หมุนเวียนกันไปตามหมู่บ้านจนครบ นอกจากนี้มีการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน มีการสนับสนุนการทำกิจกรรมของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ เป็นระยะ มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เสริมสร้างอุดมการณ์ กำลังใจ วิสัยทัศน์ในการแก้ไขปัญหาการพัฒนา ต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อมาเป็น “เครือข่ายกลุ่มองค์กรชุมชนตำบลแม่แฝกใหม่” เมื่อปี 2549 เพื่อให้สาธิตร่วมกับกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชนที่สนใจในการทำงานพัฒนาชุมชนเข้ามาร่วมเวทีประชุม/สัมมนา และร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่ายฯ อีกทั้งทางเครือข่ายฯ มีรูปแบบของการจัดสวัสดิการแก่ชุมชนในตำบล

แม่แฝกใหม่ด้วย การทำงานเป็นเครือข่ายทำให้ทั้งกลุ่มและสมาชิกกลุ่มมีการเรียนรู้และมีการพัฒนามากขึ้น ทั้งทางด้านความคิด กระบวนการทำงาน การทำงานร่วมกัน คุณธรรมต่างๆ เป็นต้น จนกลายเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ดูงานของกลุ่ม/องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

3.2.2 ตัวอย่าง ตั้งแต่ก่อนเกิดกลุ่ม ได้มีการเรียนรู้จากการศึกษาดูงานจากกลุ่มตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จและเข้มแข็งภายนอกชุมชน คือ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ วัดไผ่ล้อม จังหวัดตราด เพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดความตระหนักถึงปัญหาและหนทางแก้ไข ปัญหา นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยการตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านวังขุมเงินขึ้นมาจนถึงทุกวันนี้ สำหรับในช่วงการดำเนินงานกลุ่มจนรวมเป็นเครือข่ายระดับตำบลนั้น มีการศึกษาดูงานกลุ่มที่ประสบความสำเร็จและเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง คือ บ้านสามขา ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง กลุ่มฮักเมื่อน่าน จังหวัดน่าน สหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านสหกรณ์ ตำบลบ้านสหกรณ์ กิ่งอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาความคิด และการทำงานของแกนนำและสมาชิกกลุ่มให้มีศักยภาพในการดำเนินงานกลุ่มและเครือข่ายๆ มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

3.2.3 หน่วยงาน/องค์กรต่างๆ โดยท่านพระครูสมุห์วิเชียรได้มีโอกาสเข้าร่วมเวทีเรียนรู้การพัฒนาต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคศาสนา ภาคประชาชน และภาคเอกชน ทำให้ได้เรียนรู้ในการทำและเสนอโครงการขอการสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานแต่ละประเด็น ซึ่งการทำงานพัฒนาชุมชนในยุคปัจจุบัน มีความจำเป็นที่ต้องใช้เงินสนับสนุนเพื่อให้กลุ่ม/องค์กรที่เป็นเครือข่ายภายในชุมชนสามารถคงอยู่และดำเนินงานต่อไปได้ จึงได้เสนอทำโครงการขอการสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ และขอความร่วมมือจากกลุ่มองค์กรต่างๆ ทั้งภายในชุมชน และนอกชุมชน อาทิ เครือข่ายพระนักพัฒนาชุมชนภาคเหนือ เช่น โครงการศึกษาดูงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์และเครือข่ายฯ สำนักงานควบคุมโรค เช่น งานด้านเอดส์ สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า เช่น โครงการลด ละ เลิกเหล้าเข้าพรรษา โครงการศูนย์ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตในชุมชนเครือข่ายศาสนา เช่น โครงการรักษาอุโบสถศีล เป็นต้น

จะเห็นว่าปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์นั้น ปัจจัยภายในชุมชน คือ ผู้นำ สมาชิก การบริหารจัดการกลุ่ม กระบวนการเสริมสร้างกลุ่ม คุณธรรม การตอบสนองทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญอย่างมากในการเสริมสร้างกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง สำหรับปัจจัยภายนอกชุมชน คือ เครือข่าย ตัวอย่าง

หน่วยงาน/องค์กร เป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนและเสริมสร้างการเรียนรู้ของกลุ่มและสมาชิก
กลุ่มให้มีการพัฒนาไปได้ด้วยดี และประสบผลสำเร็จได้อีกด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved